ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΘΕΑΤΡΟ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΜΟΥΣΙΚΗ - ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Β'. ΧΡΟΝΟΣ - ΑΡΙΘ. 97

ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΧ. 3

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 4

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 1940

Ἰδιοκτήτης: Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ
Διευθυντής: Ν. Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

Ὁμιλεῖ

ὁ καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου Βιέννης κ.

ΧΕΡΜΑΝ ΚΡΟΜ-ΡΟΤΤΜΑΓΕΡ

γιὰ τὴ σκηνογραφία στὸ θέατρο

στὸ συνεργάτη μας κ. Γ. ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗ

Τὸν γνώρισα λίγες μέρες ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀφιξή μου στὴν τότε Αὐστριακὴ πρωτεύουσα. Συστημένος ἀπὸ κάποιο γνωστὸ Γερμανὸ ζωγράφο, πήγαινα διστακτικὰ στὸ ἀτελιέ του κρατῶντας μερικὰ σχέδια ποὺ εἶχα ἑτοιμάσει στὴν Ἑλλάδα, γιατί, ἤθελ' ἀπὸ τὸ στόμα κάποιου εἰδικοῦ ν' ἀκούσω ἂν θάμουνα κατάλληλος νὰ ἐργαστῶ στὸ σκηνογραφικὸ ἐπάγγελμα.

Ξεχώρισε κάμποσες ἀπὸ τὶς ζωγραφιές μου κι' ἀφοῦ τὶς κοίταξε μὲ προσοχή, ἀπὸ τὴν πρώτη μας ἐκείνη συνάντηση, δίχως νὰ ὑποβληθῶ σ' εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις, μὲ κράτησε γιὰ μαθητή του.

Τὸ 1936 ποὺ πῆγα στὴν Βιέννη, ἡ μόνη σκηνογραφικὴ σχολὴ ποὺ ὑπῆρχε ἐκεῖ, ἦταν αὐτὴ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ τὴν διεύθυνε ὁ κ. Ρότταμάγερ.

Τελείωσε στὴν Ἀκαδημία τῶν Καλῶν Τεχνῶν τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Μονάχου ἀπὸ τὸ 1903 ὡς τὸ 1908 τὴν τάξη τῆς ζωγραφικῆς κι' ἀφοῦ κάθισε κάμποσο καιρὸ στὸ Παρίσι, γύρισε καὶ πάλιν στὴν ἰδιαίτερή του πατρίδα, στὴν Βιέννη, ὅπου γι' ἀρκετὰ χρόνια ἐργάστηκε μόνο σὰν ζωγράφος, ἐκθέτοντας στὶς περισσότερες πόλεις τῆς Εὐρώπης, τοὺς πίνακές του. Τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1926 πῆρε τὴν θέση τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ στὸ Πολυτεχνεῖο.

Ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἶδε τὴν ἀνάγκη τῆς ἵδρυσης μιᾶς σχολῆς ποὺ θὰ προσδιώριζε τὰ σύνορα τῆς περιοχῆς ὅπου ἡ τέχνη συναντᾶται μὲ τὴν τεχνική, δηλαδὴ ἐκεῖ ποὺ ὁ τεχνικὸς χρησιμοποιεῖ τὸν καλλιτέχνη κι' ὁ καλλιτέχνης πάλι τὸν τεχνικό. Κι' αὐτὲς οἱ περιοχὲς γι' αὐτὸν εἶναι ἡ σκηνογραφία, ὁ καλλιτεχνικὸς φωτισμὸς κ' ἡ τακτοποίηση τῆς προθήκης καταστημάτων.

Ὕστερ' ἀπὸ ἐπανειλημμένες αἰτήσεις, κατώρθωσε νὰ τοῦ παραχωρηθῆ ἀπὸ τὴν Πρυτανεία μιὰ αἴθουσα, ὅπου κοντὰ ἀρχὴ ἐγκατάστησε λίγ' ἀπὸ τ' ἀντικείμενα ποὺ τώρα βρίσκονται σ' αὐτὴν τοποθετημένα.

Ζωγράφος ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτότερους καθὼς εἶπα, καὶ τακτικὸ μέλος τῆς «Βιεννέζικης σετσεσιόν», πλήρωνε τὰ εἴδη ποὺ εἶχ' ἀνάγκη ἡ «εἰδικὴ σχολὴ γιὰ σκηνογραφία», ὅπως ὠνόμασε τὸ πραγματοποιημένο του ὄνειρο, μὲ ζωγραφικὰ ἔργα του.

Ἔτσι, μιὰ μέρα ποὺ πῆγα νὰ τὸν συναντήσω στὸ ἰδιωτικό του ἀτελιέ, τὸν βρῆκα νὰ φυλλομετρᾷ ἕνα ἄλμπουμ. Μοῦδειξε φωτογραφίες διαφόρων ταμπλὼ καὶ συγχρόνως μοῦλεγε πὼς τὸ τοπεῖο αὐτὸ ἀνταλάχτηκε μὲ τὸν προβολέα τῆς τάξης μας, τοῦτο τὸ γυμνὸ μ' ἀρκετὰ ἠλεκτρικὰ εἴδη, αὐτὴ ἡ σύνθεση μ' ἕνα μικρὸ πιεστήριο, κεῖν' ἡ νατοὺρ-μὸρτ μὲ τοὺς ἀνεμιστῆρες, κι' ἀνάλογη ἐξήγηση ἔδωσε γι' ἀρκετὰ κομμάτια ἀκόμα.

Τὰ μέσα γι' αὐτὸν δὲν εἶχαν καμμιὰ σημασία. Μόνο τὸ ἀποτέλεσμα τὸν ἐνδιέφερε. Τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ σήμερα εἶναι γεγονὸς τελειωμένο.

Ἡ «εἰδικὴ σχολὴ γιὰ σκηνογραφία» ὑπάρχει, καὶ σ' αὐτὴν δὲν παρακολουθοῦνε μόνο μάθημα τα οἱ ἀρχιτέκτονες ποὺ θάθελαν ἀργότερα νὰ στρέψουνε τὴν προσοχή τους στὸ θέατρο, μὰ κι' ὁ πρῶτος ἀπὸ κείνους ποὺ θάχ' ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ θέμα.

Στὴν αἴθουσ' αὐτὴ ποὺ εἶναι μιὰ τέλεια αἴθουσα ἐφαρμογῆς, γίνονται πειράματα, ἀσκήσεις, μελέτες κάθε εἴδους.

Τώρα τελευταία, σὰν ἀναγνώριση τῆς προσπάθειάς του, παραχωρήθηκε στὴ σχολὴ κ' ἡ διπλανὴ αἴθουσα, κι' ἀμέσως ὁ Ρότταμάγερ τὴν μετάβαλε σὲ μιὰ μικρὴ σκηνή, μὲ γυριστὸν ὁρίζοντα, ὅπου μελετᾷ, προβάρει καὶ δείχνει στοὺς μαθητές τὶς ἀλλαγὲς καὶ τὶς ἀποχρώσεις ποὺ παίρνει ἡ σκιὰ ἑνὸς ἀντικειμένου σὰν φωτιστῇ μὲ διαφορετικοῦ χρώματος φῶς. Μ' αὐτὴ τὴ βασικὴ θεωρία καὶ μὲ τὴν πρόθεση νὰ μὴν φωτίζῃ πάντα τὴν σκηνή, παρὰ νὰ προβάλλῃ σκιές, ἀδιάφορο ἂν ἡ σκηνογραφία παρισταίνῃ ὕπαιθρο ἢ κλειστὸ χῶρο, τὸ «μαῦρο φῶς», ὅπως συνήθιζε νὰ τὸ λέῃ ὁ ἴδιος, κατώρθωσε τὰ πιὸ φανταστικὰ ἐφφέ. Ἔτσι λοιπόν, μπόρεσε νὰ παραστήσῃ καὶ τὸ οὐράνιο τόξο στὸν «χρυσὸ τοῦ Ρήνου» ποὺ πάντα γιὰ τὸν σκηνογράφο εἶναι πρόβλημα.

Τὸ εὕρημ' αὐτὸ μὲ τὶς χρωματιστὲς σκιὲς ἐφάρμοσε ἀργότερα μὲ μεγάλη ἐπιτυχίαν καὶ σὲ ρεκλάμες γιὰ διάφορα εἴδη κι' ἀκόμα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο παράστησε ὡραιότατα καὶ παράθυρα ἐκκλησιῶν ποὺ τὰ τζάμια τους ἔχουν συνθέσεις σχετικὲς μὲ τὴν ἱερὴ ἱστορία.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς σκηνογραφικὲς μελέτες, μποροῦν ἀκόμα οἱ ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀκούσουν μαθήματα σχετικὰ μὲ τὴν ἐξέλιξη τοῦ κοστουμιοῦ στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων, καὶ τὸ κυριώτερο νὰ δοῦν ζωντανεμένες τὶς ἰδέες τους, κατασκευάζοντας μοντέλλα στὶς μικρὲς ξύλινες μακέττες ποὺ ὑπὸ ὡρισμένη κλίμακα παρισταίνουν

(Συνέχεια στὴν 6η σελίδα)

Ἡ 25 Μαρτίου

Σχέδιο τοῦ κ. Λ. Μαρούλη

Μιὰ μουσικὴ βραδειὰ μὲ Σοῦμαν καὶ Σοπὲν στὴν αἴθουσα «Μπράμς»

ἀπὸ τὴν ἑλληνίδα βιρτουόζα τοῦ πιάνου

ΒΑΡΒΑΡΑ ΙΣΑΚΙΔΟΥ

ἀριστοῦχο τῆς μουσικῆς Ἀκαδημίας τῆς Βιέννης

Τοῦ συνεργάτη μας στὴ Βιέννη κ. Ι. ΒΕΡΓΩΤΗ

ΒΙΕΝΝΗ. Μάρτης. — Ἡ Ἑλληνοποῦλα καλλιτέχνιδα δίς Βαρβάρα Ἰσακίδου, εἶναι γέννημα καὶ ἀνάθρεμμα τῆς Βιέννης. Ἡ ἑλληνικὴ καταγωγή της ποὺ τὴν ἔχει προικίσει μὲ τὴ γοργὴ ἐκείνη ἀντίληψη, ποὺ χαρακτηρίζει τὴ φυλή μας, ξύπνησε ἐνωρὶς μέσα της τὴν σταθερὴ ἰδέα ὅτι ἡ μουσικὴ ἦταν τὸ κέντρο ποὺ γύρω της θὰ στρέφεται ὅλη ἡ ζωή της. Μεγάλωσε μέσα στὴ θρυλικὴ μεγαλούπολι, τῆς ὁμορφιᾶς καὶ τῆς τέχνης,, εἶχε βρῆ στὴ μουσικὴ τὸ στοιχεῖο της. Σὲ ἡλικία ἐννέα ἐτῶν, ἡ Βαρβάρα Ἰσακίδου ἄρχισε μαθήματα βιολιοῦ. Οἱ γονεῖς της ὅμως, παρατηρήσανε μὲ μεγάλη τους ἔκπληξη, ὅτι συχνὰ ἄφινε τὸ βιολί της καὶ ἔτρεχε στὸ ἀγαπημένο της πιάνο καὶ βάζοντας τὰ μικρά της δάκτυλα ἐπάνω στὸ «κλαβιὲ» προσπαθοῦσε μόνη της νὰ «ταιριάξῃ!» τὶς διάφορες μελωδίες ποὺ εἶχε ἀκούσει. Τὰ φιλτισένια κέκκαλα τοῦ πιάνου εἴχανε γιὰ τὴ Βαρβάρα περισσότερη μαγεία ἀπὸ τὶς ἁπλὲς τρίχες τοῦ μικροῦ δεξαριοῦ της.

Αὐτὸ ἔκανε τὸν πατέρα της νὰ σκεφθῆ σοβαρώτερα. Βλέποντας τὴν ἀκατασιμάχητη κλίσι τῆς κόρης του, προσκάλεσε ἕνα διακεκριμένο καθηγητὴ τοῦ πιάνου. Σὲ ἡλικία δώδεκα χρόνων, ἡ Βαρβάρα Ἰσακίδου ἔγινε δεκτὴ στὸ Ὠδεῖο τῆς Βιέννης σὰν μαθήτρια τῆς σχολῆς τοῦ πιάνου. Ὁ διακαής της πόθος, εἶχε πραγματοποιηθῆ. Κι' ὅταν, μετὰ πέντε ἐτῶν σπουδὴ καὶ μελέτη, ἀποφοίτησε ἀπὸ τὸ Ὠδεῖο, μὲ βαθμὸ ἄριστα, δὲν θέλησε νὰ ἀναπαυθῆ στοὺς κόπους της, ἀλλὰ φιλοδοξοῦσε νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀνώτερες σπουδές. Ποιὸς ὁ λόγος νὰ περιορίσῃ τὸν ζῆλον ποὺ ἔτρεφε γιὰ τὴν τελειότητα; Μήπως ἡ μουσικὴ ἔχει τέλος; Γιατὶ νὰ σταματήσῃ στὸ πρῶτο δίπλωμα καὶ νὰ μὴν ἐξακολουθήσῃ πάντοτε τὴν μελέτη, ὡς ὅτου φθάσει τὸ τέλειο;

Μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ γράφηκε στὴ Meister Schule καὶ πῆρε ἀνώτερα μαθήματα γιὰ δύο ἀκόμη χρόνια ἀπὸ τὸν διεθνοῦς φήμης καθηγητὴν Hofrat Emil Sauer.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰ δύο αὐτὰ χρόνια ἀκατάπαυστης μελέτης καὶ συνεχοῦς προόδου, ποὺ τῆς ἀποφέρανε γενικοὺς ἐπαίνους, ἡ Βαρβάρα Ἰσακίδου μὲ τὸ νὰ αἰσθάνεται ἄσβεστη τὴ φλόγα, ἐκείνη ποὺ φέρνει τὸν καλλιτέχνη στὸ τέλειο, θέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ δήλωσε ἀνακατάταξη.

—«Γιατὶ ὄχι;» ἀπαντοῦσε σὲ ὅσους δείχναν κάποια ἔκπληξι μὲ τὴν ἀπόφασί της. Ἀφοῦ μόλις τώρα ἀρχίζω νὰ καταλαβαίνω τὸ ὕψος τῆς τέχνης! καὶ νὰ μπαίνω στὸ πνεῦμα τῆς κλασσικῆς μουσικῆς.

Ἡ δὶς Βαρβάρα Ἰσακίδου

Καὶ ὅταν συμπλήρωσε καὶ τὰ δύο αὐτὰ πρόσθετα χρόνια, μουσικῆς μορφώσεως ἐξηκολούθησε πιὰ μόνη της, τὴ μελέτη. Ἀκούραστη, γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη καὶ ζῆλο γιὰ τὸ ἀγαπημένο της Rosendorf σκυμμένη 8—10 ὧρες τῆς μέρας πάνω στὰ πλῆκτρα του παίζει ἀκατάπαυστα Μπάχ, Σοῦμαν, Λίστ, Μπετόβεν...ὅλους τοὺς κλασσικοὺς....τοὺς ἀκούει νὰ τῆς διηγοῦνται, τὶς μελαγχολίες τους, τοὺς πόνους των, τὶς ἀπογοητεύσεις των!...κι' ἐκεί νη σὰν νὰ ἔρχεται σὲ μιὰ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μαζί τους, τοὺς ἐκμυστηρεύεται, τὰ ὄνειρά της, τοὺς διηγῆται τὰ παράπονά της, μὲ μιὰ μουσικὴ «Κωζερὶ ἐντίμ» ποὺ δὲν τὴν διαταράζει καμμιὰ τεχνικὴ δυσκολία.

Ἀπ' ὅλους τοὺς μεγάλους μουσουργοὺς, ποὺ εἶνε φίλοι της, ἡ ἑλληνική της ψυχή, προτιμᾶ τὸν Σοπέν, γιὰ τὸ ρωμαντισμό του, κι' ὅταν χαϊδεύει ἁπαλά, θελοῦδινα μὲ τὸ λεπτὸ τουσὲ ποὺ διακρίνει τὴν ἑρμηνεία ποὺ ἀποδίδει στὰ ἔργα του ἡ Βαρβάρα Ἰσακίδου αἰσθάνεται ὅτι τοῦ ἐκμυστηρεύεται ὅλες τὶς ἀτέλειες τῆς πρόσκαιρης ζωῆς μας. Στὸ μεταξὺ σὲ ὅσους τὴν συμβούλευαν νὰ δώσῃ μίαν συναυλίαν, ἀπαντοῦσε μὲ ἀπροσποίητη ἁπλότητα:

— Ὄχι ἀκόμη!...Γιατὶ νὰ βιαστῶ; Ἴσως μάλιστα καὶ νὰ λάβω μέρος σὲ συναυλίες ποὺ δίνουνε ἄλλοι...ἔτσι νὰ παίξω ἕνα δυὸ κομμάτια, νὰ ἔρθω σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ ἀκροατήριο, νὰ μὲ γνωρίσῃ καὶ νὰ τὸ ψυχολογήσω, ἀλλὰ νὰ δώσω δικό μου Ρεσιτάλ, μὲ ὁλόκληρο ἕνα πρόγραμμα, αἰσθάνομαι ὅτι πρέπει προηγουμένως νὰ ἔχω δημιουργήσῃ γύρω μου μιὰ κατάλληλη ἀτμόσφαιρα, καὶ κυρίως ἕνα ὄνομα».

Τὰ βαθυστόχαστα αὐτὰ λόγια, ξεδιπλώνουνε τὴν ψυχολόγο καλλιτέχνιδα, ποὺ ἐχτὸς ἀπὸ τὸ μουσικό της ταλέντο, ἔχει σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ «Γνῶθι σαυτὸν» καὶ ξέρει νὰ ἐφαρμόζῃ τὸ «Σπεῦδε βραδέως» ποὺ εἶνε δυὸ μεγάλες καὶ ἀδιαφιλονείκητες ἀρετές.

Ἐπέρασαν ἀκέμη δύο χρόνια μελέτης, ἐμφανίσεων, ἐπιτυχιῶν.

.....

Ἡ μεγάλη αἴθουσα Συναυλιῶν «Μπράμς» ἦταν ἀπὸ ἐνωρὶς ἀσφυκτικῶς γεμάτη, τὸ βράδυ τῆς 29 τοῦ Φλεβάρη ποὺ ἔδωκε τὸ πρῶτο της Ρεσιτάλ ἡ δνὶς Βαρβάρα Ἰσακίδου. μὲ πρόγραμμα ἀποκλειστικῶς περιλαμβάνον Σοῦμαν καὶ Σοπέν.

Ὅταν σταμάτησαν τὰ χειροκροτήματα, μέσα στὴ γενικὴ σιωπὴ, ἡ Ἑλληνίδα καλλιτέχνιδα φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅτι συγκέντρωνε τὶς ἰδέες της, προτοῦ ἀρχίσει!.... ἴσως καὶ νὰ προσεπάθησε ν' ἀποδιώξῃ τὸ «τράκ» ποὺ αἰσθάνεται ὁ κάθε καλλιτέχνης ὅταν ἀντιμετωπίζει γιὰ πρώτη φορὰ τὸ κοινό, μ' εὐθύνη! Ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἐπίσημον τῆς στιγμῆς μὲ εἶχε συγκινήσει Ἡ αἴθουσα ἦταν βυθισμένη σὲ μιὰ βαθειὰ σιωπή. Ἡ ἀριστοῦχος τῆς μουσικῆς Ἀκαδημίας τῆς Βιέννης ἔβγαλε τὰ χέρια της στὸ πιάνο, καὶ ἐκτύπησε τὰ πρῶτα ἀκόρντα τῆς Φαντασίας εἰς ντο μεῖζον τοῦ Σοῦμαν.

(Ἡ συνέχεια στὴν 3η σελίδα)

Τὰ ζητήματα τῆς ἑβδομάδας

Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ «ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑΣ»

Τὴν περασμένη Δευτέρα ἐκηδεύτηκε ὁ ἱδρυτὴς καὶ Διευθυντὴς τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας Νικόλ. Λάβδας. Ἂν ἡ μουσικὴ εἶνε — ὅπως καὶ πραγματικὰ εἶνε — ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ συντελεστικὰ μέσα γιὰ τὴν διαπαιδαγώγηση τοῦ λαοῦ, ὁ Νικόλαος Λάβδας ἀναμφισβήτητα ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέχνας, ποὺ μὲ πίστη κι' ἐνθουσιασμὸ ἐργάστηκε γιὰ τὴν μόρφωση καὶ ἐκλέπτυνση τῆς λαϊκῆς ψυχῆς. Περισσότεροι ἀπὸ 400 νέοι καὶ κορίτσια τοῦ λαοῦ παρακολουθοῦσαν κάθε χρόνο τὰ μαθήματα τῆς «Μανδολινάτας» ἡ δὲ ὀρχήστρα της, ποὺ τὴν ἀποτελοῦσαν νέοι καὶ νέες ποὺ ἀνήκανε στὶς ἐργαζόμενες τάξεις, δὲν ἦταν μιὰ ἁπλῆ μανδολινάτα, ἀλλὰ μιὰ ὀρχήστρα μὲ ἀξιώσεις, ποὺ οἱ ἐκτελέσεις της ὑπῆρξεν ἐποχὴ ποὺ ἀναγνωριστήκανε καὶ βραβευθήκανε στὸ διεθνῆ διαγωνισμὸ τῆς Κρεμόνας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ συμβολή του στὴν ὅλην ἑλληνικὴ μουσικὴ δὲν ἦταν ἀνάξια λόγου. Ὁ Ν. Λάβδας ἦταν ὁ πρῶτος Ἕλληνας μουσικός, ποὺ μὲ μέθοδο κι' ἀπὸ λυτο σεβασμὸ πρὸς τὸ πρῶτο ὑλικό, ἐναρμόνησε δημοτικὲς μελωδίες, ποὺ συνεπλήρωναν πάντοτε τὶς ἐνδιαφέρουσες συναυλίες, ποὺ ἔδινε κάθε χρόνο ἡ Ἀθηναϊκὴ Μανδολινάτα. Τὸ Κράτος τελευταῖα βραβεύοντας τὴν ἐργασία τοῦ Ν. Λάβδα, τὸν διώρισε Γεν. Ἐπιθεωρητὴ τῆς Δημοσίας Μουσικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Δυστυχῶς ἡ ἀσθένεια, ποὺ τὸν ὡδήγησε στὸν θάνατο τὸν εἶχε κρατήσει γιὰ πολὺν καιρὸ στὸ κρεββάτι καὶ δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ διαθέσῃ ὅλεστου τὶς ἱκανότητες στὴ νέα του αὐτὴ θέση. Ὅμως ὁ Ν. Λάβδας θὰ παραμένῃ πάντοτε ὁ ἱδρυτὴς τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολινάτας κι' ὁ ὡραῖος τραγουδιστής, ποὺ ἔκανε τὴ ζωή του τραγοῦδι καὶ τὸ τραγοῦδι ζωή του.

Ο κ. Θ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Γεμάτη κέφια, πολιτισμὸ, χαρὰ κ' εὐγένεια ἡ μουσικὴ τοῦ κ. Θ. Σακελλαρίδη στὴ μουσικὴ κωμωδία «Κομμωτὴς Κυριῶν», ποὺ ἀπὸ τὴν περασμένη Τετάρτη παίζεται στὸ «Ἰντεὰλ» ἀπὸ τὸν θίασο Μηλιάδη—Μαυρέα. Τὸ κουαρτέττο τῆς πρώτης πράξης, ποὺ μὲ τόσην εὐσυνειδησία ἐκτελεῖται ἀπὸ τὶς δεσποινίδες Μαρία καὶ Ἄννα Καλουτᾶ, Ρένα Ντὸρ καὶ τὸν κ. Μαυρέα, εἶνε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἀξιόλογες δημιουργίες τοῦ ἐκλεκτοῦ συνθέτη. Γενικὰ ἡ μουσικὴ τοῦ «Κομμωτῆ κυριῶν» θυμίζει τὸν ὁλόβροσο κι' ὁλόχαρο κι' ὁλόκεφο παλιὸ Σακελλαρίδη κι' ἀκόμα πιστοποιεῖ, πὼς ἡ ἔμπνευση τοῦ ἀγαπητοῦ μαέστρου παραμένει ἀγέραστη κι' ἀνεξάντλητη.

ΔΥΟ ΑΡΘΡΑ

Ὁ κ. Σπύρος Παππᾶς στὸ «Μεσαζὲ ντ' Ἀτὲν» δημοσιεύει δυὸ του ἐνδιαφέροντα ἄρθρα μὲ τὸν τίτλο «Ἡ Κωμεντὶ Φρανσαὶζ καὶ ἡ Ἑλλάδα», ποὺ ἀναφέρονται στὸ γαλλικὸ θέατρο καὶ εἰδικὰ στὸ τί ὀφείλει αὐτὸ στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, καὶ τί ἡ νέα Ἑλλάδα σ' αὐτό.

Τὰ ἄρθρα τοῦ κ. Σπ. Παππᾶ καὶ γιὰ τὸ ὕψος τους καὶ γιὰ τὴν ἱστορική τους ἀκρίβεια, καὶ γιὰ τὴν ἐπικαιρότητά τους πρέπει νὰ διαβαστοῦν ἀπ' ὅλους τοὺς φίλους τοῦ θεάτρου, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνδιαφερομένους γιὰ τὴν ὅλη ἐξέλιξη τῆς θεατρικῆς προόδου στὴν Ἑλλάδα.

Ταξιδεύοντας

μὲ τοὺς Γάλλους καλλιτέχνες τῆς

«ΚΩΜΕΝΤΙ ΦΡΑΝΣΑΙΖ»

ἀπὸ τὴν Εἰδομένη στὴν Ἀθήνα

Τῆς συνεργάτιδός μας Δίδος Ἰρ. Σκαραβαίου

Οἱ καλλιτέχναι τῆς Κωμεντὶ Φρανσαὶζ εἶχαν εἰδοποιηθῆ, ὅτι θὰ τοὺς ὑπεδέχετο στὰ σύνορα τῆς Εἰδομένης, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου κ. Ἄγγελος Τερζάκης ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Διευθύνσεως τῆς κρατικῆς μας σκηνῆς. Τὸ Σεμπλὸν θὰ ἔμπαινε στὸ ἑλληνικὸ ἔδαφος τὴν 9 ½ ἑσπερινὴν ἀλλ' εἰς τοὺς ἀναμένοντας στὸ συνοριακὸ σταθμὸ ἀνεκοινώθη, ὅτι τὸ τραῖνο εἶχε δίωρο καθυστέρησι. Πραγματικά, ἡ ἀμαξοστοιχία πέρασε ἀπὸ τὴν Εἰδομένη, στὶς ἐντεκάμισι τὴ νύχτα. Ἐν τούτοις, ὅταν ἀνεβήκαμε στὸ βαγκὸν-λὶ ποὺ ἀπασχολοῦσαν οἱ Γάλλοι καλλιτέχναι τοὺς βρήκαμε στὸ διάδρομο. Ὕστερα ἀπὸ τόσο μεγάλο ταξίδι, (ἐρχόντανε ἀπ' τὸ Βουκουρέστι) κανένας ἀπὸ τοὺς ἠθοποιοὺς δὲν φαινότανε κουρασμένος, κανένας δὲν παρέλειψε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν κ. Τερζάκη γιὰ τὴν παρουσία του στὸ συνοριακὸ σταθμὸ καὶ τὶς τόσες φροντίδες μὲ τὶς ὁποῖες τοὺς περιέβαλεν. Κατὰ τὸ ὑπόλοιπο ταξίδι ἕως τὰς Ἀθήνας, ἀποχωρισθήκαμε τὸ θίασο μόνο λίγες ὧρες. Γιατί οἱ Γάλλοι ἠθοποιοὶ, ἐκοιμήθηκαν ἐλάχιστα: Ἀνυπομονοῦσαν νὰ δοῦνε τὸ θέαμα τῆς διαδρομῆς καὶ ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὰ ξημερώματα. Πρώτη-πρώτη, ἡ Μαρὶ Μπὲλ. Ἦταν ἐνθουσιασμένη γιατί ἡ τύχη τὴν ἀξίωνε νὰ κάνῃ τὴν πρώτη της ἐμφάνισι ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ, στὸ ρόλο τῆς Ἑρμιόνης. Ὕστερα ἡ Μπὲλ ἐζήτησε πληροφορίες περὶ τοῦ τρόπου μεταβάσεως εἰς τὴν Ἐπίδαυρο. Ὁ περίφημος σκηνοθέτης τοῦ «Μισανθρώπου» κ. Ζὰκ Κοπὼ, εἶπε τῆς Μαρὶ Μπὲλ, ὅτι τὸ θέατρο τῆς Ἐπιδαύρου, εἶνε τὸ πιὸ καλοδιατηρημένο ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα μας θέατρα. Κι' ἡ καλλιτέχνις, ἡ ὁποία πρόκειται μετὰ τὸ γυρισμό της στὸ Παρίσι, νὰ ἑρμηνεύσῃ στὴν Κωμεντὶ Φρανσαὶζ, τὴ «Φαίδρα» τοῦ Ρακίνα, μοῦ ὡμολόγησε τὴν φιλοδοξία της νὰ παίξῃ τὸν ρόλον αὐτὸν μία προσεχὴ ἡμέρα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα μας θέατρα. Ὅσο γιὰ τὴν Ζερμαὶν Ρουὲρ, ἐχαρακτήρισε ὡς ἱκανοποίησιν μιᾶς φιλοδοξίας τῆς ζωῆς της, τὴν ἐμφάνισί της στὴν Ἑλλάδα, εἰς τὸν ρόλον τῆς Ἀνδρομάχης.

Ὁ Αἰμὲ Κλαριὸν, ὁ ὑπέροχος ἑρμηνευτὴς τοῦ Ἀλσέστ, στὸ «Μισάνθρωπο», ἐβεβαίωνε, ὅτι δὲν ἀντίκρυσε ποτὲ, τοπία μὲ ἁρμονικώτερα χρώματα καὶ τόσο γοργὴ ἐναλλαγὴ, ὅσο τὰ ἑλληνικά. Ἡ Ζὰν Σουλλὺ (ἡ κόρη τοῦ ἀειμνήστου τραγωδοῦ Ζὰν Σουλλὺ — Μουνὲ) τὴν ὥρα ποὺ τὸ τραῖνο περνοῦσε ἀπὸ τὰς Θῆβας, ἀναπολοῦσε μὲ βαθειὰ συγκίνησι τὶς περιγραφὲς ποὺ τῆς εἶχε κάνει ὁ πατέρας της, ὁ ἀλησμόνητος Γάλλος ἑρμηνευτὴς τοῦ «Οἰδίποδος».

Ἡ δὶς Ζὰν Σουλλὺ μοῦ ἀνέφερε, ὅτι κατὰ τὰς σπουδάς της εἰς τὴν Δραματικὴν Σχολὴν τοῦ Κονσερβατουὰρ τῶν Παρισίων εἶχεν ὡς συμμαθήτριαν τὴν Ἑλληνίδα καλλιτέχνιδα δ. Χαλκούση. Ἡ δ. Σουλλὺ ἔλαβε τὸ δίπλωμά της εἰς τὸ Κονσερβατουὰρ τῷ 1925. Εἰσῆλθεν ὡς τρόφιμος εἰς τὴν Κωμεντὶ Φρανσαὶζ, ὅπου, χάρις εἰς τὰς ἐπιθυμίας της, δὲν ἤργησε νὰ περιληφθῆ μεταξὺ τῶν Ἑταίρων τοῦ θιάσου. Ἀνάμεσα στὶς ὡραιότερες δημιουργίες τῆς Ζὰν Σουλλὺ, θὰ σημειώσω ἰδιαιτέρως τὸ ρόλο τοῦ Χερουβεὶν, στοὺς «Γάμους τοῦ Φιγκαρὼ», τοῦ Μπωμαρσαί. Ὁ ρόλος αὐτὸς ἐπαίχθη πέρυσι, κατὰ τὴν νέαν σκηνοθεσίαν τοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ Ντυλλὲν, διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ ἄρρενα ἠθοποιόν. Ἀλλ' ὁ νεωτερισμὸς αὐτὸς τοῦ Ντυλλὲν ποὺ ἀντίκειται πρὸς τὴν παράδοσιν τὴν ὁποίαν καθιέρωσαν αἱ ὑποδείξεις τοῦ ποιητοῦ, ἀπέτυχε καὶ ἔτσι ὁ ρόλος τοῦ Χερουβεὶμ, ἑρμηνεύεται πάλιν ὑπὸ γυναικὸς στὴν Κωμεντὶ Φρανσαὶζ, ὅπως σὲ ὅλα τὰ θέατρα.

Ἡ Μαρὶ Μπὲλ, μέχρι τῶν παραμονῶν τοῦ ταξιδίου των, εἰργάζετο στὸ κινηματογραφικὸ στούντιο. Μόλις ἐπεράτωσε τὸ νέο φίλμ της «Οἱ ἄνθρωποι τοῦ οὐρανοῦ», ἔργο ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἀεροπόρων, τῆς ὁποίας ἡ Μπὲλ, γνωρίζει τοὺς κινδύνους, δεδομένου ὅτι ἡ καλλιτέχνις ὁδηγεῖ συχνὰ ἀεροπλάνον. Ἔλαβε μάλιστα μέρος εἰς ἀρκετοὺς ἀγῶνας γυναικῶν πιλότων, μὲ τὸ ἰδιόκτητο ἀεροπλάνο της, τύπου Φαρμὰν. Ἡ Μπὲλ παίζει στὸ νέο φίλμ της μὲ τοὺς Πιὲρ Ρενουὰρ καὶ Ζὰν Γκαλλάν.

Ἡ γοητευτικὴ ἑρμηνεύτρια τῆς Σελιμὲν, εἶνε ἐνθουσιασμένη, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ συνάδελφοί της, διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν ποὺ τοὺς ἔκαμε τὸ ἑλληνικὸν κοινόν. Ὁ κ. Ἰονὲλ μάλιστα, προσέθεσε χαρακτηριστικώτατα: «Ἐμεῖς οἱ ἠθοποιοὶ τῆς Κωμεντὶ Φρανσαὶζ δὲν μποροῦμε νὰ λησμονήσωμε, ὅτι ἐπιβαλλόμεθα στὸ κοινὸν μας τότε μόνον, ὅταν κατορθώσωμε νὰ ἑρμηνεύ

Ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ Κωστῆ Νικολάου

37ο

Ἡ περίοδος τοῦ θεάτρου «Σὰν Κάρλο» ἄρχιζε μὲ τὴν ὄπερα τοῦ Βάγνερ «Ταγχάουζερ» ὅπου ἑρμήνευα καὶ θὰ τραγουδοῦσα τὸν ρόλο τοῦ Λαντγκράβιου καὶ ὅπου ὁ Ἑβραιοπολωνὸς τενόρος ἀσθένησε, δηλ. ὁ Σλάφεμπεργκ γιὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ ὁ Ἰταλὸς συνάδελφός του Μπιελέττο.

Σὰν ναυάγιο παληοῦ ὑπερωκεανείου ἐπανέπλευσε στὸ Μιλάνο γιὰ νὰ μὴ γίνῃ πειὰ λόγος γιὰ δαύτονε. Ἤτανε τόσο δυστυχισμένος ποὺ τὸν πόνεσε ἡ καρδιά μου, εἶναι δὲ τώρα κι' αὐτὸς μακαρίτης!.. Ἔτσι χάνονται στὸ ἄπειρο τοῦ χρόνου ποὺ κατέφαγε τόσα κι' ἄλλα τόσα ὀνόματα. Ξεφυλλίζοντας τὸ μουσικό λεξικό μου δὲν συναντῶ παρὰ ἀπειρία σταυρῶν καὶ σκέπτομαι τὸ πόσες ραδιοσμὸς δὲν φαγώθηκε καὶ ἀνέζησε μέσα στὰ χορτάρια ποὺ φύτρωσαν πάνω σὲ τόσα μνήματα, πόσες προσπάθειες, πόσοι ἀγῶνες καὶ χτυποκάρδια δὲν σκέπασε τὸ χῶμα μὲ τὸ «Γῆ ἦν! καὶ εἰς Γῆν ἀπελεύσῃ!». Καὶ θυμᾶμαι πόσο φόβο εἶχα νὰ παρουσιαστῶ σ' αὐτὸ τὸ «Σὰν Κάρλο» ὅπου βασίλευε κάποια ἐπαρχιώτικη θεατρικὴ ἀριστοκρατία ἕτοιμη νὰ σ' ἀνυψώσῃ ἢ καὶ νὰ σὲ καταχαντακώσῃ.

Ἀπ' αὐτοὺς μου τοὺς φόβους μ' ἀπάλλαξε ὁ καϋμένος μεγάλος μας τενόρος ὁ Γιάννης ὁ Ἀποστόλου, ποὺ συχνὰ μοῦ ἔλεγε πῶς οἱ Ναπολιτᾶνοι δὲν εἶναι τόσο κακοὶ καὶ ἀνάγωγοι, ὅσο τοὺς λένε. Κ' αὐτὰ μοῦ τάλεγε «ἐξ ἰδίας πείρας» του ἀφοῦ εἶχε φθάσῃ νὰ εἶνε τὸ πιὸ ἀγαπημένο τους παιδί.

Κάτι ὅμως σχετικὸ δὲν πρέπει νὰ παραλείψω ἐδῶ καὶ αὐτὸ ἦτανε ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψις τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐγκαθιδρυμένης κλάκας τῶν «παλαμάκηδων». Ὅπως καὶ στὴν Ὄπερα τοῦ Παρισιοῦ στὰ χρόνια μου ὑπῆρχε αὐτὴ ἡ ἐργάνωση καὶ ποὺ χάρι σ' αὐτὴν πηγαίναμε φτηνότερα ν' ἀκούσωμε μιὰ παράσταση, τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ στὸ «Σὰν Κάρλο» μὲ αὐτοὺς τοὺς ἐπιχειρηματίες τῆς «παλάμης» καὶ τοῦ ἀγορασμένου χειροκροτήματος. Αὐτοὶ ἀναλαμβάνανε νὰ σφυρίξουνε ἢ νὰ χειροκροτήσουνε τοὺς ἀντίζηλους τῆς σκηνικῆς αὐλαίας ἢ καὶ ἁπλῶς νὰ δημιουργήσουνε καὶ ζωντανέψουνε τὸ χειροκρότημα γιὰ λογαριασμὸ τοῦ καθένα καὶ τῆς κάθε μιανῆς ποὺ δὲν θὰ εἴχανε ἀπόλυτη πεποίθηση στὸν ἑαυτό τους. Ψέμα ἡ ζωὴ καὶ πιὸ μεγάλο ψέμα τὸ θέατρό της! Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἄμα δὲν ἤσαν πολυευχαριστημένοι ἀπ' ὅ,τι εἰσπράττανε εἴχανε τὴν ἐπιδεξιότητα νὰ φαίνωνται μὲ τὸ χειροκρότημα ἐπιδοκιμάζοντες ἐν[illegible] μὲ τὰ χείλη τους σφυρίζανε ἀπ[illegible]κιμάζοντες.

Αὐτοὺς τοὺς παράδοξους κυρίους κατώρθωσα νὰ τοὺς παρελκύσω ὅσο μπόρεσα ὡς ὅτου γνωρισθῶ μὲ τὸ κοινὸν γιὰ νὰ ξωφλήσω μαζί τους ὅταν εἴδανε πῶς δὲν μποροῦσανε νὰ πέσω θῦμα τους μὲ τρία φιάσκα κρασὶ Κιάντι καὶ μὲ μερικὰ τοσκανέζικα τσιγάρα γιὰ τοὺς καλοθελητάδες τῆς μαρίδας τοῦ ὑπερώου. Τὸ ἴδιο φαίνεται νὰ συνέβαινε καὶ στὰ θέατρα τῆς Ἱσπανίας ὅπου μερικὲς συνήθειες τῶν ταυρομαχιῶν εἴχανε σπαρθῆ μέσα στὰ κυριώτερα θέατρα. Καὶ δὲν ἤτανε ἀπ' τὰ σπάνια πράγματα νὰ ἀκοῦς ἀπ' τὰ θεωρεῖα νὰ φωνάζουν στοὺς τραγουδιστάδες ἢ μοῦϊ μπιὲν ἢ μοῦϊ μὰλ δηλ. ἢ π ο λ ὺ κ α λ ὰ ἢ π ο λ ὺ κ α κ ά!...

Τέλος ὁ «Ταγχάουζερ» δέθηκε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία. Σ' αὐτὴ τὴν ὄπερα εἴχαμε μέρος καὶ ὁ βαρύτονος Δέλιο Καζίνι καὶ ἐγώ.

Μιὰ βραδυὰ ποὺ δίναμε αὐτὴ τὴν ἴδια ὄπερα, στὸ τέλος της ἔρχεται ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας ὁ Μιγγάρδης καὶ μοῦ φέρνει τοὺς χαιρετισμούς, τίνος νομίζετε; τῆς...κυρίας Μαντσινέλλη ποὺχε ἔρθῃ κρυφὰ γιὰ νὰ μᾶς ἀκούσῃ καὶ τοὺς δυό!

— «Καταλαβαίνεις, μοῦ λέγει ὁ Μιγγάρδης, τί σημαίνουνε αὐτὰ τὰ χαιρετίσματα, κι' ἑτοιμάσου γιὰ τὴν «Ἡρὼ καὶ τὸν Λέανδρο».

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἤμουνα ἀπασχολημένος μὲ τὴν «Τζιοκόντα». Πάντως ἔστειλα τὶς εὐχαριστίες μου στὴν κ. Μαντσινέλλη ποὺ καὶ δὲν τὴν εἶδα γιατὶ ἔφυγε ἀμέσως γιὰ τὴ Ρώμη.

Μπῆκα ἀμέσως μὲ τὰ μοῦτρα στὴ μελέτη τοῦ ρόλου μου καὶ τέσο ποὺ νὰ σκιτσάρω κι' αὐτὴ τὴν σκηνοθεσία μου, ὅπως τὴν φανταζόμουν: κι' ἀκολουθῶντας τὴν συμβουλὴ τοῦ μεγάλου βαρυτόνου καὶ δασκάλου Βίκτωρος Μωρὲλ τοῦ περιφήμου Ἰάγου στὸν «Ὀθέλλο» τοῦ Βέρδη.

—Ἀφοῦ μάθης, μοῦλεγε, πρῶτα τὴ μουσικὴ γράφε μιά, δυὸ καὶ τρεῖς φορὲς τὸ κείμενο τοῦ ρόλου σου καὶ τὶς ἀπαντήσεις τὶς σχετικὲς τῶν ἄλλων γιὰ νὰ μὴ σοῦ ξεφύγῃ τίποτε! ὕστερα ἀπάγγειλέ το ὅ,τι ἔγραψες σὰν ἤθοποιὸς δυνατὰ καὶ τέλος ἄμα γίνῃ αὐτὴ ἡ δουλειὰ βάλε το ὅλο στὸ μουσικὸ τὸ καλοῦπι καὶ περβάζωσέ το μὲ τὴ διαίσθησή σου καὶ νᾶσαι βέβαιος πῶς ἡ ἔμπνευση θὰ σοῦρθῃ κι' ἡ ἑρμηνεία σου θὰναι κάτι τὸ ἀληθινὸ καὶ συγκεκριμένο.

Χρυσὲς συμβουλὲς αὐτές! παιδαγωγικὲς συμβουλὲς αὐτές! ποὺ ὅσες φορὲς τὶς ἔβαλα στὴν πράξη ποτὲ δὲν μετανόησα ἔκτοτε, ποτέ...

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ: Ἡ συνέχεια.

Ὁ περίφημος Γάλλος βαρύτονος Βίκτωρ Μορὲλ στὸ ρόλο τοῦ Ἰάγου στὸν «Ὀθέλλο» τοῦ Βέρντι.

Πίσω ἀπ' τὴ μυϊνλὲ

Οἱ παραστάσεις τοῦ θιάσου τῆς «Κωμεντὶ Φρανσαὶζ» προκαλέσανε ἀμέριστο τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ, ποὺ μ' ἐνθουσιασμὸ ἐχειροκρότησε ἔργα καὶ ἤθοποιούς.

— Μετὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης παράστασης, στὴ Γαλλική πρεσβεία δόθηκε δεξίωση πρὸς τιμὴν τῶν Γάλλων ἤθοποιῶν ποὺ σ' αὐτὴ ἦσαν καλεσμένα καὶ πολλὰ μέλη τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

— Δεξίωση πρὸς τιμὴν τῶν Γάλλων ἤθοποιῶν δόθηκε καὶ τὴν περασμένη Τετάρτη στὸ φουαγιὲ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου ὕστερα ἀπὸ τὴν παράσταση.

— Καὶ σ' αὐτὴ παρευρεθήκανε καὶ πολλὰ μέλη τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων, τοῦ θεάτρου κλπ.

—Μετὰ τὴν τελευταία παράσταση, ποὺ δόθηκε τὴν περασμένη Πέμπτη, οἱ Γάλλοι ἤθοποιοὶ ἐσουπάρισαν στὸ σπίτι τοῦ κ. Γεράκη, ἄλλοτε ἐνδυματολόγου τοῦ Β. θεάτρου.

— Οἱ Γάλλοι ἤθοποιοὶ χτὲς ἐπρόκειτο νὰ ἐκδράμουν στὴν Ἐπίδαυρο, ὅμως ὕστερα ἀπὸ νεώτερη ἀπόφαση ἀνεχώρησαν χθὲς τὸ ἀπόγευμα γιὰ τὸ Βελιγράδι.

— Χτὲς τὸ Βασιλικὸ θέατρο ἀργοῦσε, ἀπὸ σήμερα δὲ ξαναρχίζει τὶς παραστάσεις του μὲ τὴ «Νυχτερίδα» τοῦ Στράους.

— Ὁ ἡμικρατικὸς θίασος τῆς κ. Κοτοπούλη ἔπαψε τοὺς ἑκτάκτους ἤθοποιούς του κυρίαν Λυδίαν Καπλάνη καὶ τοὺς κ.κ. Φωτόπουλον, Καμπάνην καὶ Βρεττάκον.

— Στὸ θέατρο «Ἀλίκης» ὅπου συνεχίζονται οἱ παραστάσεις τοῦ ἔργου «Κωμωδίες τῆς ζωῆς» μὲ ἱκανοποιητικὲς εἰσπράξεις, ἐξακολουθοῦν παράλληλα καὶ οἱ δοκιμὲς τῆς νέας κωμωδίας τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ «Ἐσὺ κι' ἐμεῖς».

— Ὁ συγγραφεὺς τῆς παραπάνω κωμωδίας μόλις ἀπὸ χτὲς ἄρχισε νὰ παρακολοιθῆ τὶς δοκιμὲς τοῦ νέου του ἔργου, γιατὶ στὸ ἀναμεταξὺ ἦταν ἀπασχολημένος μὲ τὶς δοκιμὲς τῆς μουσικῆς του κωμωδίας «Κομμωτὴς κυριῶν», ποὺ ἀνέβηκε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν περασμένη Τετάρτη στὸ θέατρο «Ἰντεὰλ».

— Τὴν περασμένη Τετάρτη στὸ Α' Μονομελὲς ἐπρόκειτο νὰ δικαστῆ ἡ μήνυση ποὺ εἶχεν ὑποβάλει ὁ βαρύτονος κ. Ι. Φαρδούλης ἐναντίον τοῦ Ἰδιοκτήτη τῶν «Παρασκηνίων» «ἐπὶ ἐξυβρίσει».

— Συνήγορος τοῦ κ. Ι. Φαρδούλη ἦταν ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Τσουκαλᾶς, ποὺ καὶ παρέστη αὐτοπροσώπως τοῦ δὲ κ. Θ. Συναδινοῦ ὁ κ. Γ. Πῶπ.

— Μάρτυρες τῆς κατηγορίας εἶχαν κληθῆ οἱ κ.κ. Τ. Μωραϊτίνης Πρόεδρος τῆς «Ἑνώσεως Συντακτῶν», Ι. Τσαμαδὸς ἀντιπρόσωπος ξένων συγγραφέων, Γλυκοφρύδης, Διευθυντὴς χορωδίας καὶ Μίμης Ἀποστολίδης.

— Ὁ κ. Θ. Συναδινὸς ὡς μάρτυρας εἶχε προτείνει τοὺς κ.κ. Γιαννίδην καὶ Α. Ἀλαμπέρτην συνθέτας καὶ τὸν θεατρικὸν συγγραφέα κ. Δ. Ἰωαννόπουλον.

— Ἐπειδὴ ὁ κυριώτερος μάρτυς κ. Κυράκος, ποὺ εἶνε κι' ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ κ. Φαρδούλη, δὲν παρουσιάσθηκε ἡ δίκη ἀναβλήθηκε.

— Τὸ Ἀνώτατο Οἰκονομικὸ Συμβούλιο ἐπέτρεψε κατ' ἐξαίρεση στὸ Ταμεῖο Συντάξεων Η. Σ. Μ. Τ. νὰ χτίσῃ τὸ μέγαρό του στὸ οἰκόπεδο τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου.

— Σήμερα στὰ «Ὀλύμπια» ἡ «Κάρμεν» μὲ τὴν κ. Παλαίστη καὶ μὲ σύ πραξη τῶν κ.κ. Θεοφιλοπούλου, Καστανᾶ καὶ Τσουμπρῆ στὸ ρόλο τοῦ ταυρομάχου.

— Αὔριο στὸ ἴδιο θέατρο τιμητικὴ τοῦ κ. Οἰκονομίδη μὲ τὴν «Ἀΐντα» καὶ μὲ τὴ σύμπραξη τῶν κυριῶν Ἀναστασιάδη καὶ Ζώρα καὶ τοῦ κ. Μουλᾶ.

— Ἡ παράσταση, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ δοθῆ στὰ «Ὀλύμπια» στὶς 22 τοῦ μήνα αὐτοῦ γιὰ τοὺς ἀνάπηρους πολέμου, ἀναβλήθηκε γιὰ τὶς 18 Ἀπριλίου.

— Ὁ θίασος Δελούδη αὐτὲς τὶς μέρες βοίσκεται στὴ Στυλίδα, ἀπ' ὅπου θὰ πάει γιὰ μιὰ σειρὰ παραστάσεων στὴν Ἄμφισσα.

Ὁ κ. Β. ΛΟΓΟΘΕΤΙΔΗΣ ποὺ θὰ πρωταγωνιστήσῃ στὴ κωμωδία «Ἐσὺ κι' ἐμεῖς», τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ

Ἡ κ. ΜΙΡΑΝΤΑ ΜΥΡΑΤ ποὺ ἔχει ἕνα ὡραῖο ρόλο στὴ Κωμωδία «Ἐσὺ κι' ἐμεῖς» τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ ποὺ θὰ παιχτῆ προσεχῶς στὸ θέατρο «Ἀλίκης» ἀπὸ τὸ θίασο Κοτοπούλη

— Ὁ φιλανθρωπικὸς Σύλλογος Κυριῶν «Μελόπεια» δίνει στὶς 12 τοῦ ἐρχόμενου μήνα στὸ θέατρο «Ὀλύμπια» μιὰ παράσταση μὲ τὴν «Φλωρεντινὴ τραγωδία» τοῦ Ὀσκὰρ Οὐάϊλδ καὶ μὲ τοὺς «Καβαλλάρηδες πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα», ποὺ οἱ εἰσπράξεις της θὰ διατεθοῦν γιὰ τὸ σκοπὸ ποὺ ἐξυπηρετεῖ ὁ παραπάνω θίασος.

— Στὴν παράσταση αὐτὴ θὰ παίξουν οἱ κυρίες Λεάντρου καὶ Καπλάνη, ἡ Δὶς Σημηριώτη καὶ οἱ κ.κ. Ἀργυρίου καὶ Ἀρμάος.

— Τὴν περασμένη Πέμπτη ὁ θίασος τοῦ Ναυστάθμου ἔπαιξε στὸ ἐκεῖ θεατράκι τὸν «Κουρσάρο» τοῦ Πολ. Δημητρακοπούλου.

— Τὸ Ταμεῖο Ἐργασίας ἐνίσχυσε μὲ δάνειο 35 χιλ. δραχμῶν, τὸν ὁπερέττικὸ θίασο Ριτσιάρδη — Πρινέα.

— Ὁ θίασος αὐτὸς εἶχε πάρει στὴν ἀρχὴ τοῦ καταρτισμοῦ του 75 χιλ. δρ., ποὺ ἀπ' αὐτὲς ἐπέστρεψε τὶς 51 χιλιάδες.

— Τὴν μεταπροσεχῆ ἑβδομάδα θὰ παιχτῆ στὸ «Μουντιάλ» ἡ νέα ἠθογραφία «Στὸ ἀκρογιάλι τῆς ἀγάπης» τῶν κ.κ. Γιαννουκάκη — Εὐαγγελίδη — Ριτσιάρδη.

— Ἡ ὀπερέττα Ξύδη μὴ κατορθώσασα νὰ λάδῃ δάνειον ἀπὸ τὸ Ταμεῖον Ἐργασίας διελύθη.

— Ὁ θίασος Ἀνδρεάδη δίνει παραστάσεις μὲ κοσμοσυρροὴν μεγάλην εἰς τὸν Βόλον, ἀπ' ὅπου θ' ἀναχωρήσῃ τὴν Τρίτη γιὰ τὰ Τρίκαλα.

— Ἀπὸ χτὲς παίζεται στὸ «Κεντρικὸν» ὁ «Βαφτιστικὸς» τοῦ Σακελλαρίδη.

—Χτὲς τὸ βράδυ ἔκαμεν ἔναρξιν τῶν παροστάσεών της ἡ ὀπερέττα Ὀλ. Ριτσιάρδη—Ι. Πρινέα στὴν Κομοτινήν.

— Στὰς Πάτρας θὰ μεταδῆ ὁ θίασος Αὐλωνίτη — Νέζερ καὶ θὰ δώσῃ παραστάσεις στὸ ἐκεῖ Δημοτικὸ θέατρο μέχρι τοῦ Πάσχα.

— Ὁ ἤθοποιὸς κ. Νικολόπουλος μᾶς παρεκάλεσε τηλεγραφικῶς νὰ ἐπανορθώσουμε αὐτὸ ποὺ γράφηκε στὸ περασμένο φύλλο τῶν «Παρασκηνίων» πὼς ἐρωτεύθηκε, ἀπήγαγε καὶ ἐνυμφεύθηκε τὴν ταξιθέτρια τοῦ θεάτρου Καλαμῶν, γιατὶ τέτοιο πρᾶμα Σὲν συνέβηκε.

— Ὁ θίασος Ἠοῦς καὶ Μαρ. Παλαιολόγου —σύμπραξις Ἀλέκου Ἀναστασιάδη ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐπιτυχημένη περιοδεία στὶς μεγαλύτερες πόλεις τῆς Πελοποννήσου φτάνει στὶς 25 Μαρτίου στὴ Κόρινθο ὅπου θὰ δώσῃ σειρὰ παραστάσεων μὲ τὰ καλύτερα ἔργα τοῦ ρεπερτορίου του.

— Στὸν θίασο παραχωρήθηκε ὅλως ἐξαιρετικῶς τὸ πολυτελέστατο κινηματοθέατρο «Γριὰ νὸν» ποὺ πολὺ σπανίως παραχωρεῖται σὲ θιασους.

— Μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν ἔργων θὰ παιχτῆ καὶ ἡ κωμωδία τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ «Αὐτὸς εἶμαι», ποὺ κατὰ πάσαν πιθανότητα θὰ τὴν παρακολουθήσῃ κι' ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεύς.

— Τὴ τελευταία παράσταση τῆς «Κωμεντ' Φρανσαὶζ» παρακολούθησε ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Α.Β.Υ. ἡ Πριγκήπισσα Αἰκατερίνη

— Στὸ πρῶτο διάλειμμα ἡ Α. Μ. παρασημοφόρησε τοὺς κ. κ. Ἑονὲλ, Σαμπρεῖν καὶ Κλαριόν.

— Στὸ τέλος τῆς παράστασης ὁ κ. Ἑονὲλ εὐχαρίστησε τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ ἔκανε στὸ θίασο μὲ τὸ νὰ παρακολουθήσῃ ὅλες τὶς παραστάσεις του καθὼς καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυβέρνησης κ. Μεταξᾶ.

— Εὐχαρίστησε ἀκόμα τὸν γενικὸν διευθυντὴ τῶν κρατικῶν σκηνῶν κ. Κ. Μπαστιᾶ γιὰ τὴ συμβολή του στὴν ἐπιτυχία τῶν παραστάσεων τῆς «Κωμεντὶ Φρανσαὶζ» καὶ τὸ ἑλληνικὸ κοινὸ γιὰ τὴν συμπάθεια ποὺδειξε στοὺς Γάλλους καλλιτέχνες.

— Οἱ θεαταὶ ὀρθοὶ χειροκρότησαν γιὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας τοὺς ξένους καλλιτέχνες.

Ἡ καλλιτεχνικὴ κίνηση στὴν ἐπαρχία

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Μάρτης. — Στὴν αἴθουσα τῶν «Ἠλυσίων» δόθηκε προχθὲς μ' ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία ἡ 2α Συμφωνικὴ Συναυλία τῆς Ὀρχήστρας Θεσ)νίκης, κάτω ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ διευθυντὴ τοῦ Ὠδείου τῆς πόλης μας κ. Καζαντζῆ καὶ μὲ σολίστα τὸν ἐξαιρετικὸν Ἕλληνα πιανίστα κ. Λ. Μαργαρίτη.

Ἀναμφισβήτητα ἡ 2α Συμφωνικὴ Συναυλία ποὺ μᾶς παρουσίασε τὸ Βασιλικὸ Ὠδεῖον ἦτανε ἀπὸ ἄποψης συνοχῆς πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τῆς πρώτης. Οἱ μουσικοί μας, κατορθώσανε ὕστερα ἀπὸ πολλὲς καὶ ἐξαντλητικὲς δοκιμὲς νὰ μᾶς παρουσιάσουνε ἕνα ἀξιοζήλευτο σύνολο κι' αὐτὸ ὀφείλεται στὴ στιβαρὰ μπαγγέτα τοῦ διευθυντῆ τῆς ὀρχήστρας κ. Λ. Καζαντζῆ. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε ἔργα Μπετόβεν καὶ Βάγνερ.

Ὁ «Κοριολανὸς» τοῦ Μπετόβεν σὰν Εἰσαγωγὴ παίχθηκε μὲ πολὺ μπρίο καὶμὲ πολυ καλὸ ρυθμό. Ἡ 7η Συμφωνία τοῦ Μπετόβεν ἀποδόθηκε ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ μεγάλου δασκάλου. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ξεπέρασε κάθε ἐπιτυχία ἦτανε τὸ 5ο Κονσέρτο γιὰ πιάνο τοῦ Μπετόβεν συνοδεία ὀρχήστρας, ποὺ ἀποδόθηκε ἀπὸ τὸν διασκεκριμένο Ἕλληνα καλλιτέχνη κ. Λ. Μαργαρίτη, μὲ μιὰ ἠχητικότητα καὶ μιὰ μουσικότητα ἐντελῶς ἐξαιρετική.

Ἡ Θεσσαλονίκη πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανη ποὺ ἔχει στοὺς κόλπους της τέτοιους καλλιτέχνες ποὺ τιμᾶνε τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα ὄχι μονάχα στὸν τόπο μας ἀλλὰ καὶ στὸ ἐξωτερικό.

Τὸ «Λοέγκριν» καθὼς καὶ ὁ «Ταγχάϋζερ» τοῦ Βάγνερ εἶχαν καὶ αὐτὰ μιὰ ξεχωριστὴ ἐπιτυχία.

Τὴν περασμένη Κυριακὴ τὸ βράδυ δόθηκε στὴν αἴθουσα τῆς Γερμανικῆς Λέσχης Συναυλία μουσικῆς δωματίου ἀπὸ τὸ Κουαρτέτο τῆς Δρέσδης Κοράτκα μὲ πρόγραμμα Διττεροστόφ. (μι μπεμὸλ Μείζων) Μπετόβεν (φα Μείζων) καὶ Σοῦμπερτ (μι μπεμὸλ Μείζων).

Τὴν Συναυλία παρακολούθησε ἡ καλύτερη κοινωνία τῆς Θεσσαλονίκης κι' ὅλο τὸ Ἰπλωματικὸ Σῶμα. Τὸ κοινὸ χειροκρότησε θερμὰ τοὺς ξένους καλλιτέχνες.

— Ἀναμένεται ἀπὸ τὸ φιλόμουσο κοινὸ τῆς πόλης μας τὸ Ρεσιτὰλ τοῦ ζεύγους Λυκούδη.

Ὁ κ. Λυκούδης στὸ περσινὸ του Ρεσιτὰλ μᾶς ἄφησε ἀλησμόνητες ἐντυπώσεις. Οἱ φιλόμουσοι καὶ ἰδικὰ οἱ σπουδαστὲς τῶν Ὠδείων μας ἔχουνε πολλὰ νὰ ὠφεληθοῦνε παρακολουθῶντας τὸ Ρεσιτὰλ τοῦ ζεύγους Λυκούδη ποὺ ἀποτελεῖται ὅλο ἀπὸ Σονάτες.

ΑΧ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ἡ κοσμικὴ ζωὴ τῆς Θεσσαλονίκης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Μάρτιος — Ὁ ἐφετεινὸς χορὸς τῆς «Μακεδονικῆς Ἑκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας» σημείωσε μεγάλη ἐπιτυχία. Δόθηκε στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ «Ὀλυμπίου Μεγάρου», ὅπου παρευρέθηκε κόσμος πολύς. Ἡ πρόεδρος τῆς δοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Καίτη Καλλιδοπούλου μὲ τὶς κ. κ. Γαϊτάνου, Βιαγκίνη, Παλαμίδου, Τριανταφυλλίδου καταβάλλανε δρακόντειες προσπάθειες γιὰ τὴν ἐπιτυχία. Οἱ χορευτικὲς ὁμάδες τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν καθηγητὴ κ. Μεταλλινὸ χορέψανε κλασσικοὺς καὶ εὐρωπαϊκοὺς χορούς, καντρίλλες, λαναιέδες κλπ. μὲ τὰ ζωηρὰ χειροκροτήματα ἐκείνων ποὺ παρευρέθηκαν. Τὸ χορὸ τιμήσανε μὲ τὴ παρουσία τουςὁ Σωματάρχης Γ' Σ. Στρατοῦ υποατηγὸς καὶ ἡ κ. Τσαλάκογλου, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Γεν. Διοίκησης καὶ ἡ κ. Καραθοδώρου, καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπίλεκτα μέλη τῆς κοινωνίας μας.

Ἡ ἀπὸ τὴν ΣΤ' τάξη τῶν τελειοφοίτων μαθητριῶν τοῦ πρότυπου Παρθεναγωγείου Ἀγλαΐας Σχινᾶ χορευτικὴ συγκέντρωση, αὐγκέντρωσε ἐχτὸς τοῦ μικροκόσμου, ποὺ προσῆλθε μὲ ὡραία κοστούμια καὶ στόλισε τὴν αἴθουσα καὶ πολλοὺς μεγάλους. Τὴ γιορτὴ τιμήσανε μὲ τὴν παρουσία της ἡ κ. Στέλλα Κυρίμη, ὁ Σωματάρχης Γ' Σ. Σ. στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Τσολάκογλου, ἡ κ. Καραθοδώρου, ἡ κ. Καζαντζῆ, ἡ κ. Τσαούσογλου, ἡ κ. Βέγα, ἡ κ. Ἀστεριάδου, ἡ κ. Χατζηαγγέλου, ἡ κ. Σχινᾶ, ἡ κ. Μαργαρίτη. Ὡραιότατοι οἱ μικροὶ καὶ αἱ μικραὶ Καμάρα σὰν Ὀλλανδέζα, Μαμουλᾶ σὰν Πυργοδέσποινα Τσαγιάνη σὰν Κάρμεν, Λάμπος σὰν Βύρων, ἡ δὶς Τσολακίδου σὰν ὄνθος, Σακκᾶ σὰν χωριάτισσα τοῦ Γιδᾶ, ἡ Πσπαργύρη σὰν Οὐγγαρέζα κλπ.

Τὸ κλοῦ τῆς ἐφετεινῆς χορευτικῆς σαιζὸν ἦταν ὁ ὡραῖος χορὸς τῶν Τραπεζιτικῶν. Ὁ στολισμὸς τῆς αἴθουσας ἦταν ἀριστουργηματικὸς καὶ συμπληρώθηκε ἀπὸ τὶς ὡραιες ἐνδυμασίες τῶν κυριῶν καὶ τὶς ὥμορφες στολὲς τῶν ἀξιωματικῶν τῶν πολεμικῶν πλοίων ποὺ ἐπισκεφθήκανε τὸν λιμένα μας. Τὸ χορὸ τιμήσανε μὲ τὴν παρουσία τους ὁ Σωματάρχης Γ' Σ. Σ. καὶ ἡ κ. Τσολάκογλου, ὁ ναύαρχος κ. Καββαδίας, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Γεν. Διοίκησης καὶ ἡ κ. Καραθοδώρου, ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Στανουτά, ὁ Ἐπιτελάρχης καὶ ἡ κ. Χρυσοχόου, ὁ πλοίαρχος κ. Λεοντόπουλος, ὁ διοικητὴς τῆς Ἀστυνομίας καὶ ἡ κ. Κατριβάνου, ὁ κεντρικὸς λιμενάρχης κ. Θαλασσινός, ὁ Δ)τὴς τῆς Ἀστυνομίας κ. Παπαργύρης, ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας κ. Λώρης, ὁ εἰσαγπρόξενος τῆς Ἀγγλίας κ. Λώρης, ὁ Δ)τὴς τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων καὶ ἡ δὶς Λεκκοῦ, ὅλοι οἱ διευθυνταὶ τῶν Τραπεζῶν, τὸ προσωπικὸ καὶ ὅλη ἡ ἐκλεκτὴ κοινωνία τῆς πόλης μας.

Ε. Τ.

Τὸ θέατρο στὶς ἐπαρχίες

ΡΕΘΥΜΝΟ. Μάρτιος. — Μιὰ εὐγενικὴ προσπάθεια γίνεται τώρα καὶ λίγο καιρὸ στὸ καλλιτεχνικὸ τμῆμα τῆς Ε.Ο.Ν. στὸ Ρέθυμνο τῆς Κρήτης, Μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ κ. Σάββα Γενεράλη, ἤθοποιοῦ, νέα παιδιὰ μὲ ταλέντο προσταθοῦνε γιὰ τὴν ἀναδίωση τοῦ Κρητικοῦ θεάτρου.

Ἔτσι, πρὶν λίγες μέρες παράστησαν τὸ πρῶτο ἔργο ποὺ τοιμάσανε ἀπ' τὴν σειρὰ τῶν Κρητικῶν ἀριστουργημάτων, τὴν «Ἐρωφίλη» τοῦ Γ. Χορτάτζη. Ὕστερ' ἀπὸ μιὰ παράσταση ποὺ δόθηκε στὸ Ρέθυμνο, παίξανε τὸ ἔργο στὶς μεγαλύτερες πόλεις τῆς Κρήτης. Μᾶς γράφουνε ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο ξεχωριστὰ ὅτι ποτὲ τὸ θέατρο δὲν ἤτανε τόσο γεμάτο ὅσο τὸ βράδυ ποὺ παραστάθηκε ἡ τραγωδία τούτη.

Μετὰ τὴν «Ἐρωφίλη» θὰ παιχτῆ ἡ «Θυσία τοῦ Ἀβραὰμ» καὶ τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου θὰ συμπέσῃ μὲ τὴν ἐθνική μας ἑορτή. Χωὶς ἀμφιβολία, τὰ εὐγενικὰ παιδιὰ καὶ σ' αὐτὸ θὰ πετύχουν, ὅσο πέτυχαν καὶ στὴν πρώτη τους ἐμφάνιση.

Δὲν μπορεῖ κανένας παρὰ νὰ συγχαρῆ ὅλους κι' ἐντελῶς ξεχωριστὰ τὸν ἄξιο κι' ἀκούραστο κι' ἐμπνευσμένο ὁδηγὸ κ. Σάββα Γενεράλη, ποὺ χωρὶς τὴν ὡραία του πρωτοβουλία καὶ τὶς πολύτιμες ὁδηγίες του θάτανε ἂν ὄχι ἀδύνατη πάντως προβληματικὴ μιὰ τέτοια ἀπόπειρα.

Ἡ τραγωδία μοιράστηκε ἔτσι: Φιλόγονος: Σ. Γενεράλης, Πανάρετος: Γ. Δραγάσης, Καρποφόρος: Μ. Πολίτης, Σύμβουλος: Π. Ἀκουλούδης, Ἐρωφίλη: Μ. Ψαρού, Νένα: Λ. Ράδου,

Γράμματα πρὸς τὰ «Παρασκήνια»

Ἱερὴ πόλι Μεσολογγιοῦ 15)5)40

Κύριε Διευθυντά,

Τὸ πολιτισμένο ὅσο καὶ θερμὸ τῆς 8)3)40 γράμμα τοῦ Θεσσαλονικιοῦ δικηγόρου κ. Καρατζίδη, στάθηκε ἀφορμὴ στὴν παρακάτω σχετική μου παράκλησι:

Δωτέρα στὸ Μ

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Ἐσωτερικοῦ 180 δρ. τὸ χρόνο
Ἐσωτερικοῦ 90 δρ. τὸ ἑξάμ.
Τουρκίας 2 Λ. Τ. τὸ χρόνο
Αἰγύπτου 75 Γρ. Δ. τὸ χρόνο
Ἀμερικῆς 3 Δολλ. τὸ χρόνο
Δῆμοι, Σωματεῖα, Νομικὰ Πρόσωπα 300 δρ. τὸ χρόνο

Ἱδρυτής: Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ
Ὑπεύθυνος Συντάκτης Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ Παπαρρηγοπούλου 4
Προϊστάμενος Τυπογραφείου Μ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ Ἐρυμάνθου 3

ΤΗΛΕΦΩΝΑ Γραφεῖα 21-774 Τυπογρ. 28-622

ΔΙΑΘΗΜΙΣΕΙΣ
5 δραχμὲς ὁ στίχος

Χειρόγραφα, εἰκόνες, σκίτσα κ.λ.π. δὲν ἐπιστρέφονται

Τὰ γεγονότα τῆς ἑβδομάδας

Ἀπὸ τὴν ἄφιξη τῶν Γάλλων ἠθοποιῶν τῆς «Κωμεντὶ Φρανσαὶζ» στὴν Ἀθήνα. Ἀπὸ τ' ἀριστερὰ στὸ δεξιά: Ἡ κ. Ρουέρ, ἡ κ. Μαρὶ Μπὲλ καὶ ἡ κ. Φεντναί.

Ὁ θίασος τῆς «Κωμεντὶ Φρανσαὶζ» στὴν Ἀκρόπολη. Διακρίνονται ἐντελῶς δεξιὰ ὁ κ. Γονὲλ καὶ ἡ κ. Μαρὶ Μπὲλ μὲ τὸ ἀνοιχτέχρωμο φόρεμα.

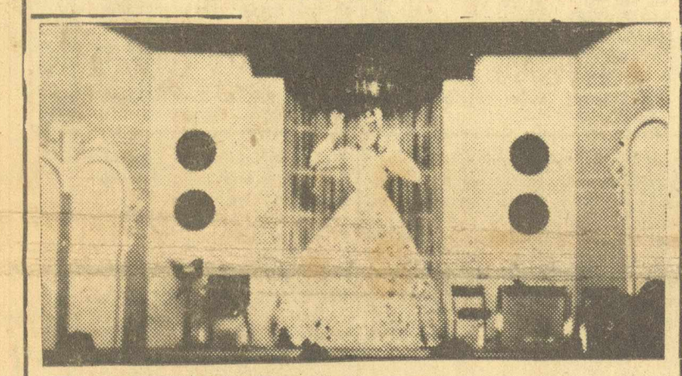

Ἡ σκηνὴ τοῦ Κομμωτηρίου ἀπὸ τὴ μουσικὴ κωμῳδία «Κομμωτὴς Κυριῶν» τῶν κ.κ. Θ. Συναδινοῦ καὶ Θ. Σακελλαρίδη ποὺ παίζεται μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὸ θέατρο «Ἀντεάλ» ἀπὸ τὸ θίασο Μηλιάδη Μαυρέα.

(Σκηνογραφία Μ. Ἀγγελοπούλου)

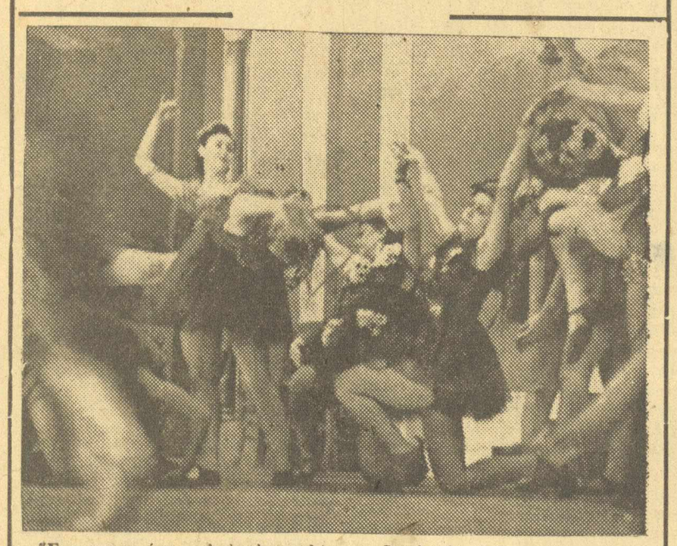

Ἕνα στιγμιότυπο ἀπὸ τὸ μπαλέτο τῶν λουλουδιῶν τῆς τελευταίας εἰκόνας τῆς μουσικῆς κωμῳδίας «Κομμωτὴς Κυριῶν» τῶν κ.κ. Θ. Συναδινοῦ καὶ Θ. Σακελλαρίδη

Ἀπὸ τὸ διαγωνισμὸ τῆς Ἑλληνικῆς Μόδας ποὺ γίνε τὴν περασμένη ἑβδομάδα. Τὸ φόρεμα «Ἀνοιξις» τοῦ ραπτικοῦ οἴκου Ι. Εὐαγγελίδη ποὺ πῆρε βραβεῖο ἐκτὸς συναγωνισμοῦ

Μιὰ ἱστορικὴ μουσικὴ σελίδα

Ἔργα καὶ ἡμέρες τοῦ πρώτου ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΘΙΑΣΟΥ

ποὺ ἱδρύθηκε στὴν Ἀθήνα

Σημείωμα τοῦ κ. Θ. Ν. Συναδινοῦ

Γ'.

Ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια ὁ μελοδραματικὸς θίασος τῶν Μπεκατώρου—Καραγιάννη ἐπῆγε στὸ Κάϊρο, ὅπου κ' ἔπαιξε στὸ ἐκεῖ θέατρο «Κεδιβιάλ», τὸ σημερινὸ Βασιλικὸ θέατρο. Ἡ ἑλληνικὴ κοινότητα τῆς Αἰγυπτιακῆς πρωτεύουσας ὑποδέχτηκε μὲ συγκίνηση κ' ἐνθουσιασμὸ τοὺς Ἕλληνες καλλιτέχνες, προσέφερε δὲ στὸν μὲν Καραγιάννη ἀσημένιο στεφάνι, στὴ Λάνδη μπριγιαντένιο βραχιόλι, στὸν Ἀποστόλου χρυσὸ ρολόγι καὶ στοὺς ἄλλους ἄλλα πολύτιμα δῶρα.

Μὲ τὸν ἴδιο ἂν ὄχι μεγαλύτερο ἐνθουσιασμὸ δέχτηκε κι' ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κών)πολης τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ μελόδραμα, ποὺ ἐπῆγε ἐκεῖ στὶς ἀρχές τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1889. «Οὐδέποτε ἐπιστεύομεν — ἔγραφε ὁ «Νεολόγος» — ὅτι ἐν τῷ αὐτοσχεδιασθέντι τούτῳ πρώτῳ δοκιμίῳ τοῦ ἑλληνικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου θ' ἀνευρίσκομεν θίασον ἄριστα συγκροτημένον, σχεδὸν ἀνεπίληπτον, ἐφάμιλλον τῶν ἀρίστων ἰταλικῶν καὶ γαλλικῶν μελοδραματικῶν θιάσων, οὓς ἀπὸ τριακονταετίας εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν ἐν ταῖς θεατρικαῖς σκηναῖς τῆς ἡμετέρας πόλεως». Στὴν Κών)πολη τὸ ἑλληνικὸ μελόδραμα ἄρχισε τὰς παραστάσεις του μὲ τὸν «Ὑποψήφιο» τοῦ Ξύντα, ποὺ γιὰ τὴ μουσική του οἱ κριτικοὶ γράφανε πὼς εἶνε «ἡδεῖα, ἁπλῆ καὶ ἀποπνέουσα ἀγροτικὸν ἄρωμα». Ξεχωριστὴν ἐντύπωση ἔκανε ὁ χορὸς τοῦ θιάσου, ποὺ ὅμοιο μ' αὐτὸν — γράφανε οἱ ἐφημερίδες — «δὲν εἶχον ἀκούσει μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὴν Κών)πολιν».

Τὸ θέατρο κάθε βράδυ ἦταν γεμάτο, τὰ δὲ εἰσιτήρια ἀγοραζόντουσαν γιὰ κάθε παράσταση πρὶν ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες. Ἡ καλύτερη διεθνὴς κοινωνία τῆς τότε τουρκικῆς πρωτεύουσας, τὸ διπλωματικὸ σῶμα καὶ οἱ Τοῦρκοι πρίγκηπες ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ τακτικοὺς θαμῶνες τοῦ ἑλληνικοῦ μελοδράματος. Τόση δὲ ἦταν ἡ ἐντύπωση, ποὺ ἔκαναν ὅλοι οἱ καλλιτέχνες κι' ὁ καθένας χωριστὰ, ἀλλὰ κι' ὅλοι μαζὶ σὰν σύνολο, ὥστε ὁ Σουλτάνος Χαμὶτ ἐκάλεσε τὸν θίασο στὰ Ἀνάκτορα τοῦ Γιλδὶζ κ' ἔπαιξε μπροστὰ σ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐπίσημους καλεσμένους του πράξεις ἀπὸ τὰ μελοδράματα, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὸ ρεπερτόριό του, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ «Φαβορίτα» ποὺ ἡ τουρκικὴ λογοκρισία ἀπαγόρευσε νὰ παιχτῇ.

Στὴν Κών)πολη ὁ θίασος ἐνισχύθηκε μὲ τὴν πρόσληψη τῶν Ἰταλίδων ἀδελφῶν Μολινάρι, ποὺ μιλούσανε ἀρκετὰ καλὰ καὶ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἡ μιὰ μάλιστα ἀπ' αὐτὲς, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἦρθε στὴν Ἀθήνα καὶ μὲ τὸ ὄνομα Μολινίδου συνεργάστηκε γιὰ λίγο καιρὸ μὲ τὸν δεύτερο ἑλληνικὸ μελοδραματικὸ θίασο, ποὺ τὸν ἱδρύσανε οἱ Λουδοβίκος Σπινέλης καὶ Διονύσης Λαυράγκας.

***

Συνεχίζοντας τὴν θριαμβευτικὴ καλλιτεχνική του περιοδεία τὸ ἑλληνικὸ μελόδραμα ἔφυγε στὶς 25 Μαΐου 1889 ἀπὸ τὴν Κών)πολη γιὰ τὴ Σμύρνη, ὅπου καὶ ἔδωσε τριάντα παραστάσεις στὸ ἐκεῖ θέατρο «Ἐδὲμ». Κοντὰ στ' ἄλλα ἔργα ὁ θίασος ἔπαιξε ἐκεῖ καὶ τὰ κωμειδύλλια «Ἀρχοντοχωριάτης» καὶ «Μυλωνάδες» μὲ μουσικὴ τοῦ Σάϊλερ, καθὼς καὶ τὴν «Ἀντιγόνη» τοῦ Σοφοκλῆ μὲ τὴ μουσικὴ τοῦ Μέντελσον. Τὸ πρόσωπο τῆς Ἀντιγόνης τὸ ἔπαιξε ἡ Μελπομένη Κωνσταντινοπούλου, τοῦ Τειρεσία ὁ Π. Κωνσταντινόπουλος, τοῦ Κρέονα ὁ Σιαμπάτης καὶ τοῦ Ἄγγελου καὶ ἐξάγγελου ὁ Σπ. Δημητρακόπουλος. Καὶ στὴ Σμύρνη τὸ ἑλληνικὸ μελόδραμα ἄρχισε τὶς παραστάσεις του μὲ τὸν «Ὑποψήφιο». Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κοινοῦ ἦταν τόσο μεγάλος, ὥστε περισσότεροι ἀπὸ δυὸ χιλιάδες ἀκροατὲς παρακολουθήσανε τὸν «Κουρέα τῆς Σεβίλλης».

Ὅμως οἱ ἀντιζηλίες, ποὺ πάντοτε παρακολουθοῦν τοὺς καλλιτέχνες, ἄρχισαν στὴ Σμύρνη νὰ ἐκδηλώνονται τόσο ἀπροκάλυπτα, ὥστε σὲ λίγο νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν θίασο τὸ ζεῦγος Κωνσταντινοπούλου καὶ οἱ ἀδελφοὶ Λαλαούνη. Γιὰ λόγους ἀσυμφωνίας ἔπαψε νὰ συνεργάζεται μὲ τὸν θίασο κι' ὁ διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας Μπεκατῶρος, πρὸς στιγμὴ δὲ ἀπειλήθηκε νὰ μείνῃ ὁ θίασος χωρὶς μουσικὸ διευθυντή, ἂν ἡ δασκάλισσα τοῦ πιάνου Ἐλπίδα Καούκη—Λαμπελὲτ, ποὺ συνώδευε τὸν θίασο, δὲν δεχότανε νὰ διευθύνῃ αὐτὴ τὴν ὀρχήστρα. Ἔτσι ἡ πρώτη Ἑλληνίδα ποὺ διηύθυνε ὀρχήστρα μελοδράματος εἶνε ἡ Ἐλπίδα Λαμπελέτ.

Στεφανωμένοι μὲ δάφνες οἱ Ἕλληνες καλλιτέχνες γυρίσανε στὶς 2 Ἰουλίου στὴν Ἀθήνα κι' ἀμέσως ἀρχίσανε νὰ δίνουνε παραστάσεις στὸ θέατρο τοῦ Νέου Φαλήρου μὲ τὴ «Λουκία», ποὺ τὸ λιμπρέττο της τὸ μετέφρασε στὰ ἑλληνικὰ ἡ Εὐφροσύνη Βικέλα. Διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας προσελήφθηκε ὁ Ναπολέων Λαμπελέτ. Στὶς 13 Αὐγούστου παίχτηκε ὁ «Μάρκος Μπότσαρης» μὲ διευθυντὴ τῆς ὀρχήστρας τὸν ἴδιο τὸν συνθέτη του Καρρέρη. Ἡ παράσταση αὐτὴ θεωρήθηκε σὰν ἐξαιρετικὸ καλλιτεχνικὸ καὶ κοσμικὸ γεγονός. Μονάχα ὁ τροχιόδρομος ἐξεφόρτωσε, ὅπως γράφανε τότε οἱ ἐφημερίδες, 24 βαγόνια ἀνθρώπους. Τὴν παράσταση αὐτὴ παρακολούθησε κι' ὁ πατριωτικὸς ἀκόλουθος τῆς Τουρκίας Σεϊφαλὰχ βέης. Στὶς 30 τοῦ ἴδιου μῆνα παίχτηκε καὶ ἡ «Κυρὰ Φροσύνη», μὲ διευθυντὴ τῆς ὀρχήστρας καὶ πάλι τὸν συνθέτη της τὸν Καρρέρη, ποὺ οἱ συμπατριῶτες του οἱ Ζακυνθινοὶ τοῦ προσφέρανε στεφάνι ποὺ στὶς ταινίες του εἶχε τυπωθῇ ἡ ἀφιέρωση «Τῷ διαπρεπεῖ μουσουργῷ Παύλῳ Καρρὲρ οἱ ἐν Ἀθήναις Ζακύνθιοι».

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ: Τὸ τέλος.

Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΙΣΑΚΙΔΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1η σελίδα)

ποὺ ἀντηχήσανε γεμᾶτα, βαρειά, καὶ ξεδιπλώσανε ὅλη τὴ βεβαιότητα τοῦ μηχανισμοῦ ποὺ εἶνε κάτοχος. Σὲ λιγάκι τὰ δουλεμένα δάκτυλά της τρέχανε πάνω στὰ πλῆκτρα, ἀφίνοντας ν' ἀκούεται ὁ εὐγενικὸς ἦχος καὶ ἡ ἐκφραστική της ἀπλότητα. Ἡ δεξιοτεχνία της καὶ τὸ ταλέντο της μὲ εἶχαν συναρπάσει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή. Οἱ παρακαθήμενοί μου ἀκόμη τὴν παρατηρούσανε μὲ μάτια ποὺ λάμπανε ἀπὸ ἐνθουσιασμό, γιατὶ ἡ Βαρβάρα Ἰσακίδου, εἶνε μιὰ τέλεια πιανίστα, μιὰ ἀπὸ τὶς λίγες ποὺ δὲν ἀφίνει τὸν ἀκροατή της ν' ἀπομακρυνθῇ νοερῶς ἀπὸ τὸ παίξιμό της.. κι' ἔτσι οἱ σκέψεις τους, νὰ σταματᾶνε σὲ κανένα στολίδι τῆς τουαλέττας της, ἢ στὸ κτένισμα τῶν μαλλιῶν ἐκείνης ποὺ παίζει· ὅπως συμβαίνει σὲ ὅλους ὅταν ἀκούσουν ἕνα μουσικάκο νὰ παίζῃ κάτι ποὺ τοῦ μάθανε, καὶ ποὺ τὸ ξέρωμε δίχως αὐτὸς νὰ τὸ αἰσθάνεται. Ἀπὸ τὶς πρῶτες της νότες εἶχα πεισθῆ ὅτι εἶχα μπρές μου μιὰ πραγματικὴ καλλιτέχνιδα τοῦ πιάνου, ποὺ τεχνητῶς φτερούγιζε πρὸς τὴν τελειότητα.

Στὸ τέλος χειροκροτήθηκε πολύ. Ξακολούθησε μὲ τὴν Τοκάτα εἰς ντὸ μεῖζον τοῦ ἴδιου συνθέτη, καταχειροκροτήθηκε καὶ συνέχισε μὲ τὸ Καρνεβάλι op 9, ποὺ ἑρμηνεύει μὲ πολὺ ἀκρίβεια ὅλες τὶς μεταλαγὲς τῆς πολυποίκιλης σύνθεσης κι' ἔτσι ἔκλεισε τὸ πρῶτο μέρος.

Τὸ κατενθουσιασμένο ἀκροατήριο, ἐξακολούθησε νὰ χειροκροτῇ ἀκατάπαυστα. Μάταια ἔβγῆκε ἡ δις Ἰσακίδου νὰ εὐχαριστήσῃ 3—4 φορές. Ἤθελαν νὰ τὴν ἀκοῦνε νὰ παίζῃ διαρκῶς ξεχνῶντας μέσα στὸν ἐνθουσιασμό τους ὅτι ὕστερα ἀπὸ ὁλόκληρο καταρράκτη νότες...τὰ δάκτυλα εἶχαν ἀνάγκη ἀνάπαυσης ἔστω καὶ λίγες στιγμές.

Ἀναγκασμένη ἀπὸ τὴ γενικὴ ἀπαίτησι ἐξανακάθησε στὸ πιάνο κι' ἄρχισε τὸ δεύτερο μέρος μὲ τὴ Φαντασία τοῦ Σοπὲν εἰς Φὰ ἔλασσον μετὰ δυὸ etudes op 10 εἰς ντὸ ἔλασσον καὶ σὸλ ντιέζες μάγιορ. Ἐξακολούθησε μὲ δυὸ βάλς κι' ἔκλεισε τὸ πρόγραμμά της μὲ τὴ Μπαλάντα op 23 σὲ σὸλ ἔλασσον. Στὸ τέλος τῆς συναυλίας, τῆς προσφερθήκανε πολλὲς ἀνθοδέσμες. Πολλοὶ ἀπὸ τὴ γαλαρία κατέβηκαν στὴν αἴθουσαν καὶ προχώρησαν πρὸς τὴν σκηνοῦλα....Θέλανε νὰ τὴν δοῦνε ἀπὸ κοντὰ τὴν καλλιτέχνιδα ποὺ τοὺς μάγεψε μὲ τὸ τέλειό της παίξιμο.

Ὑποχρεωτικὴ ἡ καλέβολη, ὅσο κι' ἀκούραστη ξανακάθησε στὸ πιάνο καὶ ἔπαιξε δυὸ ἀκόμη κομμάτια....

Ἡ δεσποινὶς Ἰσακίδου ποὺ ἔρχεται προσεχῶς στὴν Ἀθήνα εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ βρῇ τὴ θριαμβευτικὴ ὑποδοχὴ ποὺ βρῆκε καὶ στὴ Βιέννη.

Ι. ΒΕΡΓΩΤΗΣ

Ἡ Ἑλληνίδα μητέρα

Ἐγὼ εἶμαι ποὺ ἀνάθρεψα γενηὲς ἀντρειωμένες
Ἐγὼ εἶμαι ποὺ ἐστόλισα φαμίλιες τιμημένες,
Ἐγὼ εἶμαι ἡ Σπαρτιάτισσα ἡ μάννα ἡ Ἑλληνίδα
Ποὺ δίνοντας στὸ μοναχὸ τὸ γυιό μου τὴν ἀσπίδα
Τοῦ ἔλεγα: «Στὴ μάχη ἐκεῖ καλὰ νὰ τὴν κρατᾷς»,
Κι' ἀγέρωχη τὸν ξώρκιζα: Ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς!
Ἀπ' τὶς παληὲς τὶς ἐποχὲς ἐκεῖνες τὶς ἀρχαῖες
Ξέρω νὰ φτιάνω ἐγὼ στρατούς, ν' ἀνδρίζω νεολαῖες.
Ἐγὼ ἐγέννησα θεριά, γίγαντες, ἡμιθέους,
Ἐγὼ εἶμαι ποὺ γαλούχησα τοὺς Κολοκοτρωναίους.
Ἐγὼ στ' ἀθάνατα Ψαρρά, μιὰ νύχτα τοῦ Γενάρη,
Ἐγέννησα τὸ θρυλικὸ ἐκεῖνο τὸν Κανάρη,
Στὴν Ὕδρα τὴν περήφανη γέννησα τὸν Μιαούλη
Καὶ τοῦ θανάτου τὸ χορὸ ἐχόρεψα στὸ Σοῦλι.
Στὸ Μεσολόγγι ἀψήφησα τὴ γύμνια καὶ τὴν πεῖνα.
Ἐγὼ εἶμαι ἡ Τζαβέλαινα, ἐγὼ εἶμαι ἡ Μπουμπουλίνα.
Εἶμαι ἡ γυναῖκα ἡ ξέχωρη, εἶμαι ἡ γυναῖκα ἐλπίδα,
Εἶμαι ἡ μάννα σύμβολο, εἶμαι ἡ Ἑλληνίδα,
Βράχος στὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ γένους ἡ κολῶνα,
Ἔχω ὠμορφιὰ τὴν Ἀρετὴ καὶ τὴν Τιμὴ κορῶνα.

ΘΕΟΦΡ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΡΕΜΠΡΑΝΤ

Ὁ γιὸς τοῦ μυλωνᾶ καὶ τῆς φουρνάρισσας

Ἀπὸ τὸ περίφημο βιβλίο τοῦ Ἐμὶλ Λοῦντβιχ «Οἱ τρεῖς Τιτᾶνες»

13ο

Στὰ περίχωρα τῆς πόλης συναντάει συχνὰ κανένας ἕνα ἄνθρωπο ποὺ ζωγραφίζει καθισμένος σὲ μιὰ πέτρα. Παρατηρεῖ προσεκτικὰ τὸ

ρια του λιγᾶνε ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς θάλασσας καὶ μὲ πιστὲς γραμμὲς τὸ ζωντανεύει στὸ μουσαμᾶ του. Εἶναι ὁ Ρέμπραντ ἀνάμεσα στὴ φύση.

Γιὰ πολὺ καιρό, γιὰ μιὰ περίοδο δέκα πέντε χρόνων — ἀπὸ τότε ποὺ πέθανε ἡ Σάσκια ὡς τὰ πενῆντα του χρόνια—ὁ ζωγράφος ἀσχολήθηκε μὲ τὴ χαλκογραφία. Αὐτὸ δὲν εἶναι διόλου ἐκπληκτικό.

Ὕστερα ἀπὸ τέτοιο μεθῦσι τῆς ζωῆς, καὶ τὸ τραγικὸ πλῆγμα δὲν ἦταν τὸ καλλίτερο μέσο γιὰ νὰ συνέλθῃ Μόνος ἀπὸ τὸν κόσμο μοναχός, ἀποτραβήχτηκε στὴ σιγαλιὰ τοῦ ἐργαστηρίου του. Ἀπάνω στὶς μεταλλικὲς πλάκες σκαλίζει, ἐξοχικὰ σπήτια, ἀχυρῶνες, γέφυρες, ἀγελάδες στὸ ποτιστῆρι, σκυλιὰ ποὺ κοιμοῦνται, γουρούνια, κυνηγούς, ψαράδες, γαλατάδες νὰ τί παριστάνουν οἱ χαλκογραφίες του.

Ὕστερα ἀπὸ τὸ γκρέμισμα τῆς εὐτυχίας του, τὸν προσκάλεσε ἕνας φίλος του, ὁ Γιάννης Σίς, στὸ ἐξοχικό του σπῆτι. Ἔμεινε κόμπο σο καιρὸ ἥσυχος καὶ σιωπηλός καὶ ἐργαζότανε στὸ ὕπαιθρο. Ἀκολούθησε τὸ πεπρωμένο του ἀφοῦ ἔχασε καὶ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ δόξα. Τότε ὁ μεγαλοπρεπὴς Ρέμπραντ παραιτήθηκε ἀπὸ τὰ λοῦσα, τὰ πολύτιμα πετράδια κι' ὑφάσματα. ἄφησε τὴ γεύτικη ἀτμόσφαιρα τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ στράφηκε πρὸς τὴ σιωπηλὴ φυσικὴ ζωὴ ποὺ ὡς τότε δὲν εἶχε γνωρίσει.

Ξαναγύρισε σπῆτι του ποὺ δὲν ὑπῆρχε πιὰ ἡ ἀγαπημένη του ψυχή. Ἀπ' τὴ λύπη του καὶ τὴν ἀπελπισία του, ζανάπεσε στὰ σκοτεινὰ ἔνστυκτα, σὰν νὰ ἤθελε νὰ διακωμωδήσῃ μὲ κυνικὲς γκριμάτσες τὴ χαμένη εὐγενικιά του ἀγάπη. Σπῆτι του βρέθηκε ἡ χονδρὴ παραμάννα τοῦ παιδιοῦ του, χήρα ἑνὸς Σαλπιγκτή. Πῶς μιὰ τέτοια γυναῖκα μποροῦσε νὰ ζήσῃ ἡσυχη στὸ σπῆτι τοῦ χήρου Ρέμπραντ;

Αὐτὴ ἡ Γκέρτζε ποὺ πλησιάζει τὰ σαράντα, εἶνε μιὰ γυναῖκα πρόστυχη καὶ ὀξυθυμη, βασιλεύει στὴ κάμαρα τοῦ παιδιοῦ καὶ στὴ κουζίνα, καὶ κυττάζει πῶς νὰ κατακτήσῃ τὸ ζωγράφο.

Τὸν ἐρεθισμὸ τοῦ σεξουαλικοῦ του ἐνστίκτου τὸν ἐκδηλώνει μὲ πορνογραφικὲς γκραβοῦρες ὅπου βλέπει κανένας τὴν ἐπίδραση τῆς παραμάννας, ἔστω καὶ ἂν δὲν τὴν ἀναγνωρίζει κανεὶς σ' αὐτές. Σὲ διάφορα πορνογραφικὰ φύλλα ὑπάρχει ἕνα ἀληθινὸ ἀριστούργημα, δυὸ ἀνθρώπινα ὄντα σ' ἕνα κρεββάτι. Τὴν ἔκπληξη τοῦ ἐνστίκτου, τὸ πυρετὸν τῆς ἀναμονῆς, τὰ ζωγραφίζει μὲ τὴν ἴδια μαεστρία ποὺ θὰ ζωγράφιζε ἕνα ζητιάνο ἢ ἕνα Χριστό.

Στὰ ὄνειρά του βλέπει συχνὰ τὴ Σάσκια. Αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη τῆς παρουσίας της καὶ ἀποφασίζει νὰ τὴ ζωγραφίσῃ. Τὸ πρόσωπό της ἐκφράζει τὴ ψυχὴ τῆς πεθαμένης ποὺ βρίσκεται τόσο μακρυά. Τὴν ἐξαϋλώνει. Σὰν νὰ θέλῃ νὰ τῆς ζητήσῃ συγγνώμη γιατὶ εἶναι ἕνας φτωχὸς ἄνθρωπος μὲ σάρκα καὶ ὀστᾶ.

Εἶναι στ' ἀλήθεια ἡ εἰκόνα αὐτὴ ἕνας ἀποχαιρετισμὸς στὴ παληά του ἀγάπη γιατί μιὰ ἄλλη γυ

Η ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΚΗ ΕΜΠΝΕΥΣΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

Μελέτη τοῦ κ. Φ. ΣΚΟΥΡΑ Νευρολόγου - Ψυχίατρου

Α'.

Σ' αὐτὲς τὶς σκοτεινὲς κάμαρες ποὺ (περνῶ
μέρες βαρυὲς ἐπάνω κάτω τριγυρνῶ
γιὰ νἄβρω τὰ παράθυρα. Ὅταν ἀνοιξη
ἕνα παράθυρα θἆναι παρηγορία.
Πλὴν τὰ παράθυρα δὲν βρισκονται ἢ
(δὲν μπορῶ
νὰ τἄβρω. Καὶ καλλίτερα ἴσως νὰ μὴν
(τἀβρῶ.
Ἴσως τὸ φῶς θἆναι μιὰ νέα τυραννία.
Ποιὸς ξέρει τί καινούργια πράγματα
(θὰ δεῖξη.
(Τὰ παράθυρα)
ΚΑΒΑΦΗΣ

Ἡ ψυχολογικὴ ἀνάλυση ἑνὸς καλλιτεχνικοῦ ἔργου ἐνδιαφέρει τὸν ψυχίατρο περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο διανοούμενο. Ἡ ἐκδήλωση μιᾶς προσωπικότητος στὸ διανοητικὸ ἢ συναισθηματικὸ ἐπίπεδο προϋποθέτει ἔντονη δράση τῶν μυχίων δυνάμεων τοῦ ψυχισμοῦ, ἀναντίρρητη συμμετοχὴ ὅλων τῶν ψυχικῶν καὶ διανοητικῶν μοχλῶν στὴ δημιουργία ἑνὸς ἐπάξιου καλλιτεχνικοῦ ἔργου. Γι' αὐτὸ δὲν ἔχουν ἄδικο ἐκεῖνοι ποὺ διατείνονται ὅτι κατὰ τὸν ἐργάτη καὶ τὸ ἔργο, κατὰ τὸ δένδρο καὶ ὁ καρπός. Σ' ὅλες τὶς τέχνες, γράφει κάπου ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, ὁ δημιουργὸς καθρεφτίζει τὴ ψυχή του· καὶ ὁ μεγάλος Γκαῖτε ἐρωτηθεὶς κάποτε νὰ καθορίσῃ τί εἶνε ποιητὴς δὲν ἐδίστασε νὰ ἀπαντήσῃ: «ψυχὴ καὶ μόνον ψυχή».

Ἀλλὰ ἐμας τοὺς ψυχίατρους τὸ δημιούργημα ἐνδιαφέρει ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἄλλη ἄποψη, ἴσως λιγώτερο φιλοσοφική, λιγώτερο ὁλοκληρωτική, ἀλλὰ πάντως πιὸ πρακτικὴ καὶ ὠφέλιμη. Κάθε καλλιτέχνημα δὲν γεννιέται πάντοτε θελληματικὰ καὶ μὲ πλήρη συναίσθηση τῆς δημιουργίας του. Τὶς περισσότερες φορὲς ὁ καλλιτέχνης τὸ γεννᾷ ἀσυνείδητα, θὰ ἐλέγαμε αὐτόματα, χωρὶς καὶ ὁ ἴδιος νἄχῃ ἐπίγνωση τοῦ νοητικοῦ περιεχομένου τοῦ ἔργου του, τὸ ὁποῖο τοῦ ξεφεύγει, τοῦ ξεγλυστρᾷ ἄθελα αὐθόρμητα ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς μισοσκοτισμένους φανοὺς τῆς γνώσης του.

Ὁ Αὐτόματος αὐτὸς αὐθορμητισμὸς τοῦ καλλιτέχνη συμπαρασύρει ὅ,τι μπορεῖ ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τοῦ ἐσωτερικοῦ ψυχικοῦ του κόσμου καὶ μαζὶ μὲ τὰ ὑγειᾶ στοιχεῖα ὅ,τι ἀνώμαλο, παθολογικὸ ἢ ἀταβικὸ ἐμπερικλείει ἡ ψυχικὴ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δημιουργία καὶ στὰ ἀνώτερα ἀκόμη στάδια τῆς καλλιτεχνικῆς της ἐκδήλωσης, προσλαμβάνει μορφή, μποροῦμε νὰ ποῦμε, ψυχιατρικοῦ φαινομένου, εἶδος συμπτώματος τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἀναζητήσουμε ψηλαφητὰ τὴν προέλευση καὶ ἀφετηρία νὰ ζυγίσουμε κοντολογῆς στὴν ἐπιστημονική μας ζυγαριὰ τὸν ὄγκο καὶ τὸ βάρος. Ἡ περίφημη τότε «ἔμπνευση» ἢ «φαντασία» τοῦ καλλιτέχνη θὰ δοῦμε ὅτι ἀνάγεται σὲ μιὰ ἁπλῆ ἐξίσωση, σ' ἕνα ἁπλὸ φαινόμενο ἀτομικοῦ αἰσθηματισμοῦ ὅπου ὁ ἐνδόμυχος ψυχικὸς παλμὸς τοῦ καλλιτέχνη παίζει τὸ σπουδαιότερο ρόλο στὴ παραγωγή της.

Οἱ παρατηρήσεις αὐτὲς μᾶς ἐξηγοῦν γιατὶ πολλὲς φορὲς ὁλόκληρες ψυχιατρικὲς ἐνότητες βρῆκαν τὴν ἀρχή τους σὲ διάφορα ἔργα λογοτεχνικοῦ περιεχόμενου γραμμένα ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ καμμιὰ μὰ καμμιὰ σχέση δὲν εἶχαν μὲ τὴ ψυχιατρική. (Πὼλ Μπουρζέ, Μπαλζάκ, Ντοστογιέφσκι) καὶ οἱ ὁποῖοι τὶς δημιούργησαν αὐθόρμητα ὁρμώμενοι ἀπὸ σύτὸ—ἢ ἑτεροπαρατήρηση, ἢ ἂν θέλετε, ἀπὸ μιὰ περίεργη ἀλλὰ μεγαλοφυῆ διαίσθηση.

Οἱ μυθιστοριογράφοι καὶ οἱ ποιηταί, συμπεραίνει κάπου ὁ πολὺς Μπούμκε, δίνουν τέτοιαν ὤθηση στὴ ψυχιατρικὴ ποὺ μάταια θὰ τὴν ἀναζητήσῃ κανεὶς καὶ στοὺς κορυφαίους ἀκόμη ἐργάτες τῆς Ψυχιατρικῆς μας Ἐπιστήμης.

Οἱ σκέψεις λοιπὸν αὐτὲς ποὺ ἀπὸ προθεση ἐκρίναμε ἀναγκαῖο νὰ ἐκθέσουμε στὴν ἀρχὴ τῆς μελέτης αὐτῆς, μᾶς ἐξηγοῦν τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο ἠθελήσαμε νὰ πλησιάσουμε τὸ Καβαφικὸ ἔργο, κρατῶντας στὸ χέρι τὴ λυχνία τοῦ ψυχιατρικοῦ φωτός. Καὶ τοῦτο ὄχι βέβαια ἀπὸ ἐπιθυμία κάπως κούφη νὰ κατατάξουμε τὸν ποιητὴ σ' ἕνα ὡρισμένο ψυχιατρικὸ πλαίσιο, ἀλλὰ ἀπεναντίας νὰ δοῦμε μὲ τί εἴδους ἰστοὺς ὑφαίνει ἡ περίεργος αὐτὸς ἄνθρωπος τὸ ποιητικό του ἔργο. Μὲ τὴ πρόθεση αὐτὴ ἴσως τὸν νοιώσουμε καλλίτερα καὶ τὸν ἐχτιμήσουμε συνειδητά.

***

Δύο σημεῖα τῆς ποιητικῆς δημιουργίας τοῦ Καβάφη θὰ μᾶς ἀτασχολήσουν κατὰ μῆκος τῆς μελέτης μας. Τὸ πρῶτο τὸ καὶ κυριώτερο εἶνε ὁ ἐνδόμυχος ψυχικὸς κόσμος τῆς ποιητικῆς του δημιουργίας, μ' ἄλλα λόγια, τὸ φόντο τοῦ ἔργου του ἤγουν ἐπιστημονικώτερα ὁ ψυχικὸς συναισθηματικὸς κόσμος τοῦ ποιητῆ. Τὸ σημεῖο τοῦτο εἶνε τὸ σπουδαιότερο διότι στὸ συναισθηματικὸ περιεχόμενο τοῦ ποιήματος καθρεφτίζεται ἡ ἐνδότερη ψυχικὴ ὕπαρξη τοῦ καλλιτέχνη, ἐμφανίζεται σ' ὅλη τὴ τὴ παραστατικὴ ἔννοια ἡ πηγὴ τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας μ' ὅλα τὰ παράκλαδα καὶ τοὺς πολυδαίδαλους μαιάνδρους της. Ὁλόκληρος ὁ ψυχικὸς πόνος τοῦ ξεδιπλώνεται κατὰ μῆκος τοῦ δημιουργήματος, ἀνεμπόδιστος καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε περισπασμό, κι' ἄλλοτε πάλι διακοσμημένος ἀπὸ τὴν «τόσον ἐν χρήσει» συμβολικὴ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΤΟΥ κ. Λ. ΠΑΥΛΙΔΗ

Μιχ. Κάρη : «Ἐφιάλτες». Ἐκδόσεις Γκοβέστη, σελίδες 104. — Κάτι ποὺ ἀφορᾶ τὸν κ. Κ. Φαλτάϊτς.

Ὁ κ. Μιχ. Κάρης δὲν παρουσιάζεται γιὰ πρώτη φορὰ στὰ γράμματά μας. Οἱ «Ἐφιάλτες» εἶνε τὸ δεύτερο ἔργο του (κ' ἔχει ἕτοιμο καὶ τρίτο κατὰ τὴν κρίση ἄλλων πολὺ καλύτερο ἀπὸ τὰ δυὸ προηγούμενά του).

Μὲ τὸν γενικὰ ἐρεθιστικό, τὸν ὑπερβατικὰ χαραχτηριστικὸ τοῦτον τίτλο ὁ νέος αὐτὸς συγγραφέας δημοσιεύει ἔντεκα διηγήματά του, μικρὰ καὶ μεγάλα, καὶ δείχνει πῶς εἶνε ἀποφασισμένος παρ' ὅλες τὶς διωτικὲς δυσχέρειές του νὰ συνεχίση τὴ λογοτεχνικὴ σταδιοδρομία του. Καὶ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα θὰ τὴ συνεχίση στὰ αὐτὰ ἰδιοχάραχτα ἐπίπεδά του: μ' ἐπιμονὴ δηλ. στὴν ἰδιόρρυθμη ἔκφρασή του, μὲ σταθερότητα στὶς θλιβεὸὲς συλλήψεις του, μὲ κατανόηση τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ τῆς τέχνης.

Ἄμα διαβάσεις τὶς πρῶτες σελίδες τῶν «Ἐφιαλτῶν» καὶ δῆς πῶς τὰ λόγια, οἱ εἰκόνες, οἱ χαραχτηρισμοί, ἡ γοργὴ κι' ἀκαταστάλαχτη ἐναλλαγὴ τοῦ διαλόγου, τὰ διάφορα μέλη ν' ἀκούσω — ἄκου τί λέω, ἡ σάμπως περιστροφικὴ κι' ἀνανακλαστικὴ ψυχολογία, τὰ ὑπονοούμενα καὶ ὑποβαλλόμενα, ὅλα μὲ μιὰ λέξη τὰ στοιχεῖα τῆς πικρῆς καὶ ταραγμένης αὐτῆς πεζογραφίας, κυλοῦν σὲ μιὰ παράξενη κι' ἀτελείωτη ροὴ στιχουργημένης θὰ ἔλεγα κ' ἐλλειπτικῆς πρόζας καὶ δὲν ἐνοχληθεῖς, τότε συνεχίζεις ὡς τὸ τέλος τὸ διάβασμα. Ἀδιαφορεῖς γιὰ τὴν πρώτη κ' ἐπίμονα συνεχούμενη ἀπ' τὴν ὑφὴ τοῦ λόγου δυσάρεστη ἐντύπωση καὶ περνᾶς τὶς σελίδες γοργὰ μὰ κ' ἐταστικὰ, ἀναζητώντας μόνο τὴ βαθύτερη οὐσία, τὸν τελικὸ σκοπὸ τῶν ἐφιαλτικῶν ἀληθινὰ πολλὲς φορὲς μισοκακόμοιρων αὐτῶν ἱστοριῶν τοῦ κ. Κάρη.

Καὶ βρίσκεις πῶς ὁ νέος αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ λογοτέχνης δὲ θεωρεῖ τὴ ζωὴ σὰν χαρὰ καὶ γιορτασμό. Ἀντιθέτως τὴ βλέπει σὰ μαύρη κοιλάδα πόνου καὶ δακρύων. Καὶ τὸ θολὸ κι' ἀπελπισμένο βλέμμα του λὲς καὶ βυθᾶ σ' ἐκστασιακὴ παραζάλη. Καὶ σοῦ φαίνεται πῶς ἀκοῦς νὰ σοῦρχεται ἀπὸ μιὰ σκιώδη ὕπαρξη ποὺ στέκει κρυφὰ πλάϊ σου ἕνα σκληρὸ καὶ συγκρατημένο παράπονο. Μιὰ ἀνθρώπινη ψυχὴ βαριεστισμένη ποὺ ξεσπᾶ αἰφνίδια σ' ἕνα τόνο σάμπως ἀδιαφόρετα καταδικαστικό. Ἕναν πικραμένο ἀδελφὸ ποὺ πονεῖ πολύ, στοχάζεται ἀνέλπιδα τὴν ἀνθρώπινη μοῖρα, ζητᾶ τὸν οἶχτο καὶ τὸν ἔλεο ἀπὸ παντοῦ καὶ τέλος σμίγει στὸ ἔρεβος τῆς ἀπελπισίας, βέβαιος πὼς θανατωμένος κι' αὐτὸς στὸ ἀνεξιλέωτο γιὰ ὅλους ἰκρίωμα ἐχτελεῖ ἁπλούστατα τὸν προορισμό του.

Αὐτὰ βρίσκεις στοὺς «Ἐφιάλτες». Ὅταν ὅμως συνέρθῃς ρωτᾶς: Κι' ὁ σκοπὸς ποιός ; Καὶ δὲ βρίσκεις σκοπό. Γιατί ὁ νέος αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ λογοτέχνης σοῦ παίρνει χωρὶς νὰ σοῦ δίνει. Δὲν εἶνε ἱκανὸς ἀκόμη νὰ φωτίση τὸ ζόφο. Νὰ χαράξη στὸ τέλμα ἕνα μονοπάτι ποὺ νὰ βγάζη σὲ τόπο χλοερὸ, σ' ἄκρη ἀναπαμοῦ. Ἡ αἴσθησή του κ' ἡ λογοτεχνία του συμπίγουνται σὲ βραχὺ κύκλωμα. Ἀντὶ μὲ τὸν πόνο νὰ σοῦ δώση τὰ πρῶτα ρίγη τῆς λύτρωσης, τὸν αἰσθάνεσαι τὸν ἴδιο νὰ διαλύεται στὸν ἄνεμο τοῦ λογικοῦ ἐλέγχου σου σὰν ἱστὸς ἀράχνης.

Καὶ ρωτᾶς : Φταίει ἄραγε ἡ μπερδεμένη ἔκφρασή του ; Φταίει ἡ ἐνοχλητικὴ ἀδεξιότητά του, ποὺ ὑποβάλλει τὰ δεδομένα του σὲ εἰκόνες ἀλλοπρόσαλλες, σὲ στάσεις ἀντιφατικὲς, σὲ ὑπονοούμενα ἀτελείωτα κι' ἀκατάληχτα ; Φταίει ἡ παντελὴς ἔλλειψη πραγματικοῦ λογοτεχνικοῦ ταλέντου ; Τὰ ποῶτα ναί, τὸ τελευταῖο ὅμως ἔχει. Γιατί ὁ κ. Κάρης ἔχει ἀναμφισβήτητα ταλέντο. Τὸ ἐπικίνδυνο ὅμως ταλέντο νὰ διαγράφη ἐλλειπτικὰ τὶς παραστάσεις τῆς ζωῆς καὶ νὰ τὶς παρουσιάζει ἀνικανοποίητα στὸν ἀναγνώστη.

Ὅταν ὅμως μπορέσει — καὶ θὰ μπορέση μιὰ κ' ἔχει αἴσθημα πολύ, εἰλικρίνεια πραγματικὴ, ζῆλο φανερὸ — νὰ βλέπη ξεκάθαρα τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα καὶ νὰ τὰ ἐκφράζει ὁμαλὰ, φυσικὰ δηλ. καὶ παραστατικὰ, θὰ μᾶς δώση ἔντονα καὶ τὴν ἔννοια τῆς ζωῆς καὶ δημιουργικὰ τὰ συναισθήματα καὶ διανοήματά του. Ὥσπου ὅμως νὰ γίνη αὐτὸ αἰσθητικὴ πραγματικότητα ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ διατηρήσουμε τὶς ἐπιφυλάξεις μας καὶ τοὺς δισταγμούς μος, διατηρώντας ἀκέοια μόνο τὴν ἔλλογη ἐλπίδα μας πὼς ὁ κ. Κάρης τελικὰ θὰ πετύχη τοὺς λογοτεχνικοὺς σκοπούς του.

❊

Εἶχα γράψει κάποτε ἀπὸ τὴ στήλη τούτου — γιὰ νὰ λυπήσω κατὰ παραξήγηση καὶ τὸν ἴδιο — πὼς ὁ κ. Κ. Φαλτάϊτς ἦταν καιρὸς πιὰ νὰ κινήση σύντονη τὴν προσοχὴ τῶν εἰδικῶν καὶ νὰ τοὺς κάμει νὰ προσέξουν τὶς πολλὲς καὶ ποικίλου ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου μελέτες του. Αὐτὸ βλέπω μ' εὐχαρίστηση πὼς ἄρχισε νὰ γίνεται. Διαβάζοντας τὴ μελέτη τοῦ καθηγητῆ-ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἀν. Δ. Κεραμόπουλου: «Τί εἶνε οἱ Κουτσόβλαχοι», συνάντησα μιὰ ὑποσημείωση ὅπου λέγουνται στὴ γλῶσσα τοῦ συγγραφέα τούτου τὰ ἑξῆς: «Μνημονεύω ἐνταῦθα ὅτι ὁ δημοσιογράφος Κ. Φαλτάϊτς, ὀξὺς παρατηρητὴς τοῦ βίου καὶ τῶν ἀσχολημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, γράφει ἀπὸ ἐτῶν πολλὰ ἄρθρα εἰς ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ περὶ τὰ τῶν Βλάχων καὶ τῶν Σαρακατσάνων. Πάντα διέπονται ὑπὸ διαυγοῦς κρίσεως». Καὶ μνημονεύει παρακάτω ὁ κατὰ τεκμήριο εἰδικὸς αὐτὸς ὁλόκληρο ἀπόσπασμα ἀπὸ σχετικὴ μελέτη τοῦ κ. Κ. Φαλτάϊτς.

Ὥστε κεῖνο ποὺ εἶπα τότε καὶ φάνηκε σὰν πειραχτικὸ παραδοξολόγημα στὸ κ. Φαλτάϊτς, ἄρχισε νὰ γίνεται. Γι' αὐτὸ προσθέτω σήμερα πὼς εἶνὲ πιὰ καιρὸς νὰ κοιταχτοῦν μὲ μεγαλείτερη προσοχὴ, μὲ πληρέστερη κατανόηση ὅλες οἱ ἐθνολογικοῦ, λαογραφικοῦ, γλωσσολογικοῦ, ἀρχαιολογικοῦ κλπ. περιεχομένου ἐργασίες τοῦ λογίου αὐτοῦ δημοσιογράφου καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐπίσημα καὶ συστηματικὰ καὶ πρὸς ἐπιδοκιμασία τῆς ἐχτεταμένης γνώσης του καὶ τῆς ὀξείας διαίσθησής του καὶ πρὸς πάγιο ὄφελος τῆς ἐπιστήμης.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Τὸ Βουλγάρικο Διήγημα

ΕΝΑΣ ΓΥΡΟΣ Τ'ΑΗ ΓΙΩΡΓΗ

ΤΟΥ ΕΛΙΝ ΠΕΛΙΝ

Μετάφραση τοῦ κ. ΑΡΓΗ ΚΟΡΑΚΑ

Τὸ διήγημα ποὺ δημοσιεύουμε παρακάτω εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιώτερα, χάρις στὸ ὡραῖο του γράψιμο καὶ στὴ λακωνικότητά του ποὺ ὑπάρχουνε μέσα στὸ βιβλίο «Σύγχρονοι Βούλγαροι Πεζογράφοι» ποὺ γι' αὐτὸ μιλήσαμε σὲ προηγούμενο φύλλο, ἡ μετάφρασή του δὲ ὀφείλεται στὸ ξεχωριστὸ λογοτέχνη κ. Ἄργη Κόρκκα.

Γεννήθηκε στὸ Μπάϊλοβο τῆς Σόφιας τὸ 1878. Ἀπὸ τοὺς κορυφαίους πεζογράφους τῆς Βουλγαρίας. Πρωτοπαρουσιάστηκε τὸ 1894 μὲ τὸ διήγημα «Στὸν τάφο τῆς μητέρας» κι' ὅταν τὸ 1904 βγῆκε ὁ πρῶτος τόμος τῶν διηγημάτων του, ἡ κριτικὴ σημείωσε τὸ ταλέντο του. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ἡ σταδιοδρομία του εἶναι ἕνας διάρκης θρίαμβος. Τὸ ἔργο του διακοίνεται σὲ διηγήματα, μυθιστορήματα, εὐδιμογραφήματα καὶ παιδικὰ διηγήματα

Ὁ ἄη Γιώργης εἶχε βγῆ νὰ κάμη ἕνα γύρω στὸν κάμπο, ὅπως κάθε χρόνο, ὅταν ἐρχόταν ὁ καιρός του.

Περπατοῦσε ἀργὰ μέσα ἀπὸ τὰ πράσινα τὰ πεστωμένα χωράφια. ποὺ τὰ κύματά τους ἠσυχάζανε ἀκόμα στὸ πρωϊνό. Τυλιγμένος σὲ φαρδὺ πορφυρὸ μανδύα, ποὺ ἔλεγες φλεγόταν ἀπὸ τὶς πρῶτες ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου, πήγαινε σὰν κινούμενη φλόγα καὶ τὸ χρυσό του φωτοστέφανο ἔκρυβε τὸ δίσκο τοῦ ἥλιου.

Τὰ φωτεινά του μάτια μοιάζαν μὲ σμαράγδια καὶ σ' αὐτὰ καθρεφτιζότανε ἡ χρυσωμένη πρασινάδα, καθὼς κοίταζαν ὡς πέρα στ' ἄπειρο. Στὸ καστανὸ, σγουρό του γένι ἔλαμπε ἀσημένια σκόνη ἀπὸ δροσιά.

Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἅγιου χαιρότανε, γιατί ὅλα γύρω ἀνάσαιναν καὶ ζοῦσαν σύμφωνα μὲ τὴ μεγάλη βουλὴ τοῦ Παντοδύναμου. Τὰ μικρὰ πουλάκια πετοῦσαν καὶ ἐρωτευόντουσαν ξέγνοιαστα, κελαϊδοῦσαν, φιλιόντουσαν καὶ πανηγύριζαν. Τὰ μικρὰ ζωάκια ἀνάμεσα στὸ χορτάρι μὲ τόσο πάθος εἶχαν παραδοθῆ στὸν μεγάλο ὀργασμὸ ποὺ τοὺς εἶχε χαρίσει ὁ Κύριος, ποὺ πέθαιναν ἀπὸ ἐξάντληση ἢ ἀλληλοσπαραζόντουσαν μ' ἔκσταση. Ζευγαρωμένες πεταλοῦδες πετοῦσαν ἁπαλὰ πάνω ἀπὸ τὰ στάχια καὶ ξεψυχισμένες ἔπεφταν στοὺς ὠμους τοῦ Ἅγιου. Στὶς μικρὲς λουλουδιασμένες τοῦφες λαγουδάκια, παραδομένα στὸν πόθο τῆς καρδιᾶς τους, δὲν ἄκουαν τὰ ξένα σήματα κι' ὁ αἰώνιος φόβος τοῦ θανάτου τὰ εἶχε ἀφήσει. Στ' ἀσημόπλεχτα δίχτυα στὶς δαμασκηνιὲς κυνηγιόντουσαν μὲ μανία ἐρεθισμένα ζειγάρια ἀράχνες κι' ἔκαμναν ἐπικίνδυνες ἀκροβασίες ἐπάνω στὶς λεπτὲς κλωστές. Τὰ γονιμοποιημένα δέντρα ἡδονικὰ κρεμοῦσαν τοὺς πράσινούς των ἀγκόμα καρπούς καὶ λικνιζόντουσαν ἡδονικὰ κάτω ἀπὸ τὶς ἀχτῖδες τοῦ ἡλιου.

Παραδομένος στὴ συλλογὴ γιὰ τὴ μεγάλη πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ γιὰ τὴν πύρινη δύναμη τῆς ζωῆς, ὁ ἄη Γιώργης ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ σταματοῦσε καὶ γύριζε νὰ κοιτάξη ὁλόκληρο τὸν κάμπο. Καὶ νὰ ποὺ μέσα στὸ χρυσοσμαράγδινο αὐτὸ παλάτι εἶδε δυὸ ἀνθρώπινες μορφές, ντυμένες χρωματιστὰ καὶ χαρούμενα, ποὺ μοιάζανε μὲ δυὸ μεγάλα κινούμενα ἄνθη.

Ὁ ἄη Γιώργης ἔφερε τὸ χέρι πάνω ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ κοίταξε. Ἕνα παληκάρι περπατοῦσε πλάϊ σ' ἕνα κορίτσι. Πήγαιναν ἀγκαλιασμένοι πάνω στὸ πράσινο χορτάρι. Τὸ παληκάρι κατάφερε νὰ πετάξη τὴν κάμπια καὶ τὰ χέρια του βρέθηκαν γύρω στὴ μέση τοῦ κοριτσιοῦ.

Παίζοντος ἔτσι τὸ παληκάρι καὶ τὸ κορίτσι σταμάτησαν ἀγκαλιασμένοι ἀνάμεσα στὰ χωράφια. Τὰ μάτια τους φλόγιζαν, οἱ ψυχές τους λύγιζαν. Κ' οἱ δυό τους τοέμανε, μὰ δὲν μποροῦσαν νὰ καθήσουν, γιατὶ τὸ χωράφι ἦταν ὑγρὸ ἀπὸ τὴ δροσιά.

Κι' ὅταν ὁ ἄη Γιώργης εἶδε πὼς τ' ἀγκαλιάσματά τους γινόντουσαν πιὸ δυνατά, πιὸ σφιχτά, ὅταν ἄκουσε τὶς παθητικὲς κι' ἐκστατικὲς κραυγὲς τοῦ ἔρωτα, ὅταν εἶδε τὰ κολλημένα τους χείλη, χωρὶς ν' ἀργοπορήση, πέρασε ἐλαφρὰ ἀπὸ πλάϊ τους, ἄπλωσε πάνω στὸ νοτισμένο χοστάρι τὸ μεγάλο ποφυρό του μανδύα καὶ χάθηκε.

Τὸ παληκάρι καὶ τὸ κορίτσι πέσανε ἀγκαλιασμένοι πάνω στὸ στρωσίδι.

Κι' ὁ ἥλιος ξαναπῆρε τὸν ψηλό του δρόμο κι' ὁ κάμπος ἔλαμψε ἀπὸ θεικὴ χαρά.

Ἡ μέλισσα ζουζούνισε γύρω στὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ
(Σκίτσο τοῦ κ. Λ. Μαρούλη)

Ἡ μέλισσα ζουζούνισε γύρω στὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ πετοῦσε στὸν ἀέρα. Κάτι τῆς εἶπε καὶ γελαστὸς τὴν εἶδε ποὺ πέταξε πρὸς τὸ ἐρωτευμένο ζευγάρι.

Ἡ μέλισσα ζουζούνισε γύρω στὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ, ἔφερε μιὰ γύρα κατόπι γύρω στὸ κεφάλι τοῦ παληκαριοῦ κ' ἄργισε νὰ παίζη ἀνάμεσα στὰ πρόσωπα καὶ τῶν δύο. Τότε γύρισαν αὐτοὶ νὰ δοῦνε καὶ κοιτάχτηκαν μέσα στὰ μάτια.

Στάθηκαν κ' οἱ δυό. Ἡ μέλισσα πείροζε μιὰ τὸν ἕνα μιὰ τὸν ἄλλο. Αὐτοὶ χαρούμενοι ξεφώνιζαν. Οἱ ματιές τους πιὸ συχνὰ συναντιόντουσαν καὶ τὸ μεθῦσι ἀπὸ τὸν ἀνοιξιάτικο ὀργασμὸ τοὺς κυρίευε.

Ὁ Ἅγιος εἶχε σταματήσει στὴ μέση τοῦ κάμπου καὶ χαμογελαστὸς διασκέδαζε. Μαζύ του εἶχε σταθῆ κι' ὁ ἥλιος κι' αὐτὸς εἶχε σταματήσει τὸ πρωϊνό, γιὰ νὰ μείνη ὁ κάμπος πιότερο καιρὸ χωρὶς κόσμο.

Ὁ ἄη Γιώργης ἔστειλε στοὺς νέους μιὰ χρωματιστὴ πεταλοῦδα. Αὐτὴ ἔπαιζε γύρω του. Τὰ λεπτὰ χέρια τοῦ κοριτσιοῦ ἔκαναν νὰ τὴν πιάσουν. Καὶ τὸ παληκάρι ἄπλωσε τὰ δικά του. Ὅπως σπάριζαν τὸν ἀέρατὰ δυὸ ζευγάρια χέρια, μπλέξανε καὶ πιαστήκανε.

Ὁ ἄη Γιώργης ἔστειλε μιὰ μικρὴ κάμπια νὰ σκαρφαλώση στὸ λιγερὸ κορμὶ τοῦ κοριτσιοῦ. Αὐτὸ τρόμαξε, ξεφῶνισε καὶ πῆρε νὰ τινάζεται, μὰ τὰ δυνατὰ χέρια τοῦ νέου δὲν τὸ ἄφηναν. Τὸ παληκάρι κατάφερε νὰ πετάξη τὴν κάμπια καὶ τὰ χέρια του βρέθηκαν γύρω στὴ μέση τοῦ κοριτσιοῦ.

Παίζοντος ἔτσι τὸ παληκάρι καὶ τὸ κορίτσι σταμάτησαν ἀγκαλιασμένοι ἀνάμεσα στὰ χωράφια. Τὰ μάτια τους φλόγιζαν, οἱ ψυχές τους λύγιζαν. Κ' οἱ δυό τους τοέμανε, μὰ δὲν μποροῦσαν νὰ καθήσουν, γιατὶ τὸ χωράφι ἦταν ὑγρὸ ἀπὸ τὴ δροσιά.

Κι' ὅταν ὁ ἄη Γιώργης εἶδε πὼς τ' ἀγκαλιάσματά τους γινόντουσαν πιὸ δυνατά, πιὸ σφιχτά, ὅταν ἄκουσε τὶς παθητικὲς κι' ἐκστατικὲς κραυγὲς τοῦ ἔρωτα, ὅταν εἶδε τὰ κολλημένα τους χείλη, χωρὶς ν' ἀργοπορήση, πέρασε ἐλαφρὰ ἀπὸ πλάϊ τους, ἄπλωσε πάνω στὸ νοτισμένο χοστάρι τὸ μεγάλο ποφυρό του μανδύα καὶ χάθηκε.

Τὸ παληκάρι καὶ τὸ κορίτσι πέσανε ἀγκαλιασμένοι πάνω στὸ στρωσίδι.

Κι' ὁ ἥλιος ξαναπῆρε τὸν ψηλό του δρόμο κι' ὁ κάμπος ἔλαμψε ἀπὸ θεικὴ χαρά.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ἡ συναυλία τοῦ Ὠδείου

Ὕστερα ἀπὸ τὴ μικρὴ παρένθεση τοῦ καρναβαλιοῦ ἐπανελήφθησαν τὴν περασμένη Κυριακὴ οἱ συμφωνικὲς συναυλίες μὲ διευθυντὴ τὸν κ. Λυκούδη. Ἡ λαμπρὴ ἰδέα τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ὅπως καὶ σ' ἄλλο σημείωμά μας ἐτονίσαμε, νὰ ἀναθέση καὶ σὲ Ἕλληνες μαέστρους τὴν διεύθυνση τῶν συναυλιῶν τῆς ὀρχήστρας του, ἐπιδοκιμάστηκε ἀπὸ τὴν πρώτη κι'ὅλας στιγμὴ ἀπὸ τοὺς φιλομούσους τῆς πρωτεύουσας, ποὺ μ' ἐνθουσιασμὸ ὑπεδέχθηκαν καὶ ἐχειροκρότησαν θερμότατα τὴν πρώτη ἐμφάνιση ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας τῶν κ. κ. Εὐαγγελάτου, Βαβαγιάννη καὶ προχθὲς τοῦ κ. Λυκούδη.

Ὁ κ. Λυκούδης, ὁ διαλεχτὸς διρτουόζος τοῦ βιολιοῦ, εἶνε ἕνας ἀγνὸς καὶ εὐγενικὸς καλλιτέχνης· ὡς διευθυντὴς ὀρχήστρας δὲν βρῆκε ἀκόμα τὴν εὐκαιρία νὰ δείξη τί μπορεῖ νὰ προσφέρη μὲ τὸ ταλέντο του στὴ τόσο δύσκολη αὐτὴ καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωση, γιατί μὲ τὶς λίγες συναυλίες ποὺ διεύθυνε στὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ δὲν ἦταν δυνατὸν βέβαια νὰ ἀποκτήση τὴν ἀπαραίτητη πεῖρα. Τὴν ἔλλειψη ὅμως αὐτὴ τὴν ἀναπληρώνει, ὅπως κι' ἄλλοτε ἐγράφαμε μὲ τὴν καλλιτεχνική του διαίσθηση, μὲ τὸ γοῦστο του καὶ τὸ ρυθμικὸ αἴσθημα ποὺ τὸν διακρίνουν. Διευθύνει μὲ αὐτοπεποίθηση καὶ ἄνεση καὶ οἱ ἑρμηνεῖες του στὴ γενικὴ γραμμὴ φέρνουν πάντα τὴ σφραγίδα τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς εὐσυνειδησίας.

Ἀπὸ τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλίας ποὺ περιλάμβανε τὴν Ἰταλικὴ συμφωνία τοῦ Μέντελσον καὶ τὴν 4η τοῦ Μπράμς, θὰ σταματήσω στὴν τελευταία ποὺ εἶνε ἡ λυδία λίθος καὶ τῶν μεγάλων ἀκόμα μαέστρων. Ὁ κ. Λυκούδης ποὺ φιλοδόξησε ν' ἀναμετρήση τὶς δυνάμεις του μ' ἕνα τόσο δύσκολο ἔργο, κατέβαλε μιὰ ἐπαινετὴ προσπάθεια νὰ πλησιάση ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο στὸ πνεῦμα τοῦ ἔργου, κι' ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ρυθμικῶν καὶ δυναμικῶν ὑποδείξεων τοῦ συνθέτη δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τοῦ ἀμφισβητήση τὴν ἐπιτυχία. Δυστυχῶς ὅμως δὲν κατώρθωσε νὰ ὁλοκληρώση τὴν προσπάθειά του αὐτή, γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἔλλειψη συγχρονισμοῦ τῆς ὀρχήστρας σὲ μερικὰ σημεῖα — τὰ χάλκινα δὲν ἦσαν καὶ τόσο στὶς καλές τους — ὁ κ. Λυκούδης δὲν μπορεσε νὰ ἀπαλλάξη ὅσο θἄπρεπε ἀπὸ τὸ ὑλικὸ βάρος τὴ συμφωνία αὐτὴ καὶ νὰ ἀναδείξη κάτω ἀπὸ τὴν πολυδαίδαλη πολυφωνικὴ κίνηση τῶν φωνῶν τῆς ὀρχήστρας τὰ θέματα μὲ πλαστικότητα καὶ διαύγεια

Ὅ,τι πάντως ἐπέτυχε στὴ συμφωνία αὐτὴ, ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου στὸ ἐνεργητικὸ τοῦ κ. Λυκούδη καὶ τὸ κοινὸ ποὺ ἐξετίμησε τὴν εὐσυνείδητη ἐργασία τοῦ νέου μαέστρου τὸν ἐχειροκρότησε εἰλικρινὰ καὶ αὐθόρμητα.

Ὁ νέος πιανίστας κ. Μάριος Λάσκαρις ποὺ ἔπαιρνε μέρος στὴ συναυλία μὲ τὸ β' κοντσέρτο τοῦ Σοπὲν εἶνε ἕνας καλλιτέχνης σεμνὸς καὶ μὲ πολλὰ μουσικὰ χαρίσματα προικισμένος, ἐπὶ πλέον δὲ κάτοχος τῆς τεχνικῆς τοῦ ὀργάνου του σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμό. Ἂν ἐξαιρέση κανεὶς τὸ α' μέρος τοῦ κοντσέρτου ποὺ παίχτηκε μὲ κάποια νευρικότητα ἐξ αἰτίας ἴσως τοῦ ἐλαφροῦ τράκ, τὰ ἄλλα μέρη καὶ ἰδίως τὸ λαργκέττο ἀπεδόθησαν ἀπὸ τὸν ἐκλεχτὸ καλλιτέχνη μὲ αὐτοσχεδιασμὸ καὶ ἐκφραστικὴ εὐγένεια.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ

Ἡ περσινὴ πρώτη ἐμφάνιση τῆς «Ἐθνικῆς Χορωδίας» τοῦ κ. Βούρτση μοῦ εἶχε ἀφήσει πολὺ καλὲς ἐντυπώσεις, παρ' ὅλες τὶς ἀτέλειες ποὺ παρουσίαζε, ἀτέλειες ἀναπόφευκτες σὲ μιὰ νεοσύστατη χορωδία καὶ μάλιστα «α καπέλλα». Ὁ κ. Βούρτσης διαθέτει γιὰ τὸ σκοπό του καλὲς φωνὲς κι' ὅπως μάλιστα ἀναγράφει στὸ πρόγραμμα καὶ τὰ 30 μέλη τῆς χορωδίας του εἶνε σολίστ τοῦ τραγουδιοῦ. Ἂν δὲν παρουσιάζει ἀκόμα τὴν ποθητὴ ὁμοιογένεια καὶ τὸ συγχρονισμὸ, ἀρετὲς ποὺ θὰ ἀποκτηθοῦν μόνο μὲ τὸ χρόνο καὶ μὲ τὴν ἐργασία, οἱ εὐπρόσωπες ὅμως ἑρμηνεῖες τοῦ προγράμματος τῆς προχθεσινῆς συναυλίας στὰ Ὀλύμπια ἐνισχύουν τὴν πεποίθηση ποὺ σχηματίσαμε ἀπὸ τὴν περσινὴ κι' ὅλας ἐμφάνισή της, πὼς ἡ χορωδία αὐτὴ σίγουρα θὰ ἐξελιχθῆ σ' ἕνα λαμπρὸ σύνολο. Τὸ πρόγραμμα περιλάμβανε ἐκτὸς ἀπὸ τραγούδια ξένων συνθετῶν καὶ τῶν Καλομοίρη, Ροδίου, Σαμάρα, Κόντη, Βούρτση καθὼς καὶ δημοτικὰ τραγούδια. Θὰ ἐπιθυμοῦσα μόνο νὰ συστήσω στὸν διευθυντή της τὴν ἀποφυγὴ τῶν μεγάλων προγραμμάτων ποὺ φυσικὸ εἶνε νὰ κουράζουν τὸν ἀκροατὴ προκειμένου γιὰ μιὰ χορωδία χωρὶς συνοδεία ὀρχήστρας.

Οἱ πολυπληθεῖς θαυμαστὲς τοῦ μουσικοῦ αὐτοῦ εἴδους ἐχειροκρότησαν μὲ ἐνθουσιασμὸ, ἐνισχύοντες ἔτσι μιὰ ὡραία προσπάθεια ἐκλαϊκεύσεως τῆς μουσικῆς γιὰ τὴν ὁποία κι' ὁ ὑποφαινόμενος δὲν ἔχει παρὰ νὰ προσθέση, τὰ εἰλικρινῆ του συγχαρητήρια τόσο στὸν κ. Βούρτση ὅσο καὶ στοὺς νέους τῆς χορωδίας ποὺ μὲ τόση ἀγάπη ἐργάζονται πρὸς πραγματοποίηση τοῦ εὐγενικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ.

Θ. Δ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Θεατρικὲς πρῶτες

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1η σελίδα)

του μεγάλον ρόλον ὡς Ἐρρίκος 4ος ἀφοῦ εἶχε διακριθῆ εἰς ἄλλο θέατρον ὡς βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας εἰς τὸν Δὸν Ζουὰν τοῦ Ὀμπάϊ) Σιαμπρέϊγι, Ριγκοὺλτ, δὲν ηὐτυχήσαμε νὰ ἀκούσωμε τὸν Ἐσκὰντ, τὸν Μπρυνὸ, τὸν Λεντοὺ, τὸν Λερουὰ, καὶ πρὸ πάντων τὸν Μπακιὲ, τὸν Ντεμπυκοὺρ, τὸν Μπερτὲν ποὺ ἑρμηνεύει μὲ χαρακτηριστικὴ τελειότητα πλὴν ἄλλων καὶ τὸ «Πρέπει μιὰ πόρτα νὰ εἶνε ἀνοιχτὴ ἢ κλειστὴ» τοῦ Μυσσὲ, ποὺ ἴσα-ἴσα ἐδόθηκε καὶ ἐδῶ μαζὶ μὲ τὸ «Μισάνθρωπο» τοῦ Μολιέρου, καὶ μὲ παρτεναίρ καὶ στὸ Παρίσι τὴν κυρίαν Ζερμαὶν Ρουέρ. Τὸ ἐδῶ ἐλθὸν τμῆμα εἶχε καὶ τὸν κ. Σιαρὸν, μαθητευόμενον τοῦ Κονσερβατουὰρ, δεδομένου ὅτι στὴν Κωμεντὶ συχνὰ συμβαίνει μαθηταὶ τοῦ Κονσερβατουὰρ νὰ παίζουν ἀκόμη καὶ ρόλους σημαντικώτατους. (Εἶδα τελευταίως στὴν Κωμεντὶ νὰ παίζη τὸν ρόλον τοῦ νεαροῦ Ἄγγλου Χάρρι Φάνιγκ στὸν «Ἀσμοδαῖο» τοῦ Μωριὰκ ὁ «μαθητὴς τοῦ Κονσερβαιουὰρ» κ. Κλανσὺ μὲ καλὴ ἀντίληψη καὶ τέχνην ἱκανὰ νὰ προβάλη τὸν ἥρωα τοῦ ἔργου, ἀλλὰ ἡ ἐμφάνισίς του ἦτο ἀνεπαρκὴς διὰ τὸν ἀνεπιτήδευτον ἐρωτοπαίγνιον τοῦ ἔργου καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκφράσεως τῶν ἐρωτικῶν αἰσθημάτων τοῦ ἥρωος τοῦ ἔργου. Ἡ κ. Ἀλεξάνδρα Ἀλεξανδρὴ ἐνεφανίσθη ὡς ἡ ἐρωμένη τοῦ ἥρωος τοῦ ἔργου μὲ ἐπιτυχίαν ἐξαιρετικὴν ἐν τῇ ἐκφράσει τῶν ἐρωτικῶν αἰσθημάτων τῆς ἡρωΐδ

Τὸ γοητευτικὸ ζευγάρι ΙΡΕΝ ΝΤΑΝ, ΜΕΛΒΥΝ ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ σὲ μιὰ σάτυρα γεμάτη χιοῦμορ καὶ πικάντικο πνεῦμα ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ...ΗΘΙΚΗΣ (οἱ «ΤΡΕΛΕΣ ΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΣ» σκηνοθετημένο ἀπὸ τὸν ΡΙΧΑΡΝΤ ΜΠΟΛΕΣΛΑΒΣΚΥ ποὺ προβάλλεται ἀπ' τὴν Δευτέραν στὸν «ΕΣΠΕΡΟ»

Ὁ βασιληᾶς τῆς ὀπερέττας καὶ τά... ἄστρα

Τὸ ὡροσκόπιο τοῦ ΦΡΑΝΤΣ ΛΕΧΑΡ

Ἡ βίλλα του στὶς ὄχθες τοῦ Δούναβη εἶναι μιὰ ἀληθινὴ ὅαση σιωπῆς καὶ γαλήνης. Ὁ Φρὰντς Λεχὰρ, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μουσικοσυνθέτες, εἶναι σφριγηλότατος κι' ἐνθουσιώδης παρ' ὅλα τὰ ἑξηνταπέντε του χρόνια. "Οπως καὶ ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἡ ἀστρολογία τὸν ἐνδιαφέρει, ὄχι ὅμως γιὰ τὸ... ἰδικό του μέλλον. Ἐκεῖνος ἔχει πιὰ ζήσει τὴ ζωή του κι' ἔχει γνωρίσει τὴν ἐπιτυχία, τὴ δόξα καὶ τὴν εὐτυχία, μπορεῖ κανένας μίλιστα νὰ πῆ κι' αὐτὴ ἀκόμη τὴν ἀθανασία. Κι' ὡστόσο ἡ νεανικότητα αὐτὴ ποὺ τὸν διακρίνει προξενεῖ κατάπληξη στὸν κάθε ἐπισκέπτη ποὺ ἔχει τὴν τύχη νὰ ἰδῆ καὶ νὰ μιλήση μαζύ του. Ἔτσι γιὰ τὸν ἀστρολόγο ἡ «περίπτωση» Λεχὰρ παρουσιάζει ἕνα ἕνα ἐντελῶς ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον.

Ὁ μεγάλος Βιεννέζος ὀφείλει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς αἰώνιας αὐτῆς νεότητας στὴν ἰδιαίτερη θέση τῆς Πιρθένου στὸ ὡροσκόπιό του. Τὸ ἄστρο τῆς γεννήσεώς του, ὁ Ἑρμῆς ἔχει ἐπίσης μιὰ εὐνοϊκὴ θέση πρὸς τὸν Δία, τὸν πλανήτη τῆς εὐτυχίας. Ἡ δυάδα τῶν ἀστέρων αὐτῶν συνδέεται ἀκόμα μὲ τὸν Ἥλιο καὶ τὴ Σελήνη, ποὺ βρίσκονται στὸ ζωδιακὸ σύμβολο τοῦ Ταύρου. Οἱ τέσσαρες αὐτοὶ ἀστέρες εἶχαν μιὰ μεγάλη ἐπίδραση στὴ ζωὴ τοῦ Λεχάρ.

Τὸ σύμβολο τοῦ Ταύρου κυριαρχεῖ τοῦ λαιμοῦ, δηλαδὴ τῶν φωνητικῶν χορδῶν, τὸ σύμβολο τοῦ Κριοῦ κυριαρχεῖ τῆς κεφαλῆς καὶ τέλος ὁ Λέων τῆς καρδιάς. Δὲν βρίσκονται ὅμως οἱ φωνητικὲς χορδὲς σ' ἄμεσο σχέση μὲ τὴ μουσική, τὸ πεδίο ὅπου ἡ συνθέτης θριάμβευσε στὴ ζωή του.

Ὁ Λεχὰρ γεννήθηκε κάτω ἀπὸ ἕνα πολὺ εὐνοϊκὸ ἀστερισμό; τὸν Δία, τὸ ἄστρο τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς ἐπικυριαρχίας. Ἡ ἐμφάνιση τῆς Ἀφροδίτης στὸ σύμβολο τῶν Ἰχθύων καὶ τοῦ πλανήτη Οὐρανοῦ στὸν Καρκίνι δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ ἔχη μιὰ ἐπίδραση ὀμορφιᾶς καὶ μετριασμοῦ στὴν αἰσθηματικὴ ζωὴ τοῦ Λεχάρ. Τοῦ χάρισε μιὰ πραγματικὰ ρωμαντικὴ φύση καὶ τὴν ἔννοια τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς ποίησης.

Γιὰ τὸ Λεχὰρ περισσότερη σημασία

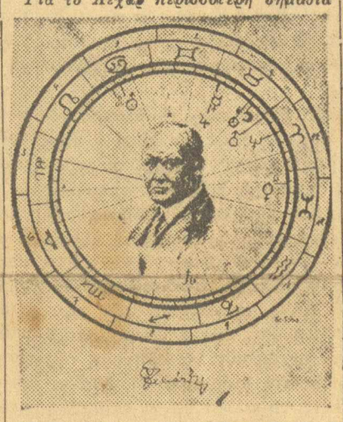

Τὸ προσκόπιο τοῦ Φρὰντ Λέχαρ μὲ ἰδιόχειρη ὑπογραφὴ

κι' ἀπὸ τὴ μουσικὴ ἔχει γι' αὐτὸν ἡ ζωή. "Οταν γράφει τὶς ὀπερέττες του, δὲν τὶς γράφει γιὰ νὰ χαρίση στὸ κοινὸ μερικὲς εὐχάριστες ὧρες μονάχα, μὰ μὲ τὸ σκοπὸ νὰ δημιουργήση ζωντανὰ ὄντα, ἀνθρώπους ποὺ ἀγαπᾶνε καὶ ὑποφέρουνε, γελοῦνε καὶ κλαῖνε. Δὲν ἀγαπάει τὴν ὄπερα γιατὶ ἡ ὄπερα δὲν εἶναι κάτι τὸ ζωντανό, ἀλλὰ ἕνα συμβατικὸ εἶδος τέχνης. Τὸ τρίγωνο τοῦ Κρόνου μὲ τὸν Ποσειδῶνα, τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Λέοντος ἐξασφαλίζουνε στὸ Λεχὰρ τὴν διασημότητα καὶ τὴ δόξα.

Ὁ δημιουργὸς τῆς «Εὔθυμης χήρας», τῆς «Εὔας», τοῦ «Τσάρεβιτς» καὶ τόσων ἄλλων πασιγνώστων ὀπερεττῶν, δὲν μπόρεσε ν' ἀντισταθῆ στὸν πειρασμὸ τοῦ κινηματογράφου. Ἕνα μεγάλο μέρος τῆς μουσικῆς τοῦ φίλμ «Αἰώνιο Βάλς» τῆς Τόμπις, ποὺ γιὰ τόσους μῆνες παίζεται μὲ τόση ἐπιτυχία σ' ὁλόκληρη τὴ Γερμανία καὶ πολλὲς ξένες πρωτεύουσες, εἶνε γραμμένο ἐπάνω σὲ μελωδίες τοῦ Γιόχαν Στράους ἀπὸ τὸ Λεχάρ. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θέλησε ἴσως ν' ἀποτίση φόρο τιμῆς πρὸς τὸ μεγάλο του δάσκαλο...

Κινηματογραφικὰ νέα

ΧΟΛΛΥΓΟΥΝΤ

∴ *Ξαναγυρίζεται ἡ μενάλη ἐπιτυχία τοῦ Μαρσὶν «Τὸ δάσος τῶν ἀητῶν» μὲ τὴν Ντόροθυ Λαμοὺρ καὶ τὸν Ζὼρζ Ράφτ.*

∴ *Ὁ Α. Ταμίρωφ ἀνεχώρησε γιὰ τὸ Χόλλυγουντ, ὅπου θὰ γυρίζη γιὰ λογαριασμὸ τῆς «R.C.A.»*

∴ *Ὁ Μπάντυ Ἔμπτον θὰ γυρίση τὸ «Τετράποδο», ἐξ ὁλοκλήρου ἔγχρωμο, μὲ σκηνοθεσία τοῦ Κουρτίζ. Παρτενέρ του θὰ εἶναι τὸ νέο ἀστέρι Ἄνν Ρούντερφον.*

∴ *Γυρίζεται ἀπὸ τὴν Μέτρο Γκόλντουϊν Μάγιερ τὸ περίφημο παιδικὸ μυθιστόρημα «Τὰ Ταξίδια τοῦ Γκιούλιβερ».*

∴ *Ὁ Ντίσνεϋ μετὰ τὸν «Δὸν Κιχώτη» ποὺ κοντεύει νὰ τελειώση, θὰ γυρίση τὴν «Βασίλισσα τῶν Χιονιῶν» ποῦ Ἄντερσεν. Ἔχει δημιουργήσει—ὅπως λένε—δυὸ ὑπέροχους τύπους στὸ ρόλο τῆς Γκέρδα καὶ τοῦ Πέζερ.*

∴ *Ἡ Γουῶρνερ θὰ γυρίση τοὺς «Αἰχμάλωτους» καθὼς καὶ τὴν περίφημη «Φωτιὰ» τοῦ Μπαρμπύς.*

ΠΑΡΙΣΙ

∴ *Ὁ Μωρὶς Σεβαλιὲ γυρίζει στὴ Ζανβὶλ τὸν «Χαρούμενο» μὲ παρτενὲρ τὴν Ντανιὲλ Νταριέ. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ θὰ γυρίσουν μαζὶ φίλμ.*

∴ *Ὁ Ἐρὶχ φὸν Στροχαΐμ τελείωσε τὸ φίλμ «Μετὰ τὸν Πόλεμο» καὶ τώρα θὰ ἀρχίση ἕνα ν.ο πάλι πολεμικό.*

∴ *Ὁ Ζὰν Λουὶ Μπαρρὸ γύρισε ἀπὸ τὸ Μέτωπο γιὰ νὰ πρωταγωνιστῆ στοὺς «Ἀντεραστὲς» μὲ τὴν Βιβιὰν Ρομὰνς καὶ τὸν Σὰρλ Βανέλ.*

∴ *«Οἱ Ἀνάγωγοι» εἶναι ὁ τίτλος τῆς νέας κωμῳδίας τοῦ πασιγνώστου Φερναντὲλ καὶ τοῦ ὑπέροχου Ραιμύ.*

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ... ΗΘΙΚΗΣ

Σκηνοθεσία : ΡΙΧΑΡΝΤ ΜΠΟΛΕΣΛΑΒΣΚΥ

Μὲ τὸ γοητευτικὸ ζευγάρι

ΙΡΕΝ ΝΤΑΝ

ΜΕΛΒΥΝ ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ

Μιὰ ταινία, ποὺ σατυρίζει τὸν σεμνοτυφισμὸ καὶ ἐξυμνεῖ τὴν ἐλευθερία καὶ αὐτοδιάθεσι τῆς γυναίκας. Ἡ ΙΡΕΝ ΝΤΑΝ φεμινίστρια, ὑπερμοντέρνα, ριζοσπαστική.

Ὁ ΜΕΛΒΥΝ ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ ὁρμητικός, σαγηνευτικός, καταχτητικώτατος.

Σὲ μιὰ σάτυρα γεμάτη χιοῦμορ καὶ πικάντικο πνεῦμα, ποὺ θὰ προβάλη τὴν Δευτέραν

ΕΣΠΕΡΟΣ

Σταδίου 24

Σημ. Μέχρι τῆς Κυριακῆς ἐξακολουθεῖ διὰ δευτέραν ἑβδομάδα ἡ προβολὴ τῆς μεγάλης ἐπιτυχίας τοῦ

ΕΡΙΧ φὸν ΣΤΡΟΧΑΙΜ

καὶ τῆς

ΑΝΝΙ ΝΤΥΚΩ

ΘΥΕΛΛΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ἔργο «Νύχτα χωρὶς ξημέρωμα»

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ

ΜΙΑ ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ

Μέσα, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ δωμάτια τῶν γραφείων τῆς κινηματογραφικῆς ἑταιρίας «Ἀθῆναι — Φίλμ» προχειρα—πρόχειρα, στήθηκαν τὰ ἀπαραίτητα συνεργεῖα γιὰ μιὰ δοκιμαστικὴ προβολή, μερικῶν σκηνῶν, ἀπὸ τὴ νέα ἑλληνικὴ ταινία, ποὺ γύρισε ἡ παραπάνω ἑταιρία, τὴ «Νύχτα χωρὶς ξημέρωμα». Μιὰ μικρὴ χάρτινη ὀθόνη ὄχι μεγαλύτερη ἀπὸ ἕνα τετραγωνικὸ μέτρο, μιὰ μεγάλη μηχανὴ προβολῆς, ἕνα στρίψιμο τοῦ διακόπτη, γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ἀπαραίτητου σκοτεινοῦ, καὶ ἡ προβολὴ ἀρχίζει...

Ἡ μεγάλη ἀψῖδα τῆς Ἐγνατίας ὁδοῦ μὲ τὰ μισοκατεστραμμένα ἀνάγλυφά της. Ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ δρόμου, φαίνεται νὰ ἔρχεται ἕνας ἀστυνομικὸς μὲ πολιτικά, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ παρακολουθοῦν τὸν Κάβουρα τὸν λαθρέμπορο, ἕναν ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποὺ πρωταγωνιστοῦν στὸ ἔργο, καὶ ποὺ τὸ ρόλο του τὸν ὑποδύεται μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία, ὁ κ. Ἀννευσάκης.

— Ἀπὸ ἐκεῖ, βρισκόμαστε σ' ἕνα ἀπόμερο συνοικιακὸ καφενεδάκι. Δυὸ ὑποπτοι τύποι ἀνακατεμένοι μὲ τοὺς ἄλλους πελάτες, κάθονται στὸ ἡλιόλουστο πεζοδρόμιο καὶ διαβάζουν μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀφέλεια τὴν ἐφημερίδα τους. Σὲ μιὰ στιγμή, πέφτει τὸ μάτι τους σὲ μιὰ εἴδησι ποὺ τοὺς κάνει νὰ ταραχθοῦν ἐξαιρετικά. Στὸ «γκρὸ—πλὰν» τῆς ἐφημερίδος ποὺ δείχνετκι στὴν ὀθόνη διαβάζω : «Ἀνακάλυψις λαθρεμπορίου Καφὲ καὶ Ζακχάρεως. Ἡ ἀστυνομία ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἀρχηγῶν» Τὴν ἴδια στιγμὴ στὴν ἀπέναντι γωνία στρίβει ὁ ἀστυνομικὸς ποὺ ἀναφέραμε πιὸ πάνω. Οἱ δυὸ κακοποιοὶ σηκώνονται ἀπὸ τὶς θέσεις των, κρύβουνται πίσω ἀπὸ τὴ γωνιὰ καὶ τὸν παρακολουθοῦν.

Κι' ἀμέσως πεταγόμαστε στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς Ἑλλάδας, στὴν Πελοπόννησο. Πῶς αὐτὸ θὰ ρωτήσετε. Λησμόνησα νὰ σᾶς πῶ, ὅτι οἱ σκηνὲς ποὺ παρηκολούθησα, προτιμηθῆκανε, ὅπως εἶχαν γυρισθῆ, χωρὶς νὰ κοποῦν καὶ νὰ μονταρισθοῦν σύμφωνα μὲ τὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξι τοῦ ἔργου. Ἔπειτα στὰ ἐνδιάμεσα σημεῖα, ὑπήρξανε κι' ἄλλες σκηνές, μέτρα ὁλόκληρα, ποὺ ἦταν τυπωμένες σὲ ἄλλο ρόλο ταινίας. Γιατὶ ὅπως θὰ ξέρετε, ὅταν γυρίζεται μιὰ ταινία, οἱ σκηνές της, δὲν γυρίζουνε ὅλες μὲ τὴ σειρὰ ποὺ τὶς βλέπουμε, ἀλλὰ, ἀνακατωμένες, ἀρχίζοντας καμμιὰ φορὰ ἀπὸ τὸ τέλος κι' ἀπὸ τὴ μέση τοῦ σεναρίου ἀνάλογα μὲ τὶς τεχνικὲς εὐκολίες.

Φτάσαμε λοιπὸν στὴν Πελοπόννησο, σ' ἕνα χωριὸ τῆς Τρίπολης. Στὸ σταθμό, ἕνας γέρο—φουστανελλᾶς ὁ Μπάρμπα—Ἀντρέας ὁ Νικόπουλος (κ. Ἀφεντάκης) περιμένει τὸ γυιό του τὸν Κώστα (Κ. Μανιατάκης) ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Σὲ λίγο ἡ ἀμαξοστοιχία φθάνει. Ὁ Κώστας κατεβαίνει χαρούμενος, ἀγκαλιάζει μὲ στοργὴ τὸν πατέρα του, κι' ὕστερα ἀπὸ τὰ σχετικὰ καλωσωρισματα, παίρνουν τὸ δρομο γιὰ τὸ χωριάτικο σπίτι τους. Ὡμορφα καὶ γραφικὰ τοπεῖα, ἀπὸ τοὺς Πελοποννησιακοὺς κάμπους, γεμάτα φῶς καὶ ἐξοχικὸ ἑλληνικὸ χρῶμα, πλαισιώνουν τὸν δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ γιὰ τὸ σπίτι τους.

Καὶ ξαφνικὰ ξαναρχόμαστε στὴν Ἀθήνα.

Ὁ Μανιατάκης μὲ τὸν Μαυρέα, ποὺ παίζει τὸν ρόλο ἑνὸς φίλου του καὶ συγκάτοικου του, βρίσκουνται

Ἡ κ. Σοφία Βερώνη

σὲ...προστριβές. Ὁ πρῶτος ἔχει πάρει τὸ παντελόνι τοῦ δεύτερου καὶ δὲν τοῦ τὸ δίνει μὲ κανένα τρόπο νὰ τὸ φορέση γιὰ νὰ βγῆ ἔξω. Ὁ Μαυρέας, παρακαλεῖ, ἱκετεύει,...ψευτοκλαίει, μὰ δὲν κατορθώνει τίποτα.

Ἄλλη σκηνή.

Στὸ μικρὸ ἐργένικο δωματιό τους, ποὺ ἡ σκηνογραφία, ποὺ εἶνε τόσο προσεγμένη μέχρι καὶ τὴ μικρότερη λεπτομέρεια — δὲν μένει οὔτε ἡ μικρὴ κρεμαστὴ βρύση γιὰ τὴν τουαλέττα — οἱ δυὸ συγκάτοικοι κουβεντιάζουνε. Ὁ Μανιατάκης ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του ξεφυλλίζει κάποιο βιβλίο. Ὁ Μαυρέας ἑτοιμάζεται νὰ βγῆ ἔξω. Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸν ρωτάει :

— Κώστα θὲς νὰ πάρω τὰ παπούτσιά σου νὰ τὰ δώσω νὰ τὰ γυαλίσουν ;...

Ὁ Κώστας, ἀπαντάει καταφατικὰ καὶ ὁ Μαυρέας μὲ τὰ ξένα παπούτσια βγαίνει ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Σὲ λίγο τὸν βρίσκουμε στὴν πλατεῖα ... Ἀβυσσηνίας, στὸ Δημοπρατήριο νὰ κάνη παζάρια,, γιὰ νὰ τὰ...πουλήση. Ὁ πρῶτος παλληκαρᾶς δὲν τοῦ δίνει ἱκανοποιητικὴ τιμή. Φεύγει. Στὸν δευτερο φαίνεται τυχερώτερος. Ἕνα κολλαριστὸ χαρτονόμισμα, ἀντιπροσωπεύει τὴν τιμή τους. Τὸ τσεπώνει γελαστὸς—γελαστὸς κι' ἀπομακρύνεται...

Καὶ ὁ ταλαίπωρος Μανιατάκης περιμένει, τὰ παπούτσιά του...νὰ γυρίσουνε γυαλισμένα ! ..

Τρίτη σκηνή.

Στὸ ἴδιο δωμάτιο, οἱ δυὸ φίλοι, μονιασμένοι, παίζουνε....ξερή !...

Ὁ Μανιατάκης, κρατάει συμμαζεμένα τὰ φύλλα του. Ὁ Μαυρέας τὸν παρακολουθεῖ, καὶ προσπαθεῖ μὲ τρόπο νὰ τὰ δῆ κι' αὐτός. Χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῆ, πατάει στὸ ξύλο τῆς καρέκλας του, σηκώνεται ψηλὰ καὶ τὰ βλέπει. Τὸ παιχνίδι συνεχίζεται. Τὸ ἀποτέλεσμα τὸ φαντάζεσθε. Κερδίζει ὁ Μαυρέας. Στὴ δεύτερη παρτίδα, τὸ κόλπο ἐπαναλαμβάνεται. Μὰ γίνεται ἀντιληπτό, καὶ ὁ Μανιατάκης παίρνει τὰ κατάλληλα μέτρα. Μὰ ποὺ νὰ ἡσυχάση ὁ Μαυρέας. Σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ ὁ συμπαίκτης του κυττάζει ἀλλοῦ, παίρνει ἕνα μικρὸ καθρεφτάκι, καὶ τὸ ἀκουμπᾶ στὰ γόνατά του. Εἶνε τώρα ἡ σειρά του νὰ μοιράση χαρτιά. Φέρνει τὴν τράπουλα, πάνω ἀπὸ τὸν καθρέφτη, καὶ μοιράζοντας τὰ φύλλα, τὰ βλέπει μὲ τρέπο πάνω στὸ γυαλί. Ὁ Μανιατάκης ἀνύποπτος παίζει. Στὸ τέλος τοῦ παιχνιδιοῦ ἔχει κερδίσει καὶ πάλι ὁ Μαυρέας. Σηκώνονται γιὰ νὰ φύγουν. Μὲ μιὰν ἐπιδέξια κίνησι ἐ καθρέφτης ἐξαφανίζεται κάτω ἀπὸ τὸ σακκάκι, καὶ οὔτε....ἡ γάτα οὔτε ἡ ζημιά !...

Ἐδῶ τελείωσαν τὰ μέτρα, τῆς ταινίας, ποὺ εἶχαν τὴν καλωσύνη, εἰδικὰ γιὰ μένα, νὰ προβάλλουν. Ὑπάρχουν φυσικὰ κι' ἄλλες πολλὲς σκηνὲς ἀφοῦ αὐτὲς ποὺ εἶδα δὲν ἦταν οὔτε τὸ ἕνα ἑβδομο ἀπὸ τὴν ὅλη ταινία, ἀλλὰ αὐτὲς δὲν εἶνε ἀκόμη ἕτοιμες. Θέλουν νὰ τοὺς γίνη ἡ σχετικὴ ἐπεξεργασία.

Ὁ κ. Λιδωρικιώτης διευθυντὴς τῆς ἑταιρίας, εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ πῆ δυὸ λόγια, γιὰ τὸν τρέπο ποὺ γίνεται αὐτὴ ἡ ἐπεξεργασία καὶ νὰ μοῦ δείξη συγχρόνως καὶ τὰ σχετικὰ μηχανήματα.

Μόλις τελειώσει τὸ γύρισμα ἑνὸς ρόλου ταινίας, παίρνουν τὴ μηχανή, μέσα σ' ἕνα σκοτεινὸ δωμάτιο, ποὺ βρίσκεται καὶ τὸ χημεῖο καὶ πρεσχτικὰ βγάζουν τὸ ἀρνητικὸ αὐτὸ φίλμ καὶ τὸ τυλίγουν σὲ μεγάλα τελάρα. Ὕστερα ἀρχίζει ἡ χημικὴ ἐργασία, γιὰ νὰ γίνη τὸ φίλμ ἀπρόσβλητο ἀπὸ τὸ φῶς, καὶ ποὺ εἶνε ὁλοῖδια μὲ τὴν ἐργασία ποὺ γίνεται στὶς φωτογραφίες. Μετὰ μπαίνει σ' ἕνα μεγάλο μαγνητικὸ μηχάνημα καὶ σὲ λίγο παραδίνεται σὲ ὅλα ἕτοιμο τὸ ἀρνητικὸ μέρος τῆς ταινίας, ἡ πλάκα ὅμως θὰ ἔμεινε γιὰ τὶς φωτογραφίες. Κι' ἐδῶ τὰ χρώματα εἶνε ἀντίθετα. Τὰ ἄσπρα μαῦρα καὶ τὰ μαῦρα ἄσπρα. Κατόπιν τὸ ἀρνητικὸ αὐτὸ φίλμ προβάλλεται καὶ γίνεται ἡ λῆψις γιὰ δεύτερη φορὰ πάνω σὲ παρθένο φίλμ, γιὰ νὰ παραχθῆ τὸ θετικὸ μέρος τῆς ταινίας.

Τώρα, ἡ ταινία αὐτὴ μπαίνει, στὴν σκοτεινὴ μηχανή, ὅπου τυπώνεται σὲ ὅσα ἀντίτυπα θέλει ἡ ἐπιχείρησις.

Τελειώνοντας, θέλω νὰ πῶ δυὸ λόγια γενικὰ γιὰ τὶς σκηνὲς ποὺ παρακολούθησα. Ἐκεῖνο ποὺ κάνει μὲ τὸ πρῶτο ἐντύπωσι, εἶνε ἡ καθαρὴ εἰκόνα. Πουθενὰ δὲν κουράζεται τὸ μάτι μὲ θαμπώματα καὶ ἀκαθάριστα σχήματα. Ὅλα, μέχρι τὴν μικρώτερη γωνία, καθαρὰ καὶ ἐνδιαφέροντα. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, οἱ ἠθοποιοὶ ὅλοι στὶς θέσεις τους, χωρὶς ὑπερβολὲς καὶ ἀκρότητες. Δὲν εἶδα ὁλόκληρο τὸ φίλμ. Μὰ ἂν κρίνω ἀπὸ τὶς σκηνὲς αὐτές, πρόκειται γιὰ μιὰ πολὺ εὐσυνείδητη ἐργασία, ποὺ θάχη ὡς ἀποτέλεσμα μιὰ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὴ ἑλληνικὴ ταινία.

ΤΑΣΟΣ ΘΕΟΔΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ντελίριο γέλοιου καὶ χαρᾶς. Μοναδικὸ ξεφάντωμα πανζουρλισμοῦ. Τὰ πρωτοπαλλήκαρα τῆς εὐθυμίας

ΧΟΝΔΡΟΣ ΛΙΓΝΟΣ

στὸ ὡραιότερο καὶ τελειότερο κωμικὸ δημιούργημα τῆς δεκαετοῦς συνεργασίας των

ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ ΣΤΗ ΛΕΓΕΩΝΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

Ἡ ταινία, ποὺ καμμιὰ προηγούμενη δὲν μπορεῖ νὰ παραβληθῆ μαζί της, γιατὶ ἔχει ἔξυπνο διάλογο, σπαρταριστὴ πλοκή, ἐξωφρενικὰ ἐπεισόδια καὶ πρωτότυπες..γκάφες

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ

„ΠΑΝΘΕΟΝ"

„ΑΤΤΙΚΟΝ"

Οἱ κινηματογράφοι τὴν ἄλλη ἑβδομάδα

ΑΣΤΥ

«ΧΟΡΟΣ, ΤΡΑΓΟΥΔΙ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ!»

Χαριτωμένο ἀληθινὰ φίλμ μὲ πρωταγωνιστὴ τὸν τενόρο

ΑΛΛΑΝ ΤΖΩΝΣ

καὶ τοὺς

ΤΖΟΥΝΤΥ ΓΚΑΡΛΑΝΤ

ΦΑΝΥ ΜΠΡΑΙΣ

Σκηνοθέτης : ΕΝΤ. ΜΕΡΙΝ

ΑΤΤΙΚΟ — ΠΑΝΘΕΟ

«ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ ΣΤΗ ΛΕΓΕΩΝΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ»

Ἡ νέα κωμῳδία τοῦ

ΧΟΝΤΡΟΥ καὶ ΛΙΓΝΟΥ

ΕΣΠΕΡΟΣ

«ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΗΘΙΚΗΣ»

μὲ τοὺς

ΙΡΕΝ ΝΤΑΝ

καὶ

ΜΕΛΒΥΝ ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ

Τὸ ἔργο σκηνοθέτησε ὁ

ΡΙΤΣΑΝΤ ΜΠΟΛΕΣΛΑΒΣΚΥ

ΠΑΛΛΑΣ

«ΛΙΠΟΤΑΚΤΗΣ»

μὲ τοὺς

ΖΑΝ ΠΙΕΡ ΩΜΟΝ

ΚΟΡΙΝ ΛΥΣΑΙΡ

ΡΕΞ

Θὰ συνεχίση γιὰ δευτέρα ἑβδομάδα τὴν «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΙ' Ο ΙΠΠΟΤΗΣ ΤΟΥ ΕΣΣΕΞ»

μὲ τοὺς

ΜΠΕΤΥ ΝΤΑΙΒΙΣ

ΕΡΡΟΛ ΦΛΥΝ

ΟΛΙΒΙΑ ΝΤΕ ΧΑΛΙΒΑΝΤ

ΤΙΤΑΝΙΑ

«ΠΕΘΑΙΝΩ ΚΑΘΕ ΑΥΓΗ»

μὲ τὸν

ΤΖΑΙΗΜΣ ΚΑΓΚΝΕΥ·

Ὁ Φρὰνκ Ρὺς (Τζαίημς Κάγκνεϋ) συντάχτης τῆς ἐφημερίδος «Ρεκὸρ» ἀνακαλύπτει ἕνα σοβαρὸ σκάνδαλο εἰς βάρος τοῦ ὑποψηφίου Κυβερνήτη τῆς Πολιτείας καὶ τὸ δημοσιεύει στὴν ἐφημερίδα του. Αὐτὸς γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῆ τοῦ στήνει παγίδα, τὸν συλλαμβάνει καὶ τὸν τοποθετεῖ σ' ἕνα αὐτοκίνητο, ἀφοῦ πρῶτα τὸν κάνει νὰ χάση τὶς αἰσθήσεις του. Τὸ αὐτοκίνητο μὲ ὁδηγὸ τὸν... ἀναίσθητο Ρὺς ὁρμᾶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ γίνεται αἰτία συγκρούσεως ποὺ σ' αὐτὴ φονεύονται τρία ἄτομα. Γι' αὐτὸ καταδικάζεται ὡς αἴτιος φόνου ἐξ ἀμελείας. Στὴ φυλακὴ γνωρίζεται μὲ τὸν Στέϊσυ, ποὺ κατορθώνει καὶ δραπετεύει. Ὁ διευθυντὴς τῆς φυλακῆς Ἄρμοστρογκ ἔχει τὴ γνώμη πὼς ὁ Ρὺς βοήθησε τὸν Στέϊσυ στὴν ἀπόδρασή του καὶ γι' αὐτὸ τὸν τιμωρεῖ αὐστηρὰ μὲ συνεχῆ παραμονὴ στὸ ἀπομονωτήριο.

Στὸ μεταξὺ ἡ Τζόϋς ποὺ ἀγαπᾶ τὸν Ρὺς, ἀνακαλύπτει τὸ κρησφύγετο τοῦ Στέϊσυ καὶ τὸν παρατηρεῖ μὲ δριμείας φράσεις ὅτι ἔγινε ἡ αἰτία κακομεταχείρησης τοῦ Ρὺς καὶ τέλος τὸν παρακαλεῖ νὰ τὴ βοηθήση στὶς ἔρευνές της γιὰ ἀπόδειξη τῆς ἀθωότητος τοῦ Ρὺς καὶ σύλληψη τῶν πραγματικῶν ἐνόχων.

Ὁ Στέϊσυ ἀνακαλύπτει πὼς ὁ κύριος δράστης τῆς μηχανορραφίας εἰς βάρος τοῦ Ρὺς εἶνε ὁ Μπὶλς Μάσον ποὺ βρίσκεται κι' αὐτὸς φυλακισμένος στὴν ἴδια φυλακὴ, ἀλλὰ γι' ἄλλη αἰτία. Παίρνει τὴν ἀπόφαση νὰ θυσιασθῆ αὐτὸς καὶ νὰ σώση τὸν Ρὺς ποὺ εἶνε ἀθῶος. Ἐπιστρέφει στὴ φυλακὴ, βρίσκει τὸν Μάσον καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ ὁμολογήση τὴν ἐνοχή του ἀπελευθερώνοντας τὸν Ρὺς... ποὺ ξαναφυλακίζεται... στὴν ἀγκαλιὰ ὅμως τῆς ἀγαπημένης του.

Ὁ ΤΖΕΙΜΣ ΚΑΓΚΝΕΥ. στὸ φίλμ «ΠΕΘΑΙΝΩ ΚΑΘΕ ΑΥΓΗ» ποὺ θὰ παιχτῆ τὴν ἐρχόμενη ἑβδομάδα στὴν «ΤΙΤΑΝΙΑ»

Ἕνα κινηματογραφικὸ ἀριστούργημα

ΓΙΟΥΛΕ

Ὡς τώρα ὁ κινηματογράφος μᾶς παρουσίασε τὴ γυναῖκα στὴν ἰδεώδη της μορφή. Ὡραία, γοητευτική, συναισθηματικὴ ἢ καὶ πολλὲς φορὲς γενναία καὶ ψύχραιμη μπροστὰ στὴ ζωή. Γιὰ πρώτη φορὰ τὸ φίλμ «Γιοῦλε», ποὺ παίχτηκε πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγάλους κινηματογράφους τοῦ Βερολίνου, μᾶς δείχνει τὴ γυναῖκα ἀπὸ μιὰ ἐντελῶς διαφορετικὴ ὄψη. Τὴ γυναῖκα ποὺ δὲ διστάζει, ἂν καὶ εἶνε ἀκόμα ἕνα ἄπειρο κορίτσι, ν' ἀναλάβη εὐθύνες κ' ὑποχρεώσεις ποὺ μονάχα ἕνας ἄνδρας θὰ μποροῦσε καὶ θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ προσπαθήση νὰ τὶς ἐκπληρώση μέχρι τὸ τέλος. Ἴσως νὰ συνέτεινε πολὺ ἡ πρωτοτυπία τοῦ θέματος κι' ὁ ἐξαιρετικὰ ἐπιμελημένος καὶ πνευματώδης διάλογος γιὰ τὴν πρωτοφανῆ ἐπιτυχία καὶ τὶς ἐνθουσιώδεις κριτικὲς ποὺ ὑποδεχθήκανε τὸ νέο αὐτὸ φίλμ τῆς «Τόμπις». Πάντως, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὅτι εἶναι ἕνα ἀπ' τὰ καλύτερα ἔργα ποὺ χαιρέτησε τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσωμε τὸν τελευταῖο καιρό. Ἐκεῖνο ποὺ προκάλεσε στὸ βερολινέζικο κοινὸ μιὰ ἰδιαιτέρα ἐντύπωση ἦτανε ἡ ἐμφάνιση τῆς νέας καλλιτέχνιδας Χαϊντεμαρὶ Χατάγιερ. ποὺ δίπλα στὸ συμπαθητικὸ Ἄλμπερτ Μάττερστοκ δημιούργησε ἕνα ρόλο πολὺ δυνατὸ κι' ἀνθρώπινο στὴν ἁπλότητά του.

Κα

Μ ά ἐνδιαφέρουσα ἔρευνα

Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ποιοὶ συγγραφεῖς καὶ τί βιβλία προτιμῶνται

Τὸν τελευταῖο αὐτὸ καιρὸ παρατηρεῖται ἕνα πολὺ εὐχάριστο φαινόμενο: ὁ κόσμος ἄρχισε ν' ἀγοράζῃ κάπως ἑλληνικὰ βιβλία κι' οἱ βιβλιοπῶλαι μας κουνιοῦνται ἀπὸ τὴ θέση τους.

Μὲ τὰ ξένα ὅμως βιβλία τί γίνεται; Πουλιοῦνται ; Δὲν πουλιοῦνται ; Κι' ἂν ναί, τί εἴδους βιβλία ἔχουνε τὴν μεγαλύτερη κυκλοφορία ; Ποιῶν συγγραφέων; Ποιᾶς ἐποχῆς ;

Αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα διατυπώσαμε στὸν κ. Ξεν. Μέτση, εἰδικὸ ὑπάλληλο τοῦ βιβλιοπωλείου «Κάουφμαν».

—Πρῶτα-πρῶτα, ἄρχισε ὁ κ. Μέτσης, ἔχω νὰ σᾶς πῶ ὅτι τὴν κίνηση τῆς δουλειᾶς μας δὲν τὴν ἐπηρέασε κανένα γεγονὸς τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπόλεμης κατάστασης. Τὸ βιβλίο, βλέπετε, εἶνε ἕνα εἶδος πρώτης ἀνάγκης καὶ κυκλοφορεῖ ὅπως καὶ πρῶτα. Καὶ μᾶλλον, μπορῶ νὰ πῶ, πὼς συνεχίζεται μιὰ κανονικὴ καὶ σταθερὴ αὔξηση τῆς πελατείας μας.

—Ποιὰ ἀπὸ τὰ βιβλία ἔχουνε τὴ μεγαλύτερη ζήτηση ;

—Τὸ μυθιστόρημα, φυσικά. Ἀμέσως μετὰ τὰ βιογραφικά, τοῦ Τσβάϊχ λ. χ. ἀκολουθοῦν τὰ βιολογικά, τοῦ Ροστὰν ἰδίως, τὰ πρακτικὰ ἰατρικά, τὰ βιβλία ἀνατομίας τοῦ ἀτόμου καὶ κάτι ἄλλα τέτοια ἐπιστημονικὰ ἐκλαϊκευμένα. Βέβαια χώρια τὰ καθαρὰ ἐπιστημονικὰ—ἰατρικὰ περισσότερο—καὶ τὰ τεχνικὰ ποὺ διαβάζονται ἀπὸ ἀσκληπιάδες καὶ μηχανικούς.

—Ἀπὸ τὰ λογοτεχνικὰ ποὺ εἴπατε παραπάνω, ποιὰ διαβάζονται πιότερο καὶ ποιῶν συγγραφέων ;

—Στὴν πρώτη γραμμὴ ἔρχονται τ' ἀστυνομικά, τοῦ Χέρμαν Λάντον, τοῦ Ε. Οὐάλλας, τοῦ Κ. Ντόηλ κλπ., ὕστερα τὰ αἰσθηματικὰ καὶ τέλος τὰ κοινωνικὰ καὶ κλασικά. Ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς προτιμοῦνται οἱ βόρειοι, Χάμσουν, Ἴψεν, μὰ διαβάζονται ἀρκετὰ κι' οἱ κάπως νεώτεροι Μωρουὰ, Μοντερλὰν, Μπρόνσφιλντ, Κρόνιν, ἡ Ἀμερικανίδα Μαργκαρὲτ Μίτσελ, ποὺ τὸ βιβλίο της «Ὅσα παίρνει ὁ ἄνεμος» εἶχε μεγάλο σουξέ.

»Ἐκεῖνο ποὺ παρατηρεῖται εἶνε πὼς δὲν πολυδιαβάζονται οἱ Γάλλοι κι' ὁ λόγος ἀκριβῶς γιατί τελευταῖα δὲν παρουσιάζουν τίποτα τὸ ἀξιόλογο. Ἀντίθετα διαβάζονται πολὺ βιβλία ποῦνε μεταφρασμένα στὰ γαλλικά, ἴσως ἐπειδὴ ὁ περισσότερος κόσμος ξέρει μόνο τὴ γλῶσσα αὐτή...

»Ἀπὸ τοὺς κλασικοὺς προτιμοῦνται ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ὁ Μολιέρος κτλ.».

—Ἑλληνικὰ ἔργα μεταφρασμένα σὲ ξένη γλῶσσα ποὺ νὰ πουλιοῦνται, ὑπάρχουν ;

—Δυστυχῶς ὄχι. Δηλαδὴ δὲν ξέρω ἂν ὑπάρχουν ἢ ὄχι. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ξέρω καλὰ εἶνε ὅτι τέτοια ποὺ νὰ ζητοῦνται ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν. Τὸ ἀντίθετο, μαθαίνω λέω μαθαίνω γιατί στὸ βιβλιοπωλεῖο μας δὲν ἔχουμε ἀπ' αὐτὰ — πὼς ἀγοράζονται ἔργα ξένων συγγραφέων μεταφρασμένα στὰ ἑλληνικά.

»Καλὴ κυκλοφορία ἔχουν καὶ τὰ βιβλία τέχνης, τοῦ Σεζὰν, Γκρέκο κλπ.».

—Μιὰ ἄλλη ἐρώτηση: Τὸ βιβλίο ὁ ἀναγνώστης πὼς τὸ θέλει ; Εἰκονογραφημένο ἢ ὄχι ;

—Τὸ προτιμᾷ σκέτο, μὰ καλοτυπωμένο. Ἐξαίρεση ἔχουν τὰ ἔργα τοῦ Βὲρν καὶ γενικὰ ὅλα τὰ παιδικὰ, ποὺ οἱ μικροὶ ἀναγνῶστες τους τὰ θέλουν εἰκονογραφημένα καὶ μάλιστα μὲ πολυχρωμίες.

—Μιὰ κι' ἡ συζήτηση γιὰ Βὲρν, διαβάζεται ἀκόμα ;

—Πολύ. Ἀλλὰ μόνο ἀπὸ παιδιὰ μέχρι 14 χρόνων.

—Ἡ πλειονότητα τῶν πελατῶν σας τί εἶνε ; Ἄντρες ἢ γυναῖκες ;

—Οἱ τελευταῖες, ποὺ διαβάζουν τὰ ἐλαφρὰ ἔργα. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἰσχυροῦ φύλου εἶνε πιὸ αὐστηροὶ στὴν ἐκλογή τους. Θέλουν κάτι ποὺ νὰ τοὺς διδάξῃ καὶ νὰ τοὺς ὠφελήσῃ. Ἐκλαϊκευμένα ἐπιστημονικὰ συνήθως, ἢ ἂν εἶνε μυθιστόρημα τὸ θέλουν νάχῃ κάποιο βάθος. Ἀγαποῦν πολὺ τὰ ἰδεαλιστικὰ σὰν τὰ ἔργα τοῦ Τουργκιένιεφ π. χ.

—Ὁ ἀναγνώστης πῶς τὸ θέλει τὸ βιβλίο ; Μεγάλο, μικρό ;

—Οὔτε μεγάλο, οὔτε μικρό. Μέτριο. Νὰ μὴν ἔχῃ δηλαδὴ τὸν ὄγκο τῶν «Ἀθλίων» ἀλλὰ νὰ μὴν εἶνε καὶ νουβέλλα. 200—250 σελίδες κανονικοῦ σχήματος, εἶνε ὅ,τι χρειάζεται.

Εὐχαριστοῦμε τὸν συνομιλητή μας καὶ πᾶμε στοῦ Ἐλευθερουδάκη.

Λέμε τὸν σκοπὸ τῆς ἐπίσκεψής μας κι' ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ καταρτισμένους ὑπαλλήλους, ὁ κ. Γιάννης Παντελίδης, τίθεται στὴ διάθεσή μας.

Οἱ ἀπαντήσεις ὅμως ποὺ μᾶς δίνει εἶνε σὲ ὅλα σχεδὸν ὅμοιες μὲ τὶς τοῦ κ. Μέτση, ὥστε πολλὲς ἀπ' αὐτὲς δὲν τὶς δημοσιεύουμε, περιοριζόμενοι στὶς πιὸ ἐνδιαφέρουσες καὶ πρωτότυπες.

—Τὸ ξένο βιβλίο, ὁ ἀναγνώστης, τὸ ζητάει ἀνάλογα μὲ τὸ εἶδος του. Δηλαδὴ ἂν μὲν πρόκειται γιὰ ἐκλαϊκευμένο ἐπιστημονικό, λέει: «Δῶστε μου ἕνα βιβλίο γεωλογίας» χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τ' ὄνομα τοῦ συγγραφέα. Ἀντίθετα σὰν ἐνδιαφέρεται γιὰ κανένα μυθιστόρημα, λέει : «Θέλω τὸ νέο ἔργο τοῦ Χέρμαν Λάντον», ἀδιαφορώντας ἀπόλυτα γιὰ τὸ περιεχόμενό του. Ὅπως βλέπετε, δηλαδὴ, ἕνα ξένο λογοτεχνικὸ βιβλίο γιὰ νὰ κυκλοφορήσῃ χρειάζεται φίρμα.

»Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ ὡρισμένη καὶ κάπως περίεργη μερίδα ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ ποὺ δὲν τὴν ἐνδιαφέρει οὔτε τὸ θέμα οὔτε ὁ συγγραφέας καὶ διατυπώνει τὴν ἐπιθυμία της ἔτσι: «Ζητάω ἕνα καλὸ βιβλίο γιὰ τὸ Σαββατοκύριακο».

—Ἡ εἰκονογράφηση παίζει κανένα ρόλο ;

—Ὄχι. Ἢ μᾶλλον τὸ προτιμοῦνε σκέτο καὶ... ἄδετο τὸ βιβλίο, ἂν αὐτὸ σᾶς ἐνδιαφέρει. Ὁ λόγος οἰκονομικός.

—Οἱ νέοι διαβάζουν πιὸ σοβαρὰ ἔργα ;

—Μάλιστα. Ἰδιαίτερα προτιμᾶνε τὰ σεξουαλιστικὰ. Καὶ γενικὰ τὰ μορφωτικά. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἐμποδίζει ν' ἀγοράζουνε κι' ἀστυνομικά. Ἀντίθετα οἱ νέες διαβάζουνε μόνο ἐλαφρὸ ρωμάντζο, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς μαθήτριες τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἄλλων σχολῶν, ποὺ ἀναγκαστικὰ ἴσως παίρνουν καὶ διαβάζουν κλασικοὺς συγγραφεῖς.

—Ποίηση ;

—Ὄχι. Προτιμᾶνε τὸν πεζὸ λόγο. Τὸ μυθιστόρημα. Ὄχι τὴ νουβέλλα καὶ τὸ διήγημα. Κάπως περισσότερο τὸ θεατρικὸ ἔργο.

—Συνοπτικὰ τί θὰ εἴχατε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς πῆτε ;

—Συνοπτικὰ ἔχω νὰ σᾶς πῶ ὅτι τὰ ξένα βιβλία κυκλοφοροῦνε ὅπως καὶ πρὶν καὶ καλύτερα ἀκόμα. Διαβάζονται πολὺ τὰ μυθιστορήματα, μετὰ τὰ βιβλία ταξιδιῶν, οἱ βιογραφίες διασημων προσωπικοτήτων, τὰ πολιτικὰ, τὰ ἐκλαϊκευμένα ἐπιστημονικά...

»Ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς προτιμοῦνται οἱ βόρειοι, σύγχρονοι καὶ παληοὶ, καθὼς κι' οἱ Ἀμερικανοὶ.

»Ἑλληνικὰ ἔργα μεταφρασμένα σὲ ξένη γλῶσσα ποὺ νὰ πουλιοῦνται, ἐκτὸς ἀπὸ τ' «Ἄσπρα νησιὰ» τῆς κ. Ἀθηνᾶς Ταρσούλη δὲν ξέρω ἄλλα.

»Δὲν χρειάζεται καὶ διαφήμησὴ γιὰ νὰ ἀγοραστῆ ἕνα ξένο βιβλίο. Ἀντίθετα, ἔχω τὴ γνώμη πὼς γιὰ τὸ ἑλληνικὸ ἔργο εἶνε ἀπαραίτητη ἡ διαφήμηση γιὰ νὰ πληροφορηθῆ τὸ κοινὸ τὴν ὕπαρξή του. Οἱ κριτικὲς κατὰ κανόνα περνᾶνε ἀπαρατήρητες.

»Μὰ ξέφυγα ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἔρευνάς σας. Δὲν ἔχω ὅμως νὰ προσθέσω καὶ τίποτ' ἄλλο».

ΝΙΚΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁμιλεῖ ὁ κ. ΚΡΟΜ-ΡΟΤΤΜΑΓΕΡ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1η σελίδα)

τοῦτο ἢ κεῖνο τὸ θέατρο τῆς πόλης.

Στὴν εἰδικὴ σχολὴ ὑπάρχουν πολλὰ τέτοια θεατράκια, καμωμένα ἀπὸ ἔμπειρους τεχνῖτες, μ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες ποὺ βρίσκονται καὶ στὰ πραγματικὰ κτίρια: Περιστροφικὲς σκηνές, συρτάρια, γυριστοὶ ὁρίζοντες, φωτίζονται μὲ μικροσκοπικοὺς προβολεῖς, μὲ φῶς ράμπας ἢ μὲ γέφυρες καὶ γενικὰ παρέχουν τὶς ἴδιες εὐκολίες ἢ δυσκολίες ποὺ αὔριο θὰ συναντήσῃ ὁ τωρινὸς μαθητευόμενος καὶ μελλοντικὸς σκηνογράφος, στὸ θέατρο ἐκεῖνο ποὺ θὰ προσφέρῃ τὶς ὑπηρεσίες του.

Σὲ μιὰ μεριά, κρεμασμένες βρίσκονται στὸν τοῖχο ἄπειρες ρεκλάμες, π' ἀντιπροσωπεύουνε πολλὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς κι' ἀρκετὲς Ἑλληνικές, τσιγάρων ἢ διαφημιστικὲς τῆς χώρας, ποὺ φρόντισα καὶ τοῦ βρῆκα, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία του νάχῃ στὴ συλλογή του καὶ κάτι δικό μας. Καλὲς ἢ κακές, πετυχημένες ἢ ὄχι, χρησιμεύουνε στὸ νὰ μπορῇ εὐκολώτερα καὶ κατανοητότερα νὰ μιλήσῃ στοὺς μαθητές του γιὰ ὅ,τι καλὸ θάπρεπε νὰ ἐπιδιώκουνε στὰ σχέδιά τους ἢ γιὰ κεῖνο ποὺ κατὰ τὴν γνώμη του θάπρεπε ν' ἀποφεύγουν. Στὴν ἄλλη γωνιὰ βρίσκετ' ἕνα μικρὸ πιεστήριο καὶ σ' αὐτὸ γίνεται ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ὅσων διδάχτηκαν Πάν' ἀπὸ αὐτό, στὸν τοῖχο βλέπει κανεὶς τ' ἀποτέλεσμα: Σχέδια, ρεκλάμες, λιθογραφίες! Πιὸ πέρα, σὲ διάφορα μεγέθη μεγάλα μαῦρα κουτιά, ἀνοικτὰ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος π' ἀντικαθιστοῦνε πραγματικὲς βιτρῖνες μαγαζιῶν. Τὰ μεταχειρίζονται στὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴ ὅσοι ἀκοῦνε τὰ σχετικὰ μαθήματα. Παρακάτω, μικρὰ μοντέλλα ἀπὸ γνωστὰ κτίρια καὶ μνημεῖα τῆς πόλης, ἡ «Karlskirche» ὁ καθεδρικὸς ναὸς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου. Φωτίζονται σύμφωνα μὲ τὴν θεωρία καὶ τὶς ἰδέες ἐκείνων π' ἀσχολοῦνται εἰδικὰ μὲ τὸν καλλιτεχνικὸ φωτισμό.

Ὡστόσο, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς εὐρύχωρης αἴθουσας πιάνουν μακρυὰ τραπέζια, φορτωμένα μὲ θεατρικὲς μακέττες, ἠλεκτρικὲς ἀντιστάσεις καὶ καλώδια, λογῆς-λογῆς λαμπιόνια, μπρίζες, ἔργα λεῖα, καὶ πάλιν μοντέλλα κι' ὅλα μαζὺ φανερώνουν τὴν μεγάλη ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ γιὰ τὸ θέατρο. Στὴν σκηνὴ δούλευε ὁ ἴδιος ἀπὸ χρόνια, αὐτὸς διωργάνωνε καὶ τὶς περίφημες γιορτὲς καὶ θεατρικὲς βραδυὲς τῆς «βιεννέζικης σετσεσιὸν» ποὺ τὸν καιρό του — κατὰ τὸ 1910 — θεωρούντουσαν σὰν κάτι τὸ ἐντελῶς ξεχωριστό.

Σήμερα ἔχοντας πιὰ ἀποκομίσει ἀπ' τὴν πολύχρονη ἐργασία πολλὰ διδάγματα, ἀρκεῖται τραβηγμένος ἀπ' τὸ παλκοσένικο, νὰ μεταδίνῃ στοὺς μαθητές του ὅ,τι τοῦ δίδαξε ἡ πεῖρα.

Στὴν «εἰδικὴ σχολὴ» βρίσκει ὁ μαθητὴς ὅ,τι τοῦ χρειάζεται! Κι' αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἐπιμονὴ ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἐξέλιξη τῆς τέχνης τῆς πατρίδος του ἔδωσε ὁλάκερο τὸν ἑαυτό του, κι' ὕστερ' ἀπὸ πολὺν κόπο καὶ μόχθο ἔν' ἀπὸ τὰ πιὸ τολμηρά του ὄνειρα πῆρα ὀστᾶ καὶ σάρκα.

Μαθήτεψα κοντὰ στὸν κ. Ρότταμάγερ τρία χρόνια ὅλο τὸ διάστημα ποῦμεινα στὴν Βιέννη, στὴν ὡραία Βιέννη τοῦ Φραγκίσκου-Ἰωσὴφ καὶ τῆς Ἐλισσάβετ, τὸν παρακολούθησα ὅσο λίγοι τὴν ὥρα τῆς ἐργασίας καὶ μπορῶ καλύτερα ἀπ' ὁποιονδήποτε νὰ μιλήσω γι' αὐτόν.

Ὁ καθηγητὴς κ. Χέρμαν Κρὸμ-Ρότταμάγερ εἶνε ὁ διαλεχτὸς ζωγράφος, ὁ ἀκούραστος ἐργάτης τῆς τέχνης, ὁ ξεχωριστὸς καλλιτέχνης, ὁ ἰδεώδης ἐκπαιδευτής, ὁ εὐγενέστατος ἄνθρωπος.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄσκοπο ν' ἀκούσωμε γνῶμες του, ἰδιαίτερα πάνω σὲ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὸ θέατρο καὶ τὸν κινηματογράφο.

—Ἡ σκηνογραφία — μοῦγραψε ἀπαντῶντας σὲ ὡρισμένα ἐρωτήματά μου — δὲν πρέπει νὰ κυριαρχῇ μόνη στὸ θέατρο, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ καθαρῶς θεαματικὰ ἔργα. Πάντα εἶναι ἡ ὠμορφη κορνίζα, γιὰ τὸν λόγο ποὺ ἀπαγγέλλνεται ἢ γιὰ τὴν μουσική! Τὸ κυριώτερο εἶναι νὰ μπορῇ κανεὶς μὲ τ' ἁπλούστερα μέσα νάχῃ τὴν μεγαλύτερη ἀπόδοση. Ὁ ἠλεκτρισμὸς βοηθάει ὅσο τίποτ' ἄλλο. Δημιουργεῖ τὴν ἀτμόσφαιρα, τὸν χῶρο, κι' ἐνώνει τοὺς ἀληθινοὺς ἥρωες μὲ τὸ ψεύτικο τοῦ σκηνογραφούμενου κόσμου. Ἐπὰρ' ὅλες τὶς τεχνικὲς εὐκολίες ποὺ προσφέρει μιὰ συγχρονισμένη σκηνή, δὲν θάπρεπ' ἡ σκηνογραφία νὰ μεταφέρνῃ στὸ παλκοσένικο ἀτόφια τὴν φύση. Γιατί κ' ἡ ζωὴ στὴν σκηνὴ καὶ στὸ δράμα εἶναι μεταφρασμένη πραγματικότητα, εἶναι κάτι καινούριο. Σὰν ἀπόφθεγμα πρέπει νὰ λέμε «παίζομε θέατρο» καὶ τότε ποτὲ τὸ θέατρο δὲν θάρθῃ σὲ σύγκρουση μὲ τὸν κινηματογράφο. Θαρρῶ ὅτι γι' αὐτὸν δὲν θάπρεπε νὰ τὸν βλέπαμε μόνο σὰν τεχνική. Εἶναι τέχνη; Γιατί ὄχι; Ἂν εἴδατε τὸ καινούριο φίλμ τοῦ Κράους καὶ τοῦ Γιάνιγκς, τὸν «Ρόμπερ Κὼχ», δὲν θάχετε ἀντίρρηση! Ἴσως μποροῦσε κανεὶς πρὶν λίγα χρόνια νὰ πῇ πὼς τὸ θέατρο ὑπόφερε ἀπὸ κρίση, κι' ὅτι τὰ σύνορα ἀνάμεσα στὸ φίλμ καὶ στὸ θεατρικὸ ἔργο δὲν προσδιορίζονται ἀκριβῶς Τώρα ὅμως φαίνεται πὼς τὸ θέατρο κατάλαβε ποιὸ εἶν' τὸ χρέος του. Ὁ λόγος ποὺ προφέρεται προηγεῖται γιατί ὁ θεατὴς ζητάει ἀπόλυτα ν' ἀκούσῃ κάτι καὶ καταλαβαίνει αὐτὸ ποὺ θέλει νὰ τοῦ πῇ ὁ συγγραφέας.

»Ἡ σκηνογραφία τῆς Γερμανίας βρίσκεται σήμερα στὸ ψηλότερο σκαλοπάτι καὶ γιὰ τὴν πόλη μας θαρρῶ πὼς θάπρεπε ν' ἀναφέρῃ κανένας ἰδιαίτερα ἐντελῶς, δυὸ τεχνῖτες-σκηνογράφους ἄριστους, τὸν Χλάβα καὶ τὸν Πίρχαν. Τὸ θέατρο στὶς μέρες μας εἶναι σὲ μιὰ περίοδο ἐξέλιξης καὶ κατευθύνεται σ' ἀντίθετα χνάρια ἀπὸ κεῖνα π' ἀκολουθοῦσε τὸ μπαρὸκ θέατρο καὶ τὰ σκηνικά του. Δὲν εἶναι σήμερα πάντα νατουραλιστικὴ ἡ σκηνογραφία μας. Διαμορφώνεται καθημερινὰ ἕνα καινούριο στὺλ ποὺ δίνει στὸ θέατρο αὐτὸ ποὺ εἶναι θέατρο.

»Ἡ ὑπαίθρια σκηνὴ μὲ τὰ δικά της ἐλάχιστα ἐκφραστικὰ μέσα κερδίζει σὲ σημασία κι' ἐπιδρᾷ παραγωγικὰ στὴν σκηνὴ τοῦ κλειστοῦ θεάτρου. Γιὰ σᾶς στὴν Ἑλλάδα, τὸ ὑπαίθριο θέατρο παίζει ἐντελῶς διαφορετικὸ ρόλο ἀπ' ὅ,τι σὲ μᾶς στὸν βοορᾶ. Ὡστόσο γιατί νὰ μὴν παριστάνωμε καὶ μιὰ ἀρχαία ἑλληνικὴ τραγωδία ἢ κωμωδία στὸ κλειστὸ θέατρο; Καὶ σ' αὐτὸ δὲν θάπρεπε νὰ κυριαρχῇ παρὰ μόνον ὁ λόγος. Ἡ σκηνογραφία καμωμένη ὅσο πιὸ ἁπλᾶ γίνεται. Φυσικὰ καὶ τὴν μέρα καὶ τὴν νύχτα μπορεῖ κανένας νὰ διοργανώνῃ τέτοιες παραστάσεις. Ὅμως προτιμάω νὰ τὶς βλέπω τὴν νύχτα, γιατί τὸ τεχνητὸ φῶς ἑνώνει δυὸ μεγάλες ἀντιθέσεις : Τὴν μάσκα καὶ τὸ παίξιμο τῶν ἠθοποιῶν γιὰ τὴν πραγματικὴ φύση. Τὸν μακιγιαρισμένο καὶ κοστουμαρισμένο θεατρινο, τὸν βρίσκω ἀνυπόφορο στὸ φῶς τῆς μέρας.

»Τὸ θέατρο μὲ τὶς μοριονέττες ἐνθουσίασε πάντα κι' ἄρεσε σ' ὅλους. Ἀκόμα κι' ὁ Γκαῖτε κάπου μιλάει κολακευτικὰ γι' αὐτό. Ἡ ἀκινησία τῆς φυσιογνωμίας καὶ ἡ κίνηση τῆς ἀνθρώπινης φωνῆς εἶναι μιὰ ἐντυπωσιακὴ ἀντίθεση ποὺ μεταφέρει τὸ παίξιμο στὸν συμβολισμό.

Σκηνογραφία τοῦ κ. Ροττμάγερ γιὰ τὸν «Τριστάνο καὶ τὴν Ἰζόλ δη»

Ἡ σκηνογραφία στὸν κινηματογράφο θέλει νάναι μόνο ἀντιγραφὴ τῆς φύσης καὶ πρέπει νάναι γιὰ τὶ ἀναφέρεται στὴν φωτογραφία. Γι' αὐτὸ, στὸ φίλμ, ὁ νατουραλισμὸς πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ στὴν εἰκόνα καὶ στὴν ἠθοποιία, ἐνῷ στὸ θέατρο, πάνω στὸ παλκοσένικο γίνεται μιὰ καινούρια δημιουργία τόσο ἀπὸ τὸν δραματουργό, ὅσο ἀπὸ τὸν σκηνογράφο καὶ τὸν ἠθοποιό. Τὸ φίλμ εἶναι παντοῦ καὶ πάντα τὸ ἴδιο, ἡ σκηνὴ ὅμως σὲ κάθε πόλη εἶναι διαφορετική. Ὡς τὰ τώρα σὰν ζωγράφος, βρίσκω τὸ χρωματιστὸ φίλμ ὅσο δὲν ἐξυπηρετεῖ ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς παρὰ θέλει νάναι τέχνη, ἁπλούστατα ΦΡΙΚΤΟ. Ὅποιος ἔχει ἔστω κι' ἕνα μόριο αἰσθήματος γιὰ τὴν ὠμορφιὰ τοῦ ζωγραφισμένου χρώματος ,πρέπει νὰ τὸ καταλάβῃ. Δυὸ εἰδῶν εἶναι τὸ χρῶμα : ὁ ράφτης ὡς κι' ὁ ταπετσέρης τὸ αἰσθάνονται διαφορετικὰ παρ' ὅ,τι ὁ ζωγράφος ποὺ τὸ βλέπει καὶ τὸ νοιώθει στὸν χῶρο, στὴν ἀτμόσφαιρα καὶ στὸ φῶς. Γιὰ μένα ἕνα ἔγχρωμο φίλμ εἶναι κάτι τὸ ἀπαίσιο.

»Ὅταν ὁ κινηματογράφος προσφέρῃ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸ θέατρο τὴν δίνῃ στὸ κοινὸ μετὰ φρασμένη, ὅταν ὁ δραματουργὸς ζέρῃ τὸ ὑλικὸ τοῦ θεάτρου καὶ δὲν φέρῃ στὴν σκηνὴ αὐτούσια τὴν φύση, τότε ὁ κινηματογράφος δὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ τίποτ' ἀπὸ τὸ θέατρο, οὔτε καὶ τὸ θέατρο τὸ ἐλάχιστο ἀπὸ τὸν κινηματογράφο.

»Ὁ κινηματογράφος δὲν ζητάει καμμιὰ πνευματικὴ συνεργασία ἀπὸ τὸ κοινό. Προσφέρει καθαρὴ φύση. Τὸ θέατρο τὴν θέλει ἔντονη κι' ἀκόμα ζητάει τὴν συμπλήρωσή μὲ τὴν φαντασία. Ὁ πρῶτος εἶναι καθαρὴ ἀνάπαυση, στὸ δεύτερο εἶναι ἀπαραίτητη ἡ συμμετοχὴ τῶν θεατῶν στὰ γεγονότα. Θαρρῶ πὼς τὸ μέλλον τοῦ θεάτρου θάναι ὠμορφο, τώρα ποὺ ὁ συγγραφέας—ποιητὴς κ' ἡ ὑπόκριση βρίσκονται στὸν σωστὸ δρόμο, τώρα ποὺ ΔΕΝ ΠΑΙΖΟΜΕ ΠΑΡΑ ΜΟΝΟ ΘΕΑΤΡΟ.»

Γ. ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

Λόγια γραμμένα γι' ἀσόφευς ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Φιρμὲν Ζεμιέ, ποὺ ἀγάπησε καὶ πόνεσε τὸ θέατρο ὅσο λίγοι.

Π. Κ.

Τὸ σημερινὸ θέατρο δὲν εἶναι ἀντάξιο τοῦ παρελθόντος, γιατί λησμόνησε τὴν ἀποστολή του, ποὺ εἶναι νὰ ἐξασκῇ εὐεργετικὴν ἐπίδρασι στὴ Κοινωνία, νὰ τῆς προσφέρῃ ἀλήθειες, ἐλπίδες, τὴν πίστι ποὺ περιμένει.

Οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς τὴ μόνη φιλοδοξία ποὺ ἔχουν, εἶναι νὰ κερδίζουν χρήματα. Γράφοντας ἔργα, ἐπιδιώκουν νὰ κάνουν μιὰ καλὴ δουλειά. Εἶναι δραματικοὶ βιομήχανοι.

Τίποτε εὐτελέστερο ἀπὸ νὰ ἐξασκῇ κανεὶς μιὰ τέχνη, γιὰ νὰ πλουτίσῃ. Βέβαια δὲν τοῦ ἀπαγορεύεται νὰ κάνῃ περιουσία, ἀλλὰ αὐτὸ νὰ εἶναι τὸ ἐπίμετρο.

Ἐκεῖνος ποὺ κυνηγάει τὸ κέρδος, ἐξευτελίζει τὴν τέχνη του.

Ἔτσι σήμερα τὸ θέατρο εἶναι βεβηλωμένο ἀπὸ ὅλους σχεδὸν, ποὺ τὸ καλλιεργοῦν.

Οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς ἐκμεταλλεύονται τὴν ἀκολασία, τὴν πορνογραφία. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς εἶναι λεπτότατοι ψυχολόγοι. Ὅμως ἀρέσκονται ξεχωριστὰ νὰ μελετοῦν ἄρρωστες συνειδήσεις. Σπαταλοῦν τὴν τέχνη τους, γιὰ νὰ μᾶς δείξουν ἥρωες καὶ ἡρωΐδες, ποὺ θυσιάζουν τὰ πάντα στὶς ἀπολαύσεις τους, γιὰ νὰ παραδοθοῦν στὸν πιὸ ἐγκληματικὸ ἐγωισμό.

Βέβαια ὁ δραματουργὸς ἔχει τὸ δικαίωμα ὅλα νὰ τὰ μελετήσῃ. Πρέπει μάλιστα ν' ἀναπαραστήσῃ τὴ φύση μὲ εἰλικρίνεια ὠμή. Ἀνάγκη ὅμως νὰ φαίνεται στὸ ἔργο του ἡ ἐπιδοκιμασία τοῦ καλοῦ, καὶ ἡ ἀποστροφὴ τοῦ κακοῦ. Κι' ὅμως αὐτοὶ φαίνονται ὅτι ἐπιζητοῦν καὶ διακηρύττουν τὸ ἐναντίον.

Ὑπάρχουν μερικοί, ἐλάχιστοι, ποὺ τοὺς ἀπασχολοῦν τὰ σύγχρονα προβλήματα. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶνε μιὰ μικρὴ ἐξαίρεση.

Τὸ σημερινὸ θέατρο ἔχει ξεπέσει, γιατί οἱ συγγραφεῖς λησμόνησαν πὼς ὁ ρόλος τῆς δραματικῆς τέχνης εἶναι νὰ δώσῃ στοὺς θεατὲς ἢ νὰ στερεώσῃ μέσα τους πεποιθήσεις σωτήριες γιὰ τὸ γενικὸ καλό.

Βεβαιώνουν πὼς τὸ θέατρο εἶναι σήμερα ὅπως τὸ θέλει ἡ ἐποχή μας, καὶ γι' αὐτὸ οἱ συγγραφεῖς προσφέρουν στὴν πελατεῖα τους ὅ,τι ἐπιθυμεῖ!... Βέβαια αὐτὸς εἶναι εὔκολος τρόπος νὰ κερδίζουν χρήματα μὲ τὸ νὰ κολακεύουν τὰ ταπεινὰ ἔνστικτα τοῦ κοινοῦ. Ἀλλὰ τὸ καθῆκον τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐπιχειρηματιῶν εἶναι νὰ ζητοῦν νὰ ὁδηγοῦν τὸ πλῆθος στὸ καλύτερο. Μ' ὅσα κι' ἂν λένε, τὸ κοινὸν πάντα περιμένει νὰ τὸ διδάξουν, νὰ τὸ ποδηγετήσουν.

Ἡ δυναμικότης τῆς ἐποχῆς μας δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητη. Μάλιστα μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι ποτὲ δὲν παρατηρήθηκε παρόμοιο πάθος γιὰ τὰ ἰδανικά. Καὶ οἱ ἥρωες, ποὺ θυσιάζονται γι' αὐτά, δὲν ἀπαντῶνται μονάχα στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀλλὰ παντοῦ. Καθημερινὰ βρίσκονται ἥρωες σὲ πολλὲς χῶρες, ὅπου ὑπάρχουν φλέγοντα ζητήματα ἐθνικά, πολιτικά, κοινωνικά. Ἐξερευνηταὶ περιφρονοῦν τὸ θάνατο, προσπαθοῦν νὰ ἐρευνήσουν τοὺς πόλους, ἢ ν' ἀνεβοῦν στὰ πιὸ ἀπρόσιτα βρη... Ἀθληταὶ ὑποβάλλονται στοὺς πιὸ σκληροὺς κόπους,γιὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀνώτερες ἐπιδόσεις, ὄχι γιὰ νὰ κερδίσουν χρήματα, ἀλλὰ γιὰ νὰ δοξαστοῦν, καὶ νὰ δοξάσουν τὸ Ἔθνος τους. Ἀεροπόροι διατρέχουν τὸν αἰθέρα σὲ ἀποστάσεις ἰλιγγιώδεις.

Ἡ Ἐπιστήμη ἀδιάκοπα ἀριθμεῖ μάρτυρες. Γιατροί, ποὺ καταπολεμοῦν τὶς διάφορες μάστιγες τῆς Ἀνθρωπότητας, γίνονται θύματα τῶν πειραμάτων! Πόσοι ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἔχουν χάσει τὰ χέρια τους μὲ τὶς ἀκτῖνες Χ, καὶ ἀργότερα, ὕστερα ἀπὸ ἀλλεπάλληλους ἀκρωτηριασμούς, καὶ ζωή τους!!

Ὑπάρχουν καὶ ἥρωες ἀφανεῖς, ποὺ γι' αὐτοὺς δὲν γίνεται κανένας λόγος, οὔτε δημοσιεύεται ἡ φωτογραφία τους στὶς ἐφημερίδες, κα